

MILIKONIŲ BENDRUOMENĖS PIEVA
GALIMYBIŲ STUDIJA

BLUMA

2023

Pavadinimas:

Milikonių bendruomenės pieva. Galimybių studija

Projektą dalinai finansavo:

Ši urbanistinė galimybių studija buvo parengta remiantis 2023 m. vasarą ir rudenį vykusio urbanistinio tyrimo ir bendruomenės dirbtuvių rezultatais. Studiją, kuri yra projekto „Žaliuojantys Šilainiai – Gamtos pažinimo erdvė“ dalis, dalinai finansavo Lietuvos kultūros taryba

Milikonių bendruomenės pievos urbanistinės galimybių studijos autoriai:

Magdalena Beljavska, Gintarė Kapočiūtė, Ignas Kazlauskas ir Gaudrė Znutaitė

Projekto „Žaliuojantys Šilainiai – Gamtos pažinimo erdvė“ komanda:

Gabrielė Janilionytė
Solveiga Dambrauskaitė-Bakutienė
Gabrielė Černiauskaitė

Platinti, kopijuoti šią studiją be autorių sutikimo griežtai draudžiama.

MB Bluma collective

J.K. 305996850

www.bluma.lt

© BLUMA 2023. Visos teisės saugomos.

01	ĮVADAS	5
02	TERITORIJOS ANALIZĖ	10
	Istorinė teritorijos apžvalga	11
	Urbanistinė analizė	15
	Teritorijos analizės išvados	42
03	BENDRUOMENĖS ANALIZĖ	43
	Vietos bendruomenės demografinė struktūra	44
	Galimų pievos naudotojų identifikavimas	45
	Bendruomenės įtraukimas	46
	Bendruomenės analizės švados	53
04	TIRIAMOSIOS DALIES IŠVADOS	54
06	MILIKONIŲ BENDRUOMENĖS PIEVOS KONCEPCIJA IR VIZIJA	55
	Projekto gairės, vertybės, poreikiai ir prioritetai	56
	Pievos įrengimo scenarijai	58
	MILIKONIŲ BENDRUOMENĖS PIEVOS VYSTYMO PRINCIPAI	69

01 Įvadas

Miesto žaliosios erdvės turi nepaneigiamą įtaką gyventojų kasdienybei, gerovei ir gyvenimo kokybei. Jos ne tik estetiškai gražina mus supančią urbanistinę aplinką, bet ir teikia konkrečias naudas žmonių sveikatai ir psichologinei būsenai. Kokybiškos ir įtraukios žaliosios zonos mieste suteikia galimybę pailsėti nuo miesto triukšmo, leidžiant gyventojams atsipalaiduoti ir šiek tiek prisiliesti prie gamtos. Strategiškai suprojektuoti želdynai prisideda prie žmonių fizinio aktyvumo skatinimo, suteikdami galimybes pasivaikščiojimams, bėgimui ar tiesiog poilsiui. Tokios erdvės tampa susitikimų, bendruomeninių renginių ir socialinių patirčių taškais miestuose, jungiančiais žmones ir skatinančiais socialinę sąveiką.

Kokybiškos ir įtraukios žaliosios zonos yra ypač svarbios gyvenantiems masinės statybos daugiabučiuose, kur ryškiai atsiskleidžia tokios problemos kaip automobilių stovėjimo aikštelių didinimas ir iš to sekanti kietųjų dangų plėtra žalių erdvių sąskaita, oro ir garso tarša, veiklų, poilsio ar kitoms funkcijoms skirtų erdvių trūkumas įvairaus amžiaus gyventojams, arba užmirštos ir nepuoselėjamos atviros lauko erdvės, kurioms kyla rizika tapti dar viena automobilių stovėjimo aikštėle.

Sovietmečio mikrorajonai Lietuvoje buvo suplanuoti, siekiant atitikti tuometinę socialistinę ideologiją ir ideologinius principus, kuriuose pabrėžiamas visuomenės vienodumas ir solidarumas. Mikrorajonai buvo dažnai projektuojami pagal panašų modelį: identiškos išvaizdos ir išdėstymo daugiabučiai, kurių spalvos buvo griežtai apibrėžtos, dažniausiai neutralios ir vienodos visame rajone.

Taigi, projektuojant masinės statybos rajonus, taip pat nebuvo matoma poreikio pritaikyti ir jų žaliųjų erdvių prie atskirų bendruomenių poreikių, ar sudaryti galimybes gyventojams jaustis jose šeiminiškais. Daugiabučių viešosios žalios erdvės, nors ir pasižyminčios savo erdvumu ir gausa, dažnai buvo projektuojamos pagal konkrečius planavimo standartus, kurie nesiekė atskleisti tam tikro kvartalo ar kiemo individualumo. Daugiabučių rajonuose dažnai trūko kokybiškų viešųjų erdvių, skirtų laisvalaikiui, bendruomenės susitikimams ir iniciatyvoms, nes sovietinės sistemos kolektyvizmo principai skatino mažiau dėmesio skirti asmeniniam gyvenimui ir bendruomenės kūrimui, kas galėjo lemti dar ir šiandien matomą mažesnį bendruomeniškumo, viešųjų erdvių savininkiškumo jausmą tarp masinės statybos daugiabučių gyventojų.

Todėl, šio dokumento – Milikonių bendruomenės pievos galimybių studijos – tikslas yra skatinti bendruomeniškumą, kurti tarpusavio ryšius tarp bendruomenių, mokymo įstaigų, savivaldybės ir, kartu su gyventojais projektuojant šį viešosios erdvės eksperimentą, suteikti jiems patirtį ir erdvę, kurioje kiekvienas gali aktyviai dalyvauti savo gyvenamosios aplinkos kūrime.

Milikonių bendruomenės pievos galimybių studija yra tęstinis projektas. 2021 metų rudenį šios galimybių studijos autoriai – architektūros ir urbanistikos studija BLUMA – buvo pakviesti „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ bendruomenių programos „Fluxus Labas!“ sukurti projektą-eksperimentą „Žaliuojantys Šilainiai“ viename didžiausių Kauno miesto rajonų, Šilainiuose. Komandos tikslas buvo per bendruomenių įtraukimo veiklas ir edukacijas integruoti biojvairovės skatinimo idėjas masinės statybos daugiabučių rajone. Kartu su vietos bendruomene buvo pasirinkta projekto vieta – neįveiklinta pieva centrinėje Šilainių dalyje, šalia Baltijos g. 2, matoma pro ją supančių daugiabučių langus.

Per kūrybines dirbtuves su bendruomene buvo nuspręsta įkurti miesto biologinės įvairovės didinimui, gyventojų psichologinės gerovės skatinimui ir edukacijai skirtą augalų labirintą. Želdyno įgyvendinimo darbai prasidėjo tą patį rudenį, į sodinimo veiklas bei vabzdžių viešbučių ir suoliuko statybas įsitraukė šalia gyvenantys senjorai, jaunos šeimos, vaikai ar net praeiviai. Prie labirinto įrengimo darbų taip pat prisidėjo ir netoliese esančios Kauno Jono Basanavičiaus gimnazijos moksleiviai.

Labirinto darbai sustojo dėl 2022 metais vykdytų inžinerinių tinklų atnaujinimo darbų, todėl želdyno atidarymo šventę turėjome perkelti į 2023-ųjų rudenį. Taip pat, matydami šios erdvės potencialą plėstis ir tapti daug didesne bendruomenės žalia viešąja erdve, su Lietuvos kultūros tarybos parama, pradėjome vystyti Milikonių bendruomenės pievos, kurioje ir yra labirintas, galimybių studiją.

Biojvairovės labirinto sodinimo dirbtuvės su Šilainių bendruomene, vykusios 2021 m. spalio mėn.

Biojvairovės labirinto, vabzdžių viešbučių ir sūliuko sodinimo ir įrengimo dirbtuvės su Šilainių bendruomene bei J. Basanavičiaus gimnazijos moksleiviais, vykusios 2021 m. spalio mėn., kurias organizavo BLUMA.

Nuotraukų autorius M. Plepys/Fluxus Labas!.

Biojvairovės labirinto atidarymo šventė, vykusi 2023 m. spalio mėn., kurią organizavo VšĮ Mikroempatija ir BLUMA.

Nuotraukų autorius A. Szanskis

Milikonių bendruomenės pievos laiko juosta

2021
rugsėjis

KVIETIMAS IŠ KAUNAS 2022

BLUMA komanda pakviečiami „Kaunas 2022“ bendruomenių programos „Fluxus Labas!“ sukurti projektą-eksperimentą „Žaliuojantys Šilainiai“, siekiant atgaivinti ir įveikinti „miegamųjų“ rajonų bendruomenes

2022
kovas

LABIRINTO DARBAI SUSTABDOMI

Po žiemos projekto komanda atvyksta apžiūrėti labirinto ir organizuoti tolimensių darbų, tačiau projekto teritorijoje pastebimi ką tik prasidėję požeminių tinklų atnaujinimo darbai. Labirinto projektas laikinai sustabdomas

Milikonių bendruomenės pievos studijos pradžia

2023
birželis

1 SUSITIKIMAS SU SAVIVALDYBE

Prie šio projekto BLUMA komanda sugrįžta vasaros pradžioje, užsitvirtinę finansavimą iš Lietuvos kultūros tarybos tolesniam teritorijos ir bendruomenės tyrinėjimui – Milikonių bendruomenės pievos galimybių studijai. Įvyksta susitikimas su savivaldybės Aplinkos apsaugos skyriumi, kuris informuojamas apie vykšančią studiją

2023
rugsėjis

PIEVOS VIZIJOS URBANISTINĖS DIRBTUVĖS

BLUMA komanda organizuoja urbanistines dirbtuves ir, naudodami žemėlapius ir vizualias korteles kaip žaidimą, su bendruomene išsiaiškina jos poreikius ir vizijas pievai

PATYRIMINIS PASIVAIKŠČIOJIMAS SU BENDRUOMENE

Įvyksta patyriminis pasivaikščiojimas po pievos ir aplinkinę daugiabučių teritoriją, renkama informacija apie tai, kaip gyventojai jaučiasi juos supančioje aplinkoje ir ko joje pasigenda

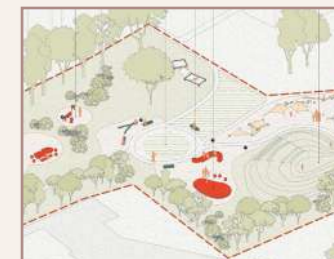
2023
lapkritis

PARUOŠIAMOS KETURIOS PIEVOS VIZIJOS

Remiantis kelių mėnesiais rinktais duomenimis ir bendruomenės analize, parengiamos keturios pievos vizijos

ANTRA BENDRUOMENĖS INTERNETINĖ APKLAUSA

BLUMA komanda parengia vizualią apklausą bendruomenei, kur surenkami komentarai pateiktoms vizijoms – pastebimas įsitraukimas ir pritarimas pievos įveiklinimui

2021
spalis

PIRMOSIOS DIRBTUVĖS SU ŠILAINIŲ BENDRUOMENĖ

Įvyksta urbanistinės dirbtuvės, teritorijos bei gyventojų poreikių analizė, pasirenkama vieta gamtinei intervencijai – biojairovės labirintui

DVEJOS LABIRINTO SODINIMO IR ĮRENGIMO DIRBTUVĖS

Kartu su vietos bendruomene, padedant J. Basanavičiaus gimnazijos moksleiviams, per du spalio savaitgalius pasodinamas 430 augalus turintis labirintas, įrengiami suoliukas bei vabzdžių viešbučiai. Augalus dovanoja vietiniai medelynai ir gyventojai. Labirintas paliekamas žiemoti, siekiant jį atgaivinti pavasarį

2022
balandis

APLINKINIŲ MOKYKLŲ BENDRUOMENIŲ ĮTRAUKIMAS

Visą mėnesį vyksta bendradarbiavimas su keturiomis mokyklomis Šilainiuose, kur su mokiniais projektuojama ir statoma „Šilainių giraitė“ – projektas, skirtas supažindinti vaikus su architektūra ir žalių erdvių svarba mieste

ŠILAINIŲ URBAN ECO FESTIVALIS

Įvyksta pirmas bendruomenės festivalis šalia Santarvės parko, organizuojamas antropologės Gabrielės Janulionytės

VĖJO INSTALIACIJA TARP DAUGIABUČIŲ

BLUMA komanda sukuria bendruomenės instaliaciją – festivalio metu gyventojai kviečiami rašyti linkėjimus planetai Žemės dienos proga

2023
rugpjūtis

DU SUSIPAŽINIMO RENGINIAI

Siekama biojairovės labirintą naudoti kaip pagrindinę bendruomenės susitikimų ir renginių vietą. Čia, ruošiantis Žolinių šventei, įvyksta puokščių rišimo dirbtuvės šalia labirinto, skirtos vietos bendruomenei. Bendradarbiaujama su Šilainių biblioteka, kur įvyksta ir muzikos terapijos užsiėmimas gyventojams

2023
spalis

PIRMA BENDRUOMENĖS INTERNETINĖ APKLAUSA

BLUMA komanda parengia vizualią apklausą bendruomenei – pastebimas gyventojų įsitraukimas, vizualiai padeda dar labiau išryškinti jų poreikius ir vizijas pievai

LABIRINTO ATIDARYMO RENGINYS

Nukelta iš 2022-ųjų, įvyksta labirinto atidarymo šventė su įvairiomis veiklomis suaugusiems ir vaikams. Tai tampa dar viena proga artimiau susipažinti su bendruomene

2023
gruodis

STUDIJOS PRISTATYMAS SAVIVALDYBEI IR BENDRUOMENEI

Parengta Milikonių bendruomenės pievos galimybių studija pristatoma suinteresuotoms šalims. Taip pat, bendruomenei perduodamos biojairovės labirinto priežiūros rekomendacijos

02 Teritorijos analizė

Šiame skyriuje pateikiama Milikonių bendruomenės pievos urbanistinė analizė, kurios tikslas yra atskleisti vietos ypatumus, išryškinti problemas ir sukurti pagrindą tolimesniems dizaino sprendimams, bei suprasti, kaip kuriamos erdvės galėtų tapti integralia bendruomenės gyvenimo dalimi, atspindintys jos unikalumą bei poreikius. Tai kompleksinis tyrimas, kuris apima ne tik fizinę teritorijos struktūrą, bet ir jos istorinius, socialinius, kultūrinius bei ekologinius aspektus. Ši analizė leidžia susidaryti išsamesnį vaizdą apie vietos kontekstą ir padeda identifikuoti esamus urbanistinius ryšius, į kuriuos svarbu atsižvelgti kuriant funkcines ir estetines erdves bei suprasti jų evoliuciją ir permainas, kurios galėjo paveikti esamos bendruomenės formavimąsi.

Milikonių praeitis išryškina šios vietos kultūrinį ir socialinį kontekstą. Kauno istorinės šaknys siekia net akmens amžių, tačiau šios vietos istorija prasideda

nuo XIV a., kuomet dabartinės Vilijampolės teritorijoje buvo pastatyta mūrinė pilis. Milikoniuose plytėjęs palivarkas – dvaro ūkinis padalinys – mena vietos ūkinę praeitį.

Šilainių mikrorajono kūrimas iki šiol yra ryškus pavyzdys, kaip masinės gyvenamųjų rajonų plėtros tendencijos radikaliai pakeitė senąją Kauno urbanistinę struktūrą. Šilainiai tapo jauniausiu ir vienu iš didžiausių sovietmečio rajonų, pradėtu statyti 1985-aisiais, su specifinėmis architektūrinėmis detalėmis, tokiomis kaip pastatų laiptinių vainikavimas „karūnomis“. Tuo tarpu, želdynai šiame rajone, nors ir ganėtinai išskaidyti, suteikia galimybę sukurti unikalią istorinės-gamtinės sistemos dalį. Todėl, Milikonių teritorijos bruožai, pradedant nuo vietos istorinės praeities ir baigiant šių dienų savitumais, siūlo įdomius urbanistikos iššūkius ir vystymo potencialą.

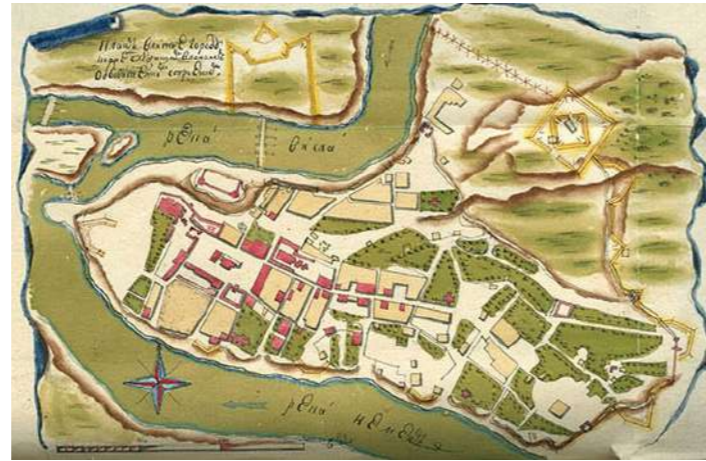

KAUNO DEŠINIOJO NERIES IR NEMUNO KRANTO VYSTYMASIS

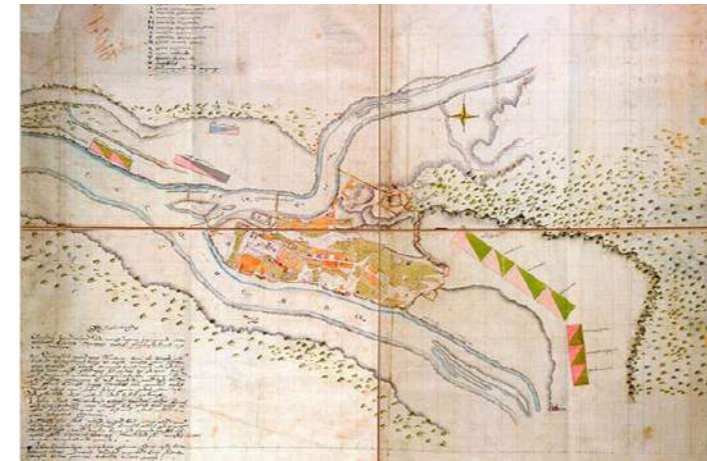
Kaip žinia, į Kauno miestą išaugusi gyvenvietė Nemuno ir Neries santakoje pradėjo kurtis vėliausiai X a., nors jos teritorijoje aptikta dar akmens amžių menančių stovyklaviečių. XIV a. gyvenvietėje buvo pastatyta mūrinė pilis. Ilgą laiką miestas vystėsi tik dabartinio Senamiesčio teritorijoje, nesiplėsdamas į kitus upių krantus.

Tačiau, aplink miestą kūrėsi įvairaus dydžio ir tipo gyvenvietės – 1652 m. kunigaikštis Jonušas Radvila pradėjo kurti Vilijampolę, į kurią atvykti pakvietė užsienio pirklius ir amatininkus. Vietovardis *Vilijampolės Slabada* (*Sloboda Wiliampolska*) referuoja į laisvų nuo baudžios kaimų apibūdinimą, kildinamą iš lenkų žodžio *swoboda* („laisvė“). Šis Vilijampolės pavadinimas dar tarpukariu būdavo vartojamas oficialiuose šaltiniuose, o jo variantas *Slabodkė* iki mūsų laikų išliko šnekamojoje kalboje.

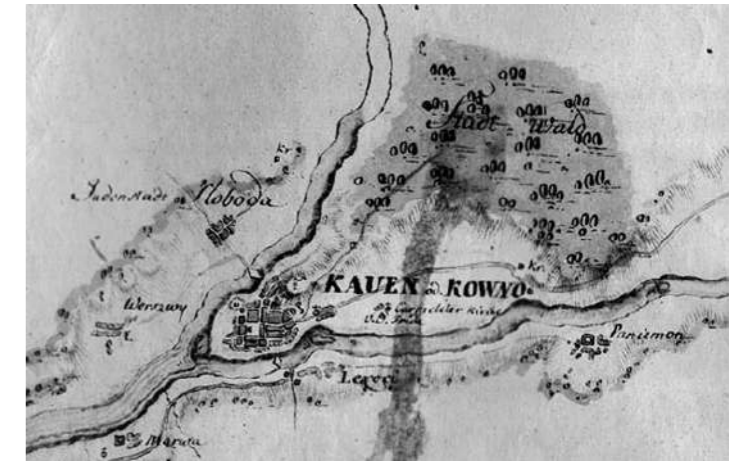
1653 m., vos įkurtoje *Slabadoje* jau buvo 24 namai. Daugumą gyventojų sudarė žydai – jiems buvo uždrausta apsigyventi Kaune, tad Vilijampolė tapo savotišku žydiškos kultūros centru, su pirma mūrine sinagoga ir viena žymiausių rabinų mokyklų – ješivų – Europoje. Vilijampolė greitai tapo svarbiu komercijos punktu, o 1791 m., leidus rengti turgų, prekyba ir gamyba dar pagyvėjo. XIX a. Vilijampolė sparčiai plėtėsi iki pat 1882 m. pradėtų gynybinių įtvirtinimų, sustabdžiusių teritorijos augimą.

Kauno miesto planas 1757. Rusų kalba. Iš Septynerių metų karo dalyvio Danieľiaus Bonke dienoraščio.

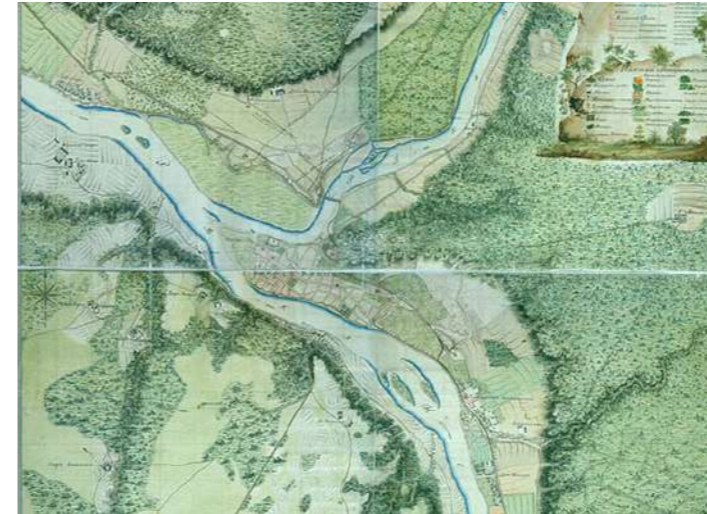
Kauno miesto planas, 1774

Prusijos topografų kelionės metu ranka sudarytas žemėlapis, 1776

Kaunas ir Slabada Naujosios Rytų Prūsijos žemėlapio fragmente, 1795-1800

Kauno miesto planas sudarytas majoro Ančkovas, 1797

Kauno miesto ir Slabados planas, 1800

Dabartinių Milikonių istorija siejasi su Vilijampolės Slabodkės gyveniete, įkurta 1652 metais ir tapusia svarbiu Kauno priemiesčiu.

MILIKONIŲ PALIVARKAS

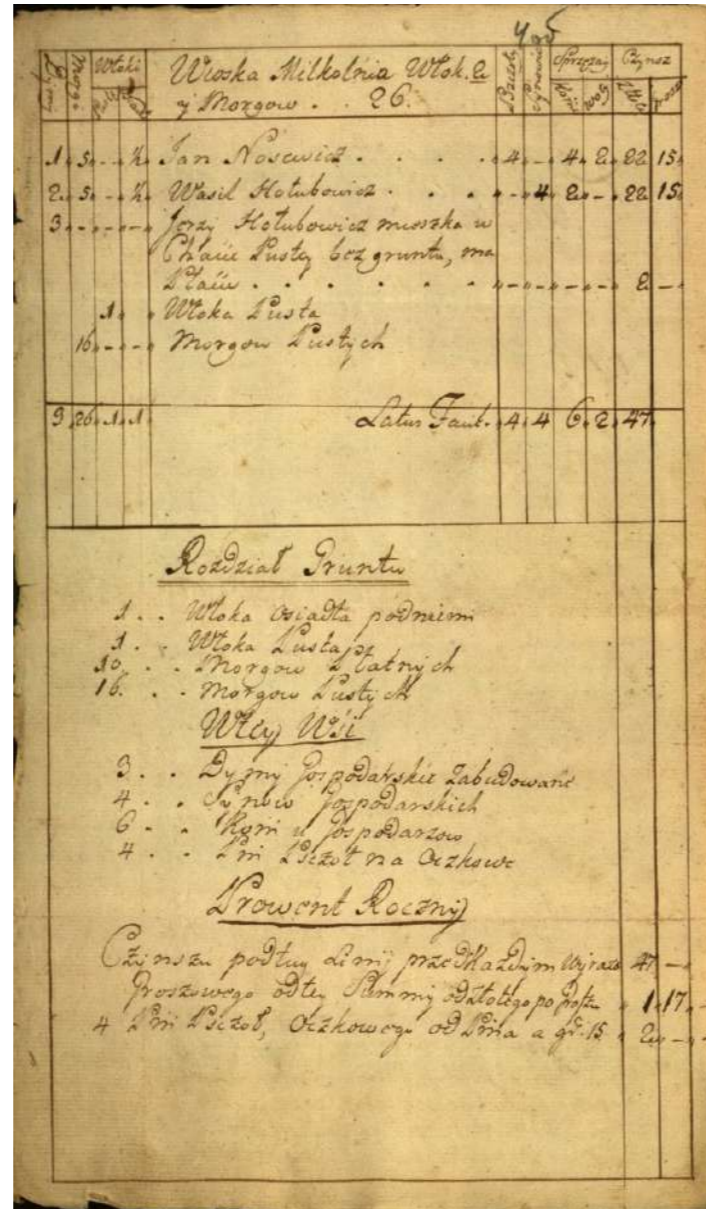
Nenuostabu, kad prie Kauno ir gyvybingo Vilijampolės Slabados miestelio kūrėsi ir kitos gyvenvietės, dvarai ir kaimai.

XV-XVI a., pasikeitus žemės valdymo sistemai, Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje atsirado naujas ūkinis vienetas – palivarkas. Palivarkų itin padaugėjo XVIII a., plečiant ekonomijas: LDK valstybines žemės valdas, kurių pajamos ėjo Lenkijos karaliui.

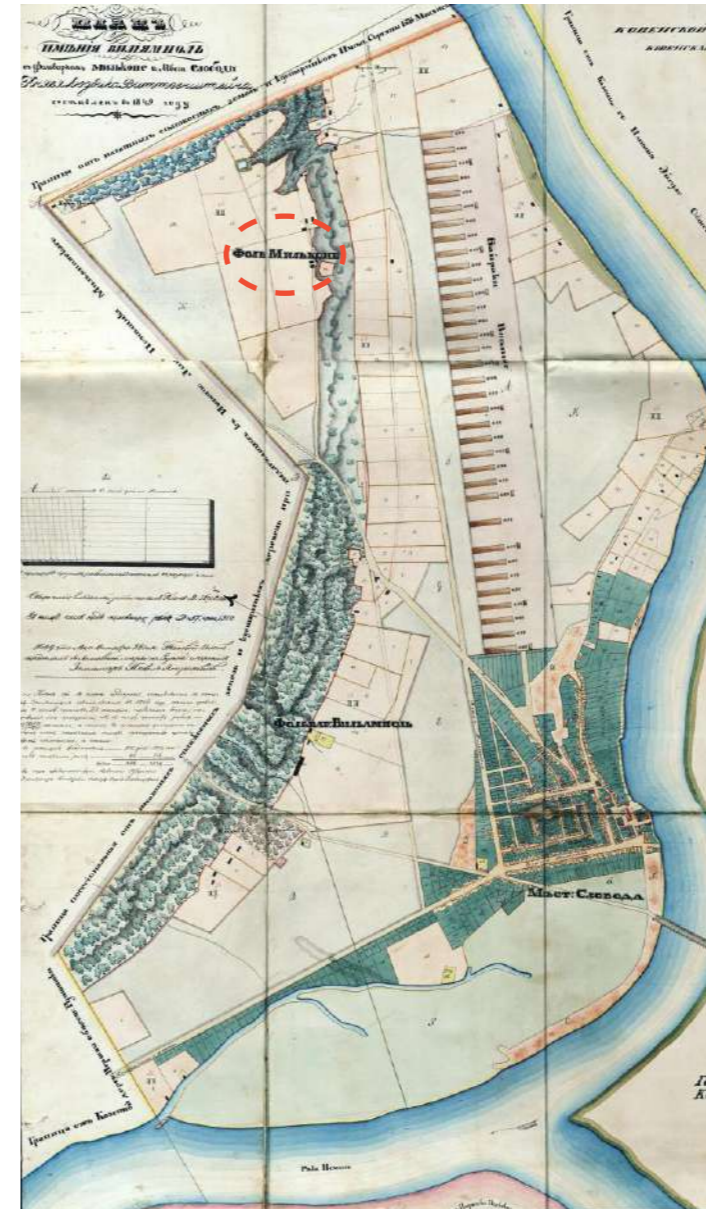
Palivarkai būdavo kuriami prie valstybinių ūkių, bažnyčių, dvarininkų valdų. Palivarkų sodyboms būdavo parenkamos vietos kitų kaimų kaimynystėje, kad juose gyvenantys valstiečiai patogiai pasiektų dirbamus palivarko laukus.

Milikonijų palivarkas buvo pavaldus Vilijampolės dvarui – tą byloja Vilijampolės inventoriaus išrašai bei 1849 planas: jame užbrėžtos tuo metu vienam stambiausių Europos dvarininkų kunigaikščiui Liudvikui Vitgenšteiniui priklausančio Vilijampolės privataus dvaro, Slabados miestelio ir aplinkinių žemių ribos. Aiškiai pažymėtas ir Milikonijų palivarkas.

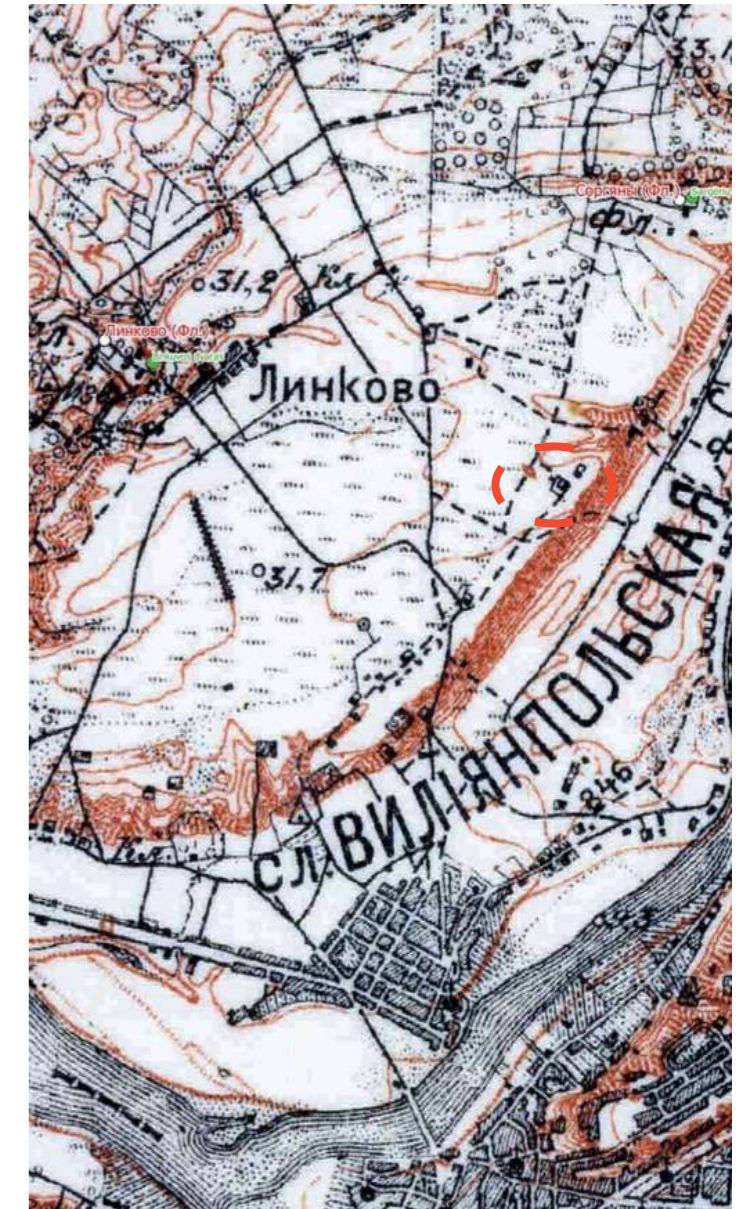
XIX a. pabaigoje sudarytame žemėlapyje Milikonijai jau niekaip nebežymimi ir neakcentuojami, nors palivarkai aplink Vilijampolę vis dar egzistavo - jie žymimi simboliu Фл. (rusų termino Фольварк trumpinys). Galima daryti prielaidą, kad Milikonijai neteko palivarko statuso.

Vilijampolės (Milikonijų palivarko) inventorių. Dokumento fragmentas, 1761

Kunigaikščio Liudviko Vitgenšteino privataus Vilijampolės dvaro su Milikonijų palivarku ir Slabados miesteliu planas, 1849

Carinės Rusijos laikų žemėlapis, Lapas XII-15, 1889 m

Daroma prielaida, kad iki XIX a. antrosios pusės Milikonijai turėjo Vilijampolės dvaro palivarko statusą – tą byloja rašytiniai šaltiniai ir planai.

VILIJAMPOLĖS PRIJUNGIMAS PRIE KAUNO IR TOLESNIS TERITORIJOS VYSTYMASIS

Gynybinių fortų statybos aiškiai užbrėžė tuometines miesto augimo ribas: to pasekoje Vilijampolėje mažėjo gyventojų skaičius, o 1915 m., Pirmojo pasaulinio karo metu, nurodžius išstremti žydus iš Kauno gubernijos, vietovė susitraukė.

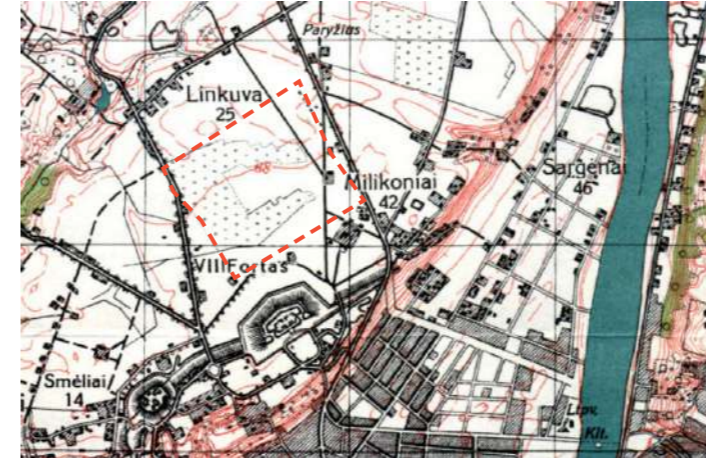
1919 m. Vilijampolė oficialiai prijungta prie Kauno: jos ištuštėję sklypai išdalinti savanoriams ir bežemiams. Pastačius naują tiltą, jungiantį rajoną su centru, Vilijampolė ir vėl ėmė sparčiai augti. Antrojo pasaulinio karo metu rajone įkurtas žydų getas, 1943 metais paverstas koncentracijos stovykla.

Visą tą laiką dabartinėje Šilainių teritorijoje, anapus gynybinių įtvirtinimų, žaliavo laukai ir klestėjo nedideli kaimukai. Į kai kuriuos Kauno planus jie net nepatekdavo. Urbanizacija tas teritorijas pasiekė tik vėlyvuosiu sovietmečiu.

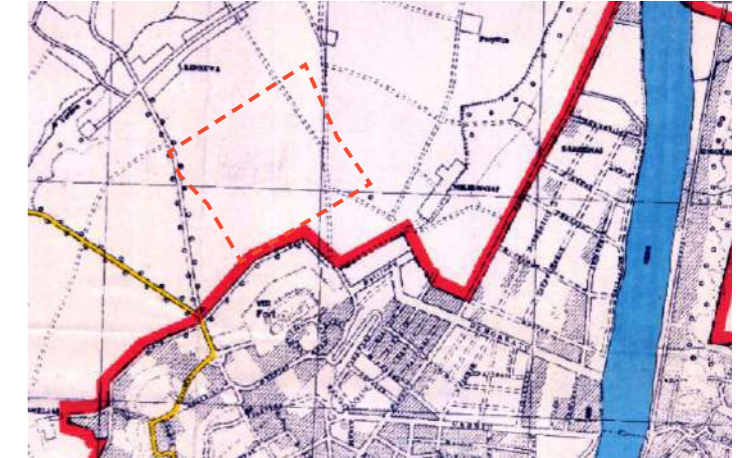
Pirmojoje XX a. pusėje Milikonių kaimas vaizduojamas kaip vidutinio dydžio gyvenvietė VIII forto kaimynystėje. 7 dešimtmečio miesto planai rodo jau gerokai išaugusį tiek Milikonių kaimą, tiek aplinkines gyvenvietes – patys Milikoniai patenka į Kauno miesto ribas. To laikotarpio planuose teritorijai skiriama daugiau dėmesio, matomos korekcijos: detaliau išbraižomi sklypai, galimai žymimos planuojamos naikinti sodybos.

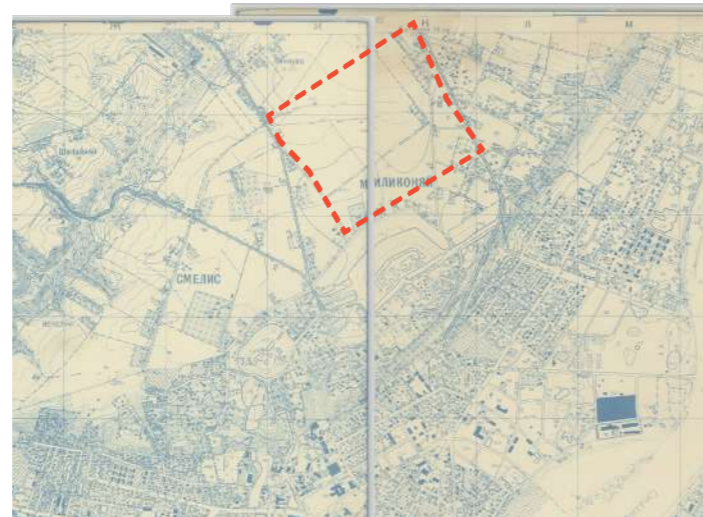
Kauno miesto planas, 1935

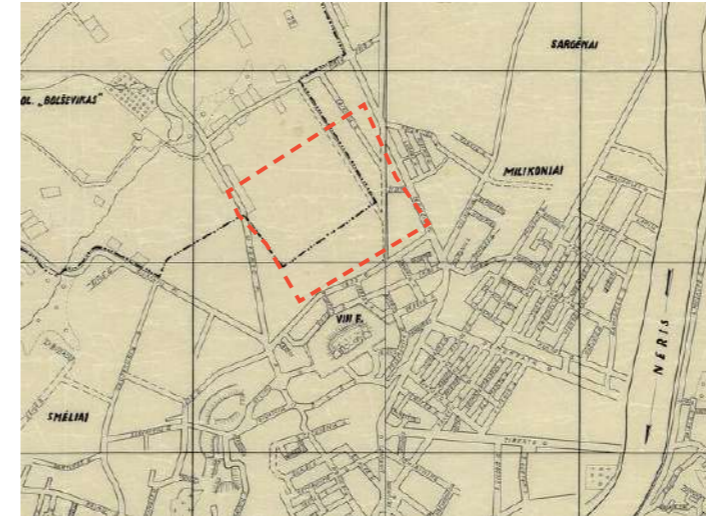
Kauno miesto planas, 1939

Kauno miesto planas, 1941

Kauno miesto planas, 1960

Kauno gatvių planas su miesto ribomis, XX a. 7 deš.

Kauno miesto plano pataisos, XX a. 7 deš.

Dabartinių Šilainių vietoje iki vėlyvojo sovietmečio klestėjo kaimai. Milikoniai – vienas iš jų.

ŠILAINIŲ MIKORAJONO STATYBOS

Masinė gyvenamųjų rajonų plėtra Kaune prasidėjo nuo Vilijampolės: daugiabučių namų grupės ten buvo pradėtos statyti jau 5-ojo dešimtmečio viduryje. 7-ajame dešimtmetyje masinės statybos įgavo dinamikos: apie 1963 metus stambiaplokščiiai daugiabučiai pakeitė plytinius, buvo pradėti statyti Aleksoto, Girčiupio ir Dainavos rajonai. Antroje 8-ojo dešimtmečio pusėje pradėti statyti Kalniečiai ir Eiguliai. Apie 1980 metus pradėta įgyvendinti monolitinį daugiabučio namo tipą.

Šilainiai – jauniausias masinės statybos rajonas Kaune, pradėtas 1985 metais, nors teritorija pradėta ruošti jau 1981 m. Tai vienas didžiausių sovietmečio rajonų Kaune, iškilęs buvusių Šilainių, Smėlių, Linkuvos, Romainių ir Sargėnų kaimų teritorijoje. Milikonių bendruomenės pievos projekte teritorijoje - IV Šilainių dalyje – pirmieji daugiabučiai namai pradėti statyti 1989 m., statybos baigėsi jau po Nepriklausomybės atkūrimo, 1992 m.

Šilainiuose daugiausiai buvo statomi 111-120 serijos ir pavieniai kitų serijų daugiabučiai. Išskirtinė architektūrinė detalė – devynaukščių pastatų laiptines vainikuojančios „karūnos“.

Nors Šilainiai ir yra vienas jauniausių mikrorajonų Kaune, jam yra taikomas aukštas renovacijos prioriteto balas (pagal „Martyno Marozo architektūra ir planavimas“ parengtą tyrimą).

Kauno miesto plano fragmentas. Šiaurinėje dalyje matomos jau iš dalies įgyvendintos I-ojo Šilainių mikrorajono statybos, 1987

Šilainių ortografinė nuotrauka, tarp 1995 - 1999 metų

Šilainių ortografinės nuotraukos iš 2023 metų ir 1935 metų Kauno miesto plano palyginimas

Šilainių statybos. Nuotrauka iš socialinių medijų platformos „Facebook“ grupės „Šilainiai“ nario asmeninio archyvo.

Anonsas laikraštyje. Laikraščio pavadinimas, teksto autorius ir metai nežinomi.

Šilainių statybos pradėtos 1985 metais. Tai jauniausias Kauno rajonas. IV Šilainių mikrorajonui, pradėtam statyti 1989, suteiktas Milikonių pavadinimas.

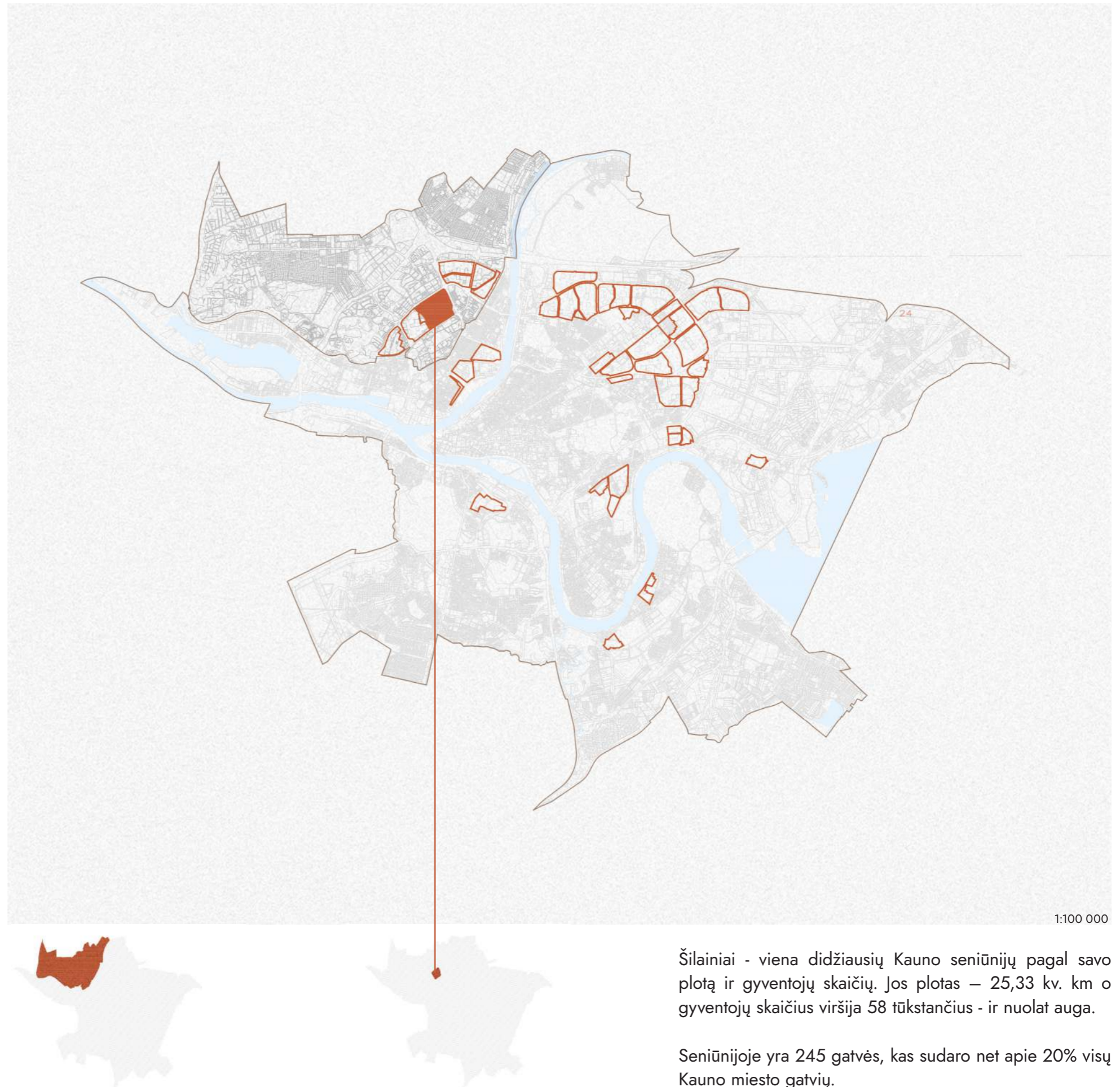
KVARTALINĖS RENOVACIJOS PROGRAMA

Bendruomenės pieva randasi Milikonių mikrorajone, vienoje iš keletos vėlyvajame sovietmetyje pradėtų vystyti Šilainių teritorijos dalių.

Šilainiuose yra apie 3500 gyvenamųjų namų, iš kurių 349 namai – daugiabučiai. Didelė dalis jų buvo pastatyta tarp 1985 ir 1992 ir šiemet skaičiuoja virš trisdešimties metų. Sovietmečio pabaigoje statyti daugiabučiai – nors būstai juose pasižymi sąlyginai neblogu gyvenamuoju plotu ir išplanavimu – neatitinka šiuolaikinės gyvenamosios architektūros standartų. Neretai pasitaiko brokų, kadangi naudojamos statybinės medžiagos nepasižymėjo itin aukšta kokybe.

Milikonių mikrorajonas, kaip ir kiti šio laikotarpio Šilainių mikrorajonai, patenka į kompleksinės kvartalinės renovacijos programą. [Kvartalai buvo atrenkami](#) pagal kvartalo daugiabučių energetinį naudingumą, statinių būklę bei senumą, gyventojų tankumą, viešųjų erdvių būklę, gyventojų pasiryžimą dalyvauti programoje ir kt. (pagal *Kauno būsto modernizavimo agentūros* teikiamą informaciją).

Kvartalinės renovacijos metu atnaujinami ne tik visi konkrečiame mikrorajone esantys daugiabučiai namai bei visuomeniniai pastatai, bet ir visapusiškai atnaujinama ir sutvarkoma gyvenamoji aplinka, taip sukuriant ženkliai didesnę naudą vietos gyventojams.

Šilainiai - viena didžiausių Kauno seniūnijų pagal savo plotą ir gyventojų skaičių. Jos plotas – 25,33 kv. km o gyventojų skaičius viršija 58 tūkstančius - ir nuolat auga.

Seniūnijoje yra 245 gatvės, kas sudaro net apie 20% visų Kauno miesto gatvių.

GYVENTOJŲ TANKUMAS

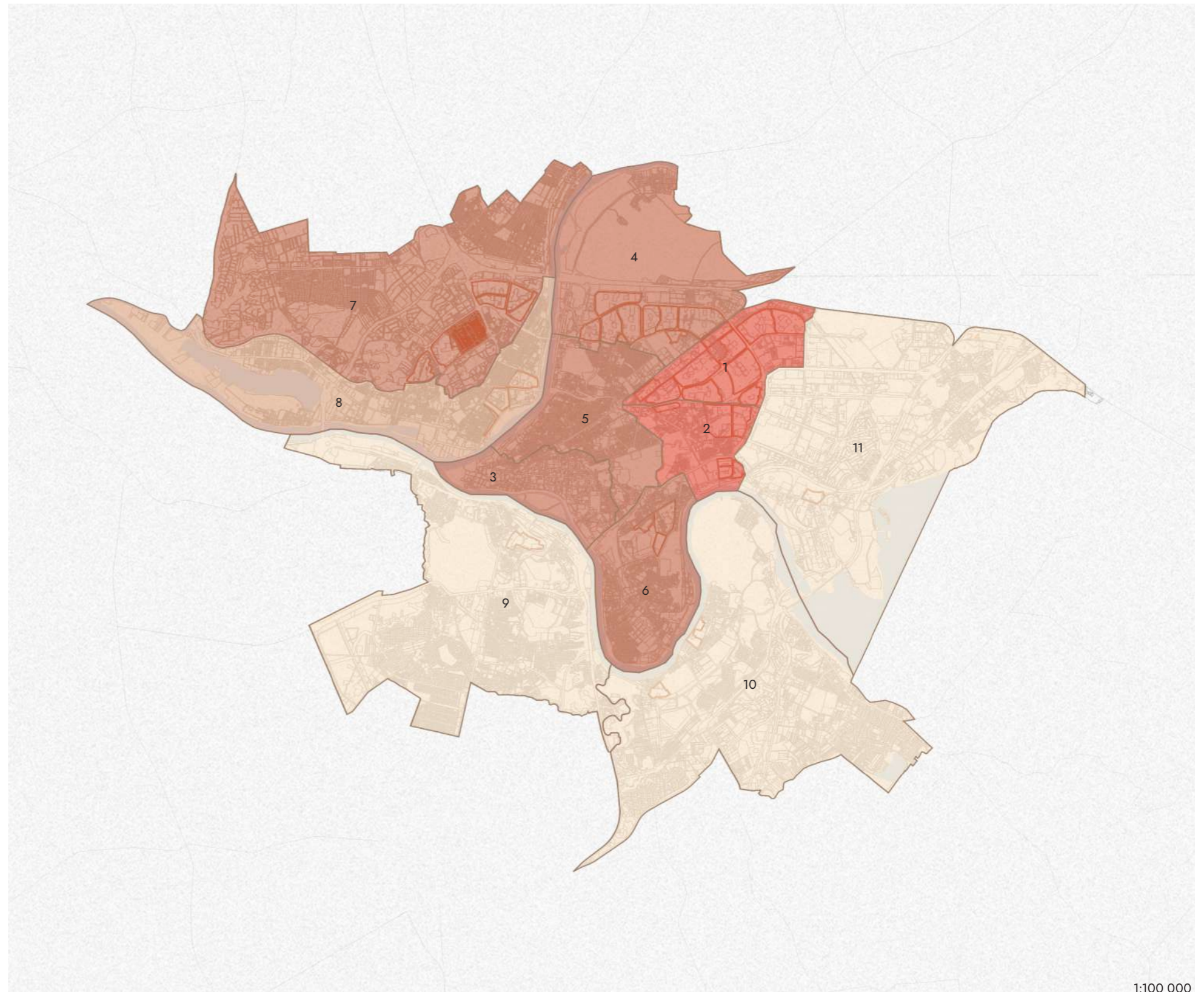
Pagal gyventojų tankumą Kauno seniūnijose, Šilainiai užima septintą vietą. Ko gero, tą nulėmė ir nemažo vienbučių gyvenamųjų namų skaičiaus rajone santykis su sąlyginai didele seniūnijos teritorija.

Nesunku pastebėti didelio gyventojų tankumo ir gausaus masinės statybos užstatymo santykį. Didžiausios masinės statybos daugiabučių namų teritorijos yra Dainavos, Eigulių, Šilainių bei Girčiupio seniūnijose (Dainava, Girčiupiai ir Eiguliai patenka į pirmą tankiausiai apgyvendintų rajonų penketuką). Vilijampolės, Šančių, Petrašiūnų, Panemunės ir Aleksoto seniūnijose yra po keletą suformuotų mikrorajonų ar daugiabučių namų grupių. Centro ir Žaliakalnio seniūnijose stovi pavieniai masinės statybos daugiabučiai namai.

Analizuojant šią tendenciją, nesunku nuspėti, kad tankiausiai apgyvendintos Šilainių teritorijos – sovietmečio statybos daugiabučių kvartalai, kurie užima net 2,5 km² rajono ploto. Juose, pagal Lietuvos statistikos departamento 2021 metų surašymo duomenis, gyvena net 54 procentai Šilainių gyventojų.*

* Žiūrėti 3 skyriaus *Bendruomenės analizė* poskyrį *Vietos bendruomenės demografinė struktūra*, diagramą *Gyventojų pasiskirstymas Šilainių seniūnijoje* (parengtą pagal Lietuvos statistikos departamento 2021 metų surašymo duomenis)

Didžiausias gyventojų tankumas fiksuojamas rajonuose su didžiausiomis masinės statybos daugiabučių teritorijomis. Tokiose teritorijose gyvena daugiau nei pusė Šilainių populiacijos.

1. Dainavos seniūnija - 10134
2. Girčiupio seniūnija - 6270
3. Centro seniūnija - 3136
4. Eigulių seniūnija - 2951
5. Žaliakalnio seniūnija - 2884
6. Šančių seniūnija - 2561

7. Šilainių seniūnija - 2362
8. Vilijampolės seniūnija - 1648
9. Aleksoto seniūnija - 883
10. Panemunės seniūnija - 601
11. Petrašiūnų seniūnija - 451

GYVENTOJŲ SKAIČIAUS POKYTIS KAUNO SENIŪNIJOSE 2011-2021 M.

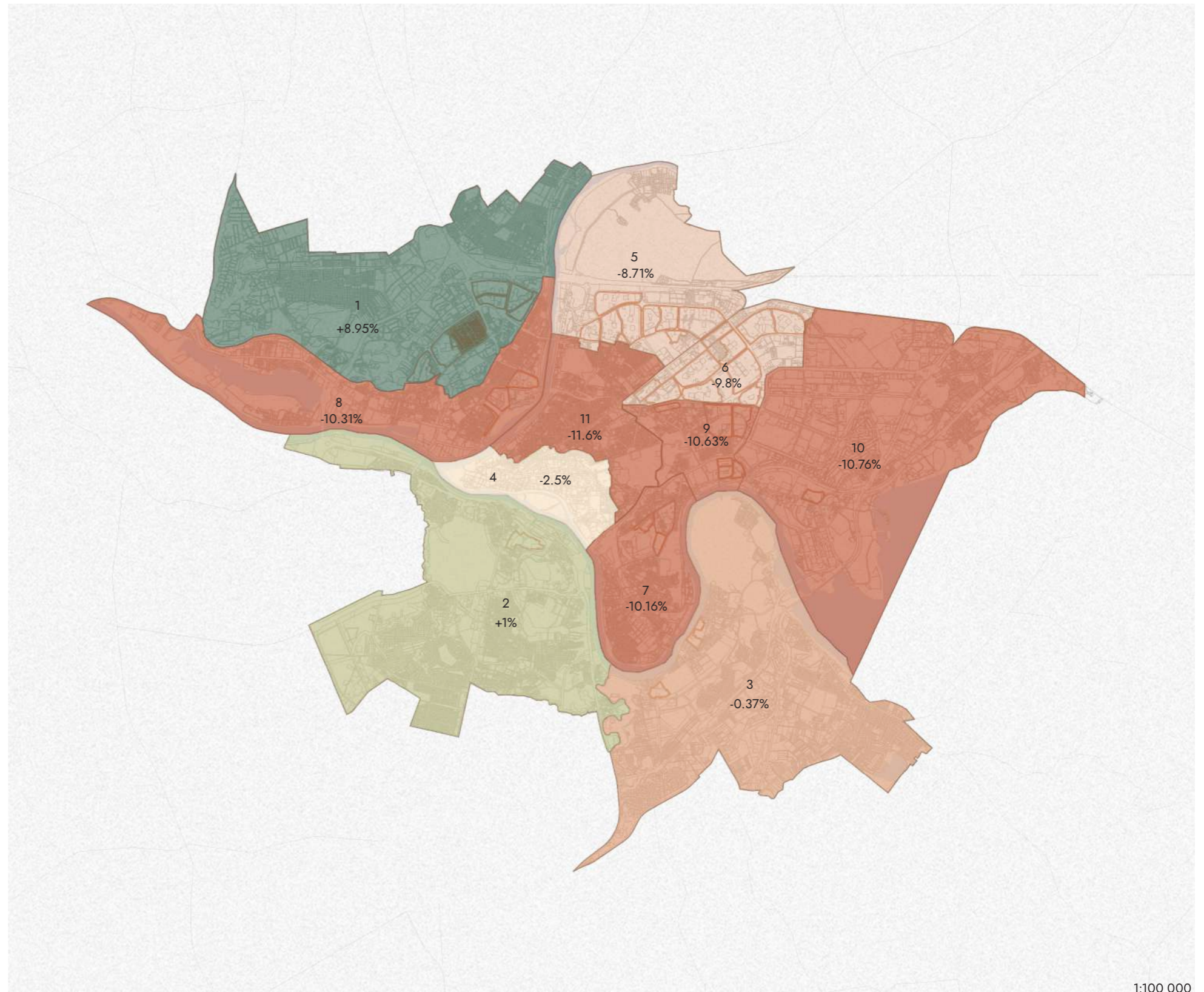
Apžvelgiant gyventojų skaičiaus pokyčio Kauno seniūnijose statistikas, Šilainiai stipriai išsiveržia į pirmą vietą – jokia kita seniūnija negali pasigirti tokiu gausiu naujų gyventojų šoliu. Apskritai, išskyrus Šilainius su +8,95% ir Aleksotą su +1% priaugimu, visos likusios seniūnijos tendencingai praranda gyventojus. Tuo tarpu, Kauno rajonas sparčiai plečiasi ir sulaukia vis didesnio naujakurių skaičiaus.

Šilainiuose esančiose mažo užstatymo naujose gyvenamosiose teritorijose fiksuojamas žemas demografinės senatvės koeficientas (santykis tarp vaikų ir pensinio amžiaus žmonių): tai indikuoja, jog čia keliasi gyventi jaunos šeimos. Iš tiesų, Šilainiuose fiksuojamas didelis jaunų žmonių (0-14 m.) procentas (22%) ir didžiausias Kauno mieste jaunų žmonių (0-19 m.) skaičius (12.354)*. Augantį gyventojų skaičių Šilainiuose galima argumentuoti keliais veiksniais:

- urbanistinės driekos fenomenu: Aleksotas, Panemunė ir Šilainiai yra priskiriami driekos teritorijoms;
- sąlyginai gerai išvystytas švietimo, gydymo įstaigų tinklas sovietmečiu statytų daugiabučių namų teritorijose (nors socialinės infrastruktūros objektai paskirstyti netolygiai);
- darbo vietų augimas daugiabučių namų kvartaluose.

* Parengta pagal Lietuvos statistikos departamento 2021 metų surašymo duomenis

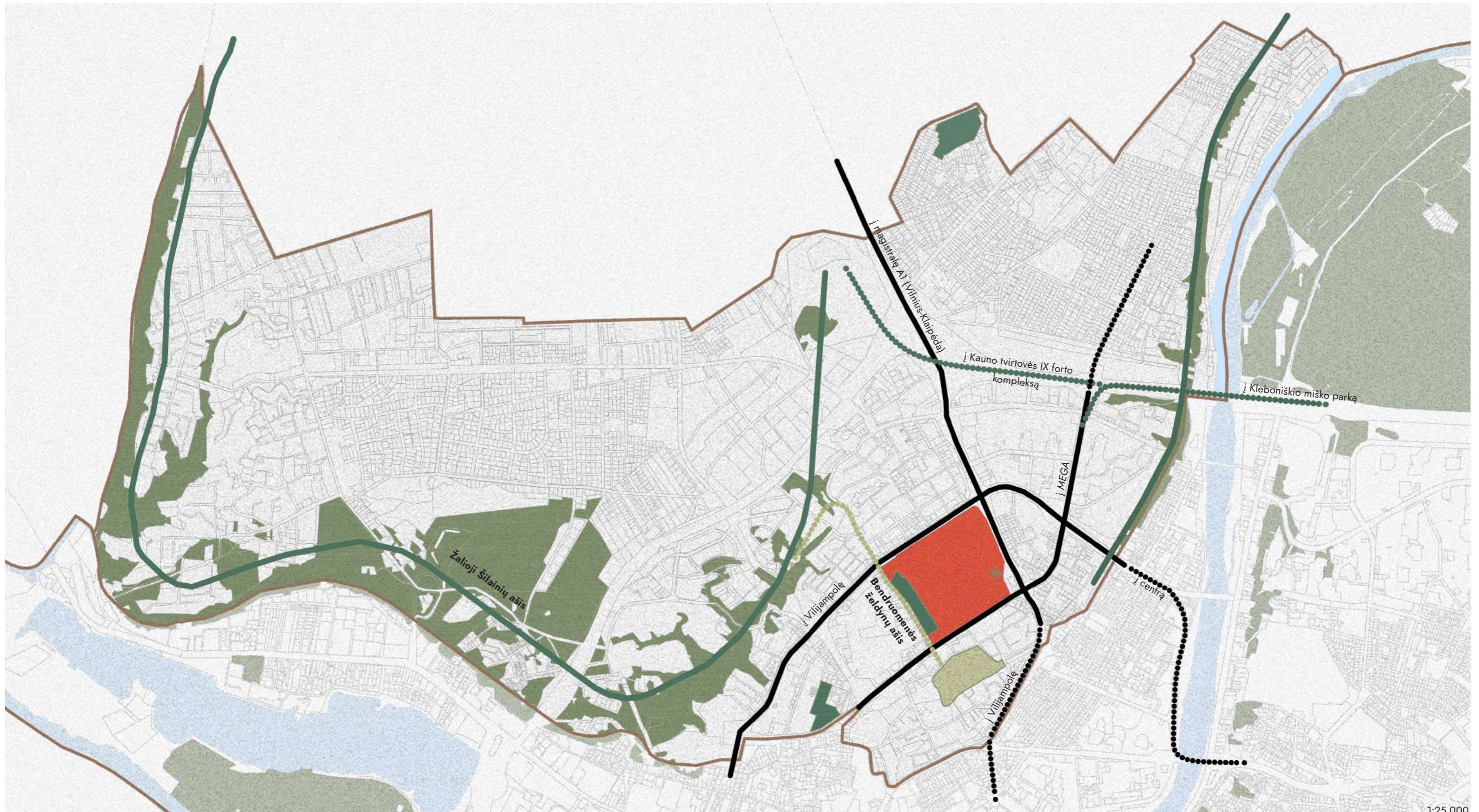
Į mažo užstatymo naujas gyvenamąsias teritorijas Šilainiuose kraustosi jaunos šeimos. Šiame rajone gyventojų skaičius sparčiai auga, kol kituose Kauno rajonuose - tendencingai mažėja.

- 1. Šilainių seniūnija +4527
- 2. Aleksoto seniūnija +212
- 3. Panemūnės seniūnija -55
- 4. Centro seniūnija -368
- 5. Eigulių seniūnija -3753
- 6. Dainavos seniūnija -5765

- 7. Šančių seniūnija -2143
- 8. Vilijampolės seniūnija -2724
- 9. Girčiųupio seniūnija -2841
- 10. Petrašiūnų seniūnija -1547
- 11. Žaliakalnio seniūnija -2783

1:100 000
Schema parengta pagal [GeoData duomenis](#) (2017).

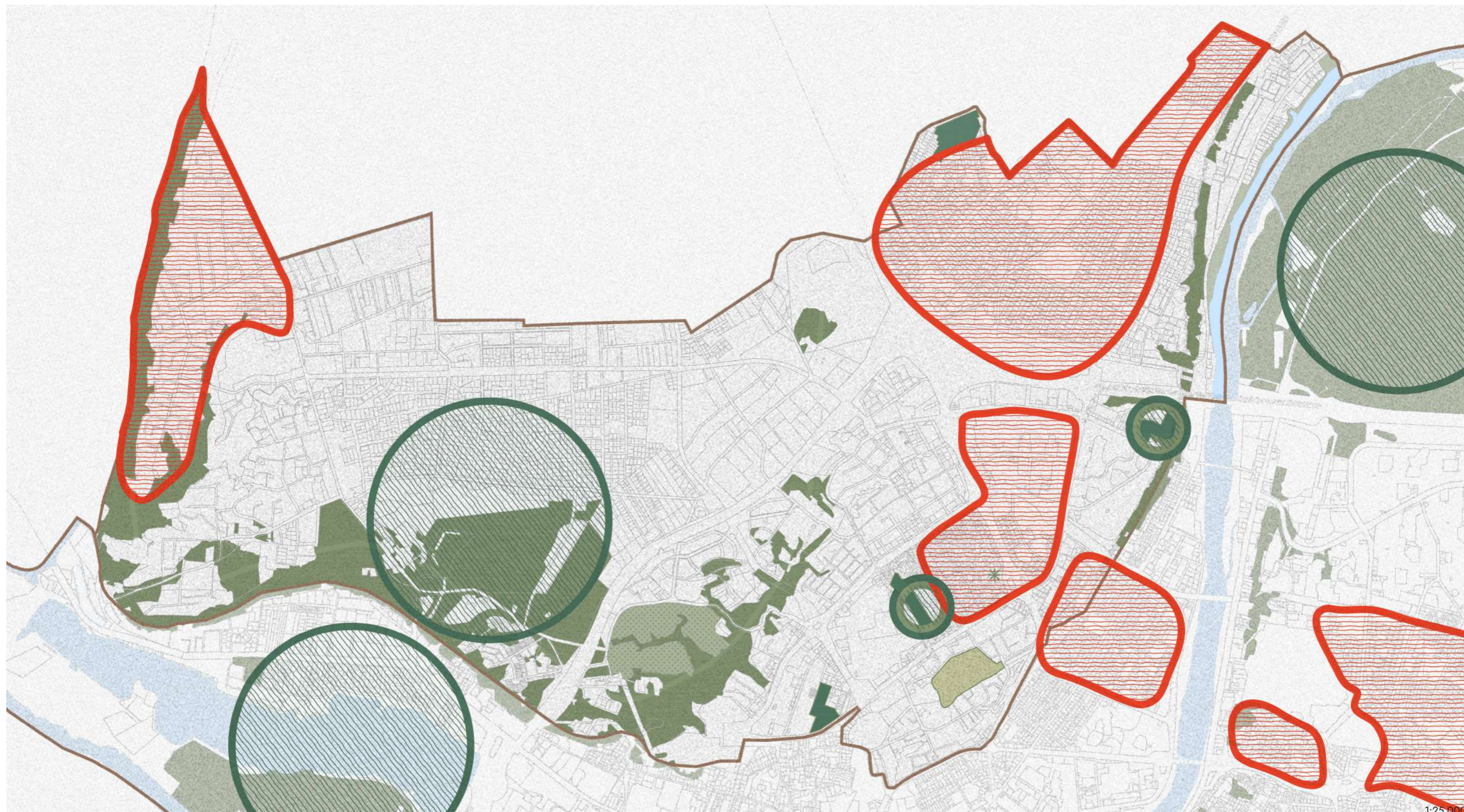
FUNKCINIAI RYŠIAI

- * Milikonių bendruomenės pieva
- Šilainių rajono Milikonių mikrorajonas
- Miškai, želdynų masyvai
- Suformuoti rekreaciniai želdynai
- Bendruomenės želdynai

Milikonių teritoriją riboja miesto ir rajono mastu svarbios judėjimo arterijos: Žemaičių plentas – tarpukariu ilgiausias šalyje nutiestas plentas, susijungiantis su pagrindiniu šalies magistraliniu keliu A1 (Vilnius–Kaunas–Klaipėda) bei pagrindinės gyvenamųjų rajonų transporto ašys: Žiemgalių gatvė,

Baltijos gatvė ir Baltų prospektas, kurių sankryžose formuojasi ar gali formotis rajono pcentriai. Šilainių pietrytinė riba sutampa su Milikonių šlaitu, o pietvakarinėje dalyje gausu įvairaus pobūdžio ir kokybės žaliųjų zonų. Kai kurias būtų galima vystyti kuriant kokybiškų žaliųjų erdvių ašį. Milikoniuose šiuo

metu yra suformuotas vienas rekreacinis želdynas – Santarvės parkas, kitapus Baltijos gatvės įsikūrę Šilainių bendruomenės sodai. Formuojant jungtį tarp šių erdvių, galima kurti bendruomenės želdynų ašį, kurios dalimi galėtų tapti Milikonių bendruomenės pieva.

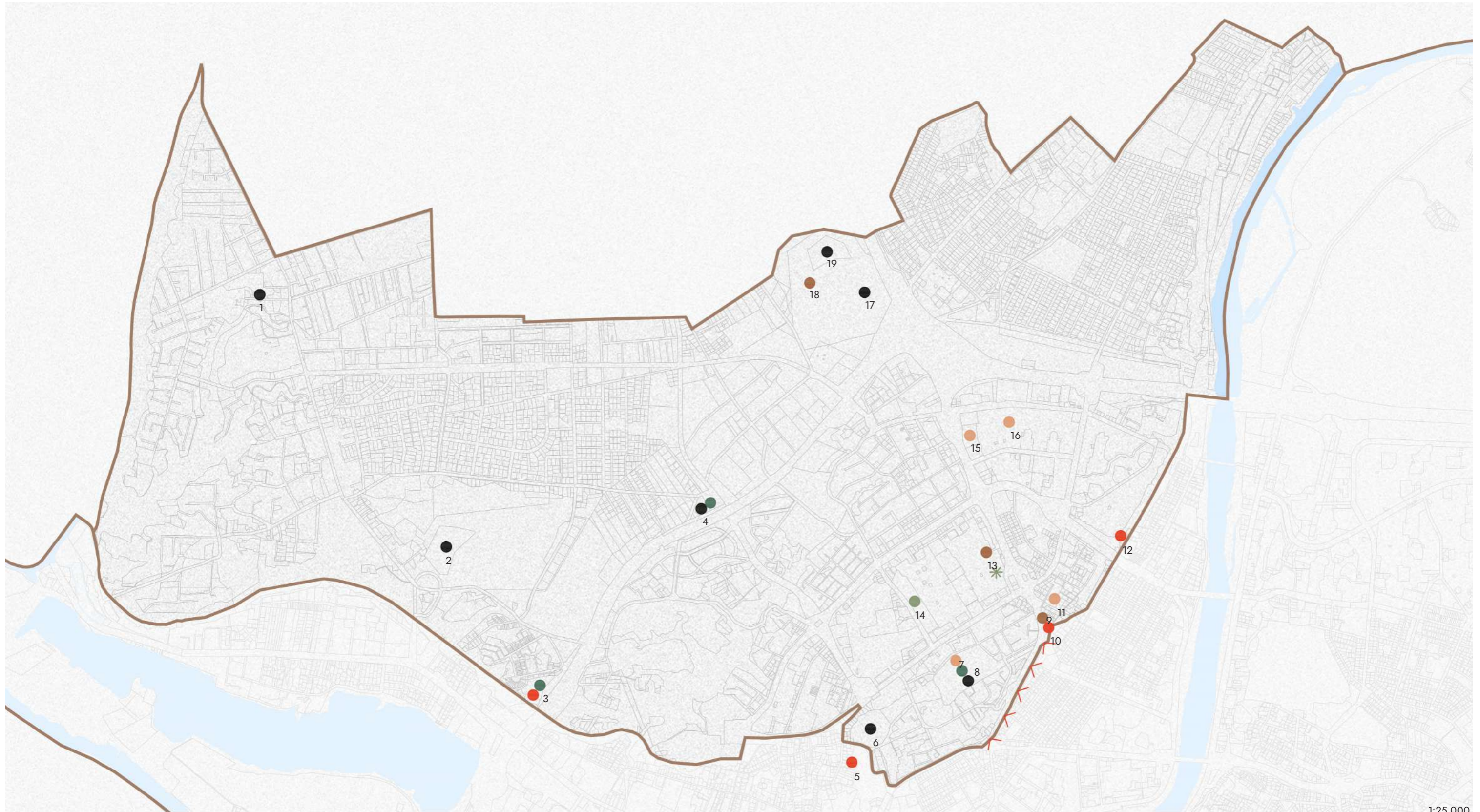

ŽELDYNŲ PRIORITETAI

- * Milikonių bendruomenės pieva
- Teritorijos, kuriose trūksta vietinės reikšmės želdynų
- Rekreaciniai miškai
- Rajoniniai želdynai

Nors mikrorajone neseniai buvo įkurtas Santarvės parkas, pagal Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrąjį planą Milikonių bendruomenės pieva patenka į zoną, kurioje trūksta vietinės reikšmės želdynų.

Schema parengta pagal [Kauno miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano Želdynų sistemos formavimo prioritetų brėžinį](#) (2017).

1:25 000

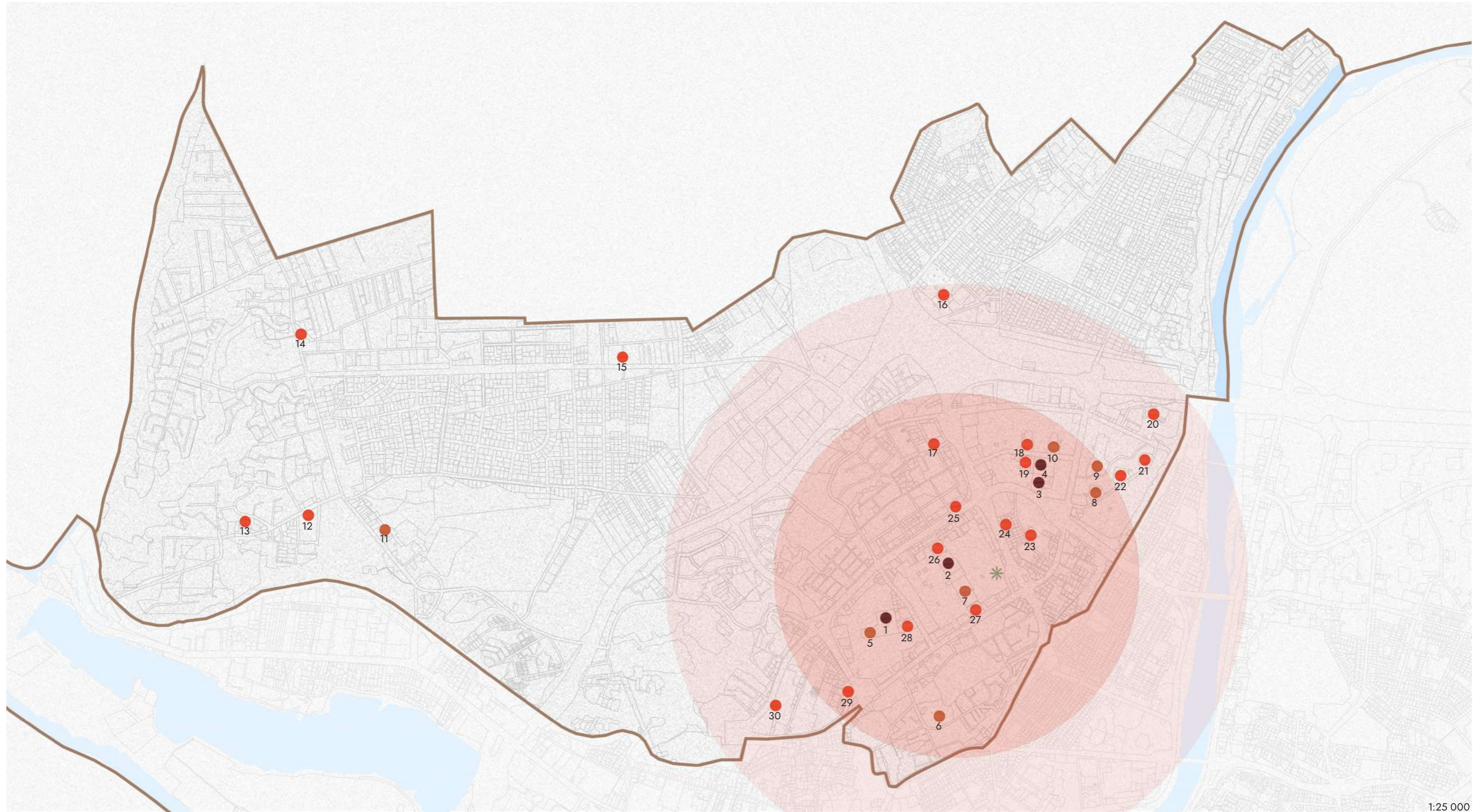
TRAUKOS TAŠKAI

- Bendruomenės susibūrimo erdvės
- Suformuoti rekreaciniai želdynai
- Kitos paskirties želdynai
- Apžvalgos aikštelės, panoramos
- Architektūra, meno objektai, memorialai
- Istorinės vertės objektai
- * Milikonių bendruomenės pieva
- 1. Romainių dvaras
- 2. Kauno tvirtovės X fortas
- 3. Veršvų piliakalnis
- 4. Prancūzijos karių kapai
- 5. Linkuvos įtvirtinimų apžvalgos taškas
- 6. Linkuvos įtvirtinimai

- 7. Šilainių sodai
- 8. Kauno tvirtovės VIII fortas
- 9. Obeliskas *Perkūno žirgai*
- 10. Milikonių kalno apžvalgos aikštelė
- 11. Kauno Šv. Dvasios bažnyčia
- 12. I Šilainių apžvalgos aikštelė
- 13. Instaliacija *Tinklas*

- 14. Santarvės parkas
- 15. Šilainių turgavietė
- 16. *Fluxus Labas!* kiemas
- 17. Kauno tvirtovės IX forto muziejus
- 18. IX forto aukų paminklas
- 19. Kauno tvirtovės IX fortas

Nors traukos objektų Šilainiuose nėra taip daug, kaip centrinėje ir istorinėje Kauno dalyje, tačiau stebina jų įvairialypiškumas: yra net trys Kauno tvirtovės fortai (VIII, IX ir X), apžvalgos aikštelė, tarpukario laikų obeliskas, šiuolaikinio meno instaliacija ar Romainių dvaro sodybos, tiesa, smarkiai apleistos, liekanos. Būsima Milikonių bendruomenės pieva turi potencialo prisijungti į traukos objektų tinklą ir įgauti reikšmę rajono kontekste.

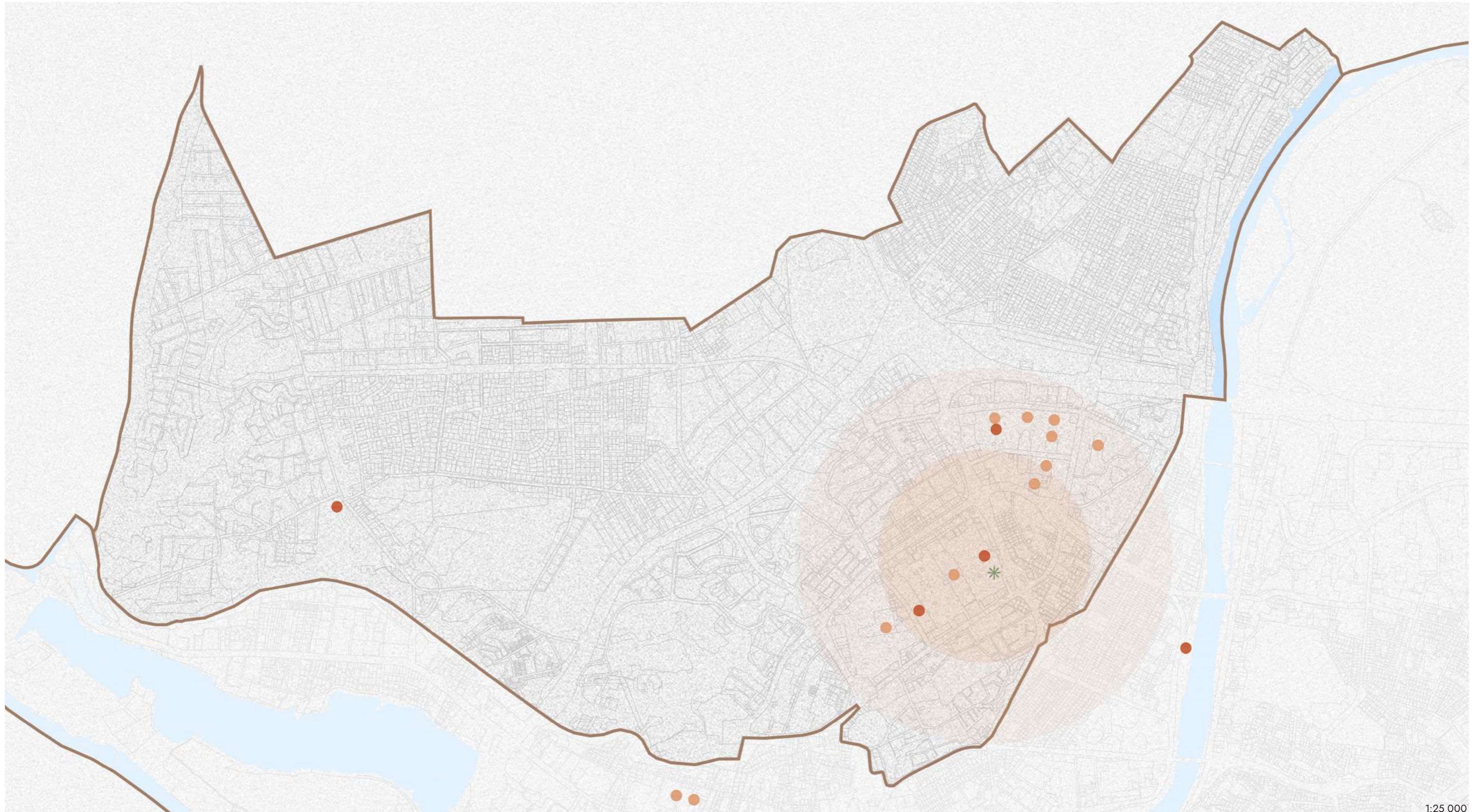

1:25 000

MOKYMO ĮSTAIGŲ TINKLAS

- Milikonių bendruomenės pieva
- Pradinės mokyklos, progimnazijos
- Darželiai
- Gimnazijos

1. Kauno Jono Pauliaus II gimnazija	8. Kauno Prano Mašiotų pradinė mokykla	15. Darželis <i>Linksmieji čiauškučiai</i>	22. Darželis <i>Rasytė</i>	29. Privatus darželis <i>Vila Vilaitė</i>
2. Kauno Santaros gimnazija	9. Kauno Tado Ivanausko progimnazija	16. Darželis <i>Klumpelė</i> "	23. Lopšelis-darželis <i>Volungėlė</i>	30. Privatus darželis <i>Pažadukas</i>
3. Kauno Juozo Grušo meno gimnazija	10. Kauno Ryto pradinė mokykla	17. Privatus darželis <i>Myma</i>	24. Privatus darželis <i>Gerai vaikai</i>	
4. Kauno Jono Basanavičiaus gimnazija	11. Kauno Romainių pradinė mokykla	18. Darželis <i>Žvangutis</i>	25. Darželis <i>Linksmieji čiauškučiai</i>	
5. Jono Pauliaus II gimnazijos pradinė klasių skyrius	12. Darželis <i>Ilgas ūsas</i>	19. Darželis <i>Šarkelė</i>	26. Darželis <i>Aušrinė</i>	
6. Kauno šv. Roko mokykla	13. Darželis <i>Tiškutis</i>	20. Lopšelis-darželis <i>Vaikystės takas</i>	27. Darželis <i>Gintarėlis</i>	
7. Milikonių progimnazija	14. Kauno Montessori darželis	21. Lopšelis-darželis <i>Žingsnelis</i>	28. Darželis <i>Vėrinėlis</i>	

LAUKO ŽAIDIMŲ ERDVĖS

- * Milikonių bendruomenės pieva
- Stadionai, sporto aikštynai
- Žaidimų aikštelės

Didžiausia mokyklų ir darželių koncentracija – stambiaplokščių daugiabučių kvartalų teritorijoje. Pasitaiko ir privačių darželių ar pradinių mokyklų individualių gyvenamųjų namų kvartaluose. Romainiuose itin trūksta valstybinių darželių ir mokyklų: teritorijoje gyventojų skaičius nuolat auga, šiuo metu ten gyvena apie 10 000 žmonių.

Pastebėta, jog rajone taip pat trūksta lauko žaidimų ar sporto erdvių. Jų daugiausia yra būtent Milikonių mikrorajone ir I, II Šilainių dalyje, tačiau didelę jų dalį sudaro sporto aikštynai, neretai pusiau uždari (pavyzdžiui, mokyklų teritorijose, kurių lankymas yra ribojamas).

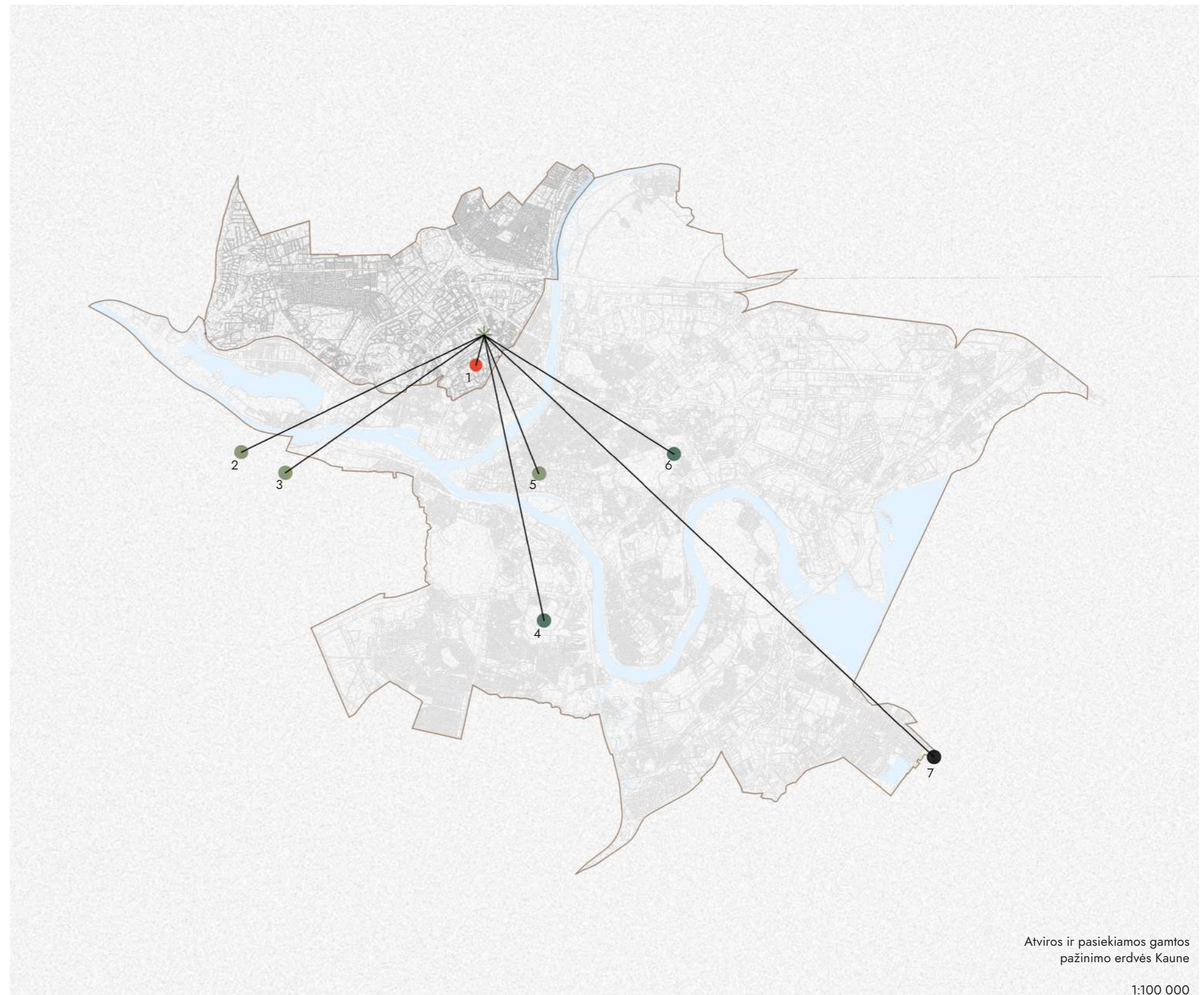
GAMTOS PAŽINIMO ERDVĖS

Kaune identifiкуotos septynios įvairaus tipo ir kokybės gamtos pažinimo erdvės. Pastebėtas gamtos pažinimo – žaidimo erdvių, skirtų mažesniems vaikams – trūkumas.

Nors dešinėje pusėje matomoje diagramoje buvo įtrauktos ir tokios įstaigos, kaip muziejus, botanikos ir zoologijos sodas, ne visos jos turi lauko erdvę. Gamtos pažinimas jose vyksta labiau edukaciniame, sukuriamame lygmenyje, trūksta savarankiško žaidimo, smalsumo skatinimo galimybių.

Visos gamtos pažinimo erdvės ar įstaigos, išskyrus Šilainių sodus, yra įsikūrusios nuo Milikonių nutolusiose miesto erdvėse. Patekti į jas galima viešuoju ar privačiu transportu, tačiau jaunoms šeimoms su mažais vaikais, kurių Šilainiuose daugėja, tokios kelionės į kitus rajonus gali pasirodyti per sudėtingos.

Milikoniuose gyvenantiems žmonėms šiuo metu artimiausia gamtos pažinimo erdvė yra VIII forto teritorijoje bendruomenės suformuoti ir prižiūrimi Šilainių sodai: juose galima susipažinti su daržininkystės pagrindais, yra įrengtos kelios edukacinės lysvės, tačiau ši erdvė adresuoja pirmiausia suaugusių žmonių poreikius.

- * Milikonių bendruomenės pieva
- Muziejai
- Botanikos, zoologijos sodai
- Bendruomenės erdvės
- Gamtos mokykla

- 1. Šilainių bendruomenės sodai
- 2. Tado Ivanausko Obelynės sodyba-memorialinis muziejus
- 3. Botanikos Liudo Vailionio sodyba
- 4. VDU botanikos sodas
- 5. Tado Ivanausko zoologijos muziejus
- 6. Lietuvos zoologijos sodas
- 7. Kauno marių regioninio parko gamtos mokykla

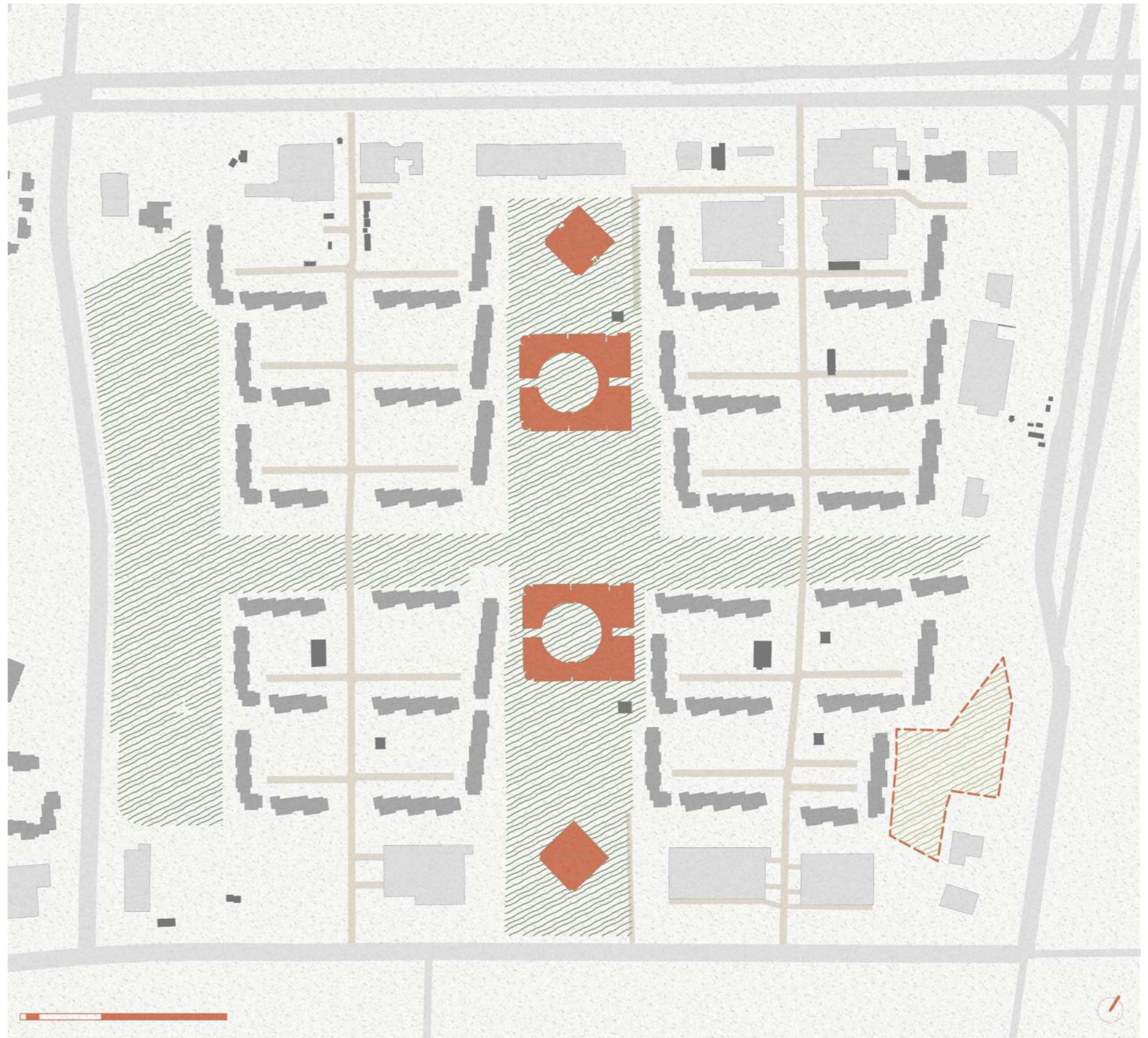
Erdvių, kuriose vaikai per žaidimą lauke pažintų gamtą, išsiugdę smalsumą ir empatiją supančiai aplinkai, trūksta ne vien Šilainiuose, bet ir viso Kauno miesto mastu.

MILIKONIAI: FUNKCINĖ SANDARA

Milikonijų kvartalas yra stipriai dominuojamas stambiaplokščių, devynaukčių gyvenamosios paskirties daugiabučių namų. Taip pat, teritorijoje yra dvi mokyklos ir du darželiai. Paili judrias kvartalą ribojančias Baltijos gatvę ir Baltų prospektą galima aptikti įvairių funkcijų pastatus: parduotuves, maisto teikimo įstaigas, degalines, garažus, paslaugas teikiančių įstaigų būstines ir tt.

Vakarinėje dalyje, prie Žiemgalių gatvės, yra įrengtas Santarvės parkas. Kelios nesuformuotos žalios zonos aptinkamos ir kitose mikrorajono dalyse - pavyzdžiui, palei Žemaičių plentą. Kvartalo urbanistinis audinys simetriško pobūdžio, funkcinis planavimas aiškus, tačiau šiuo metu tiek žaliems plotams, tiek erdvėms aplink pastatus, tiek patiems pastatams trūksta kokybės.

Milikonijų kvartalo planas ir funkcijų išskyrstymas simetriškas, programa atrodo išpildyta, tačiau erdvėms, statiniams ir ypač žaliems plotams trūksta užbaigtumo ir kokybės.

○ Milikonijų bendruomenės pieva
 ● Žalios zonos
 ● Komercija, paslaugos, mišrios paskirties pastatai

● Edukacinės paskirties pastatai
 ● Gyvenamosios paskirties pastatai

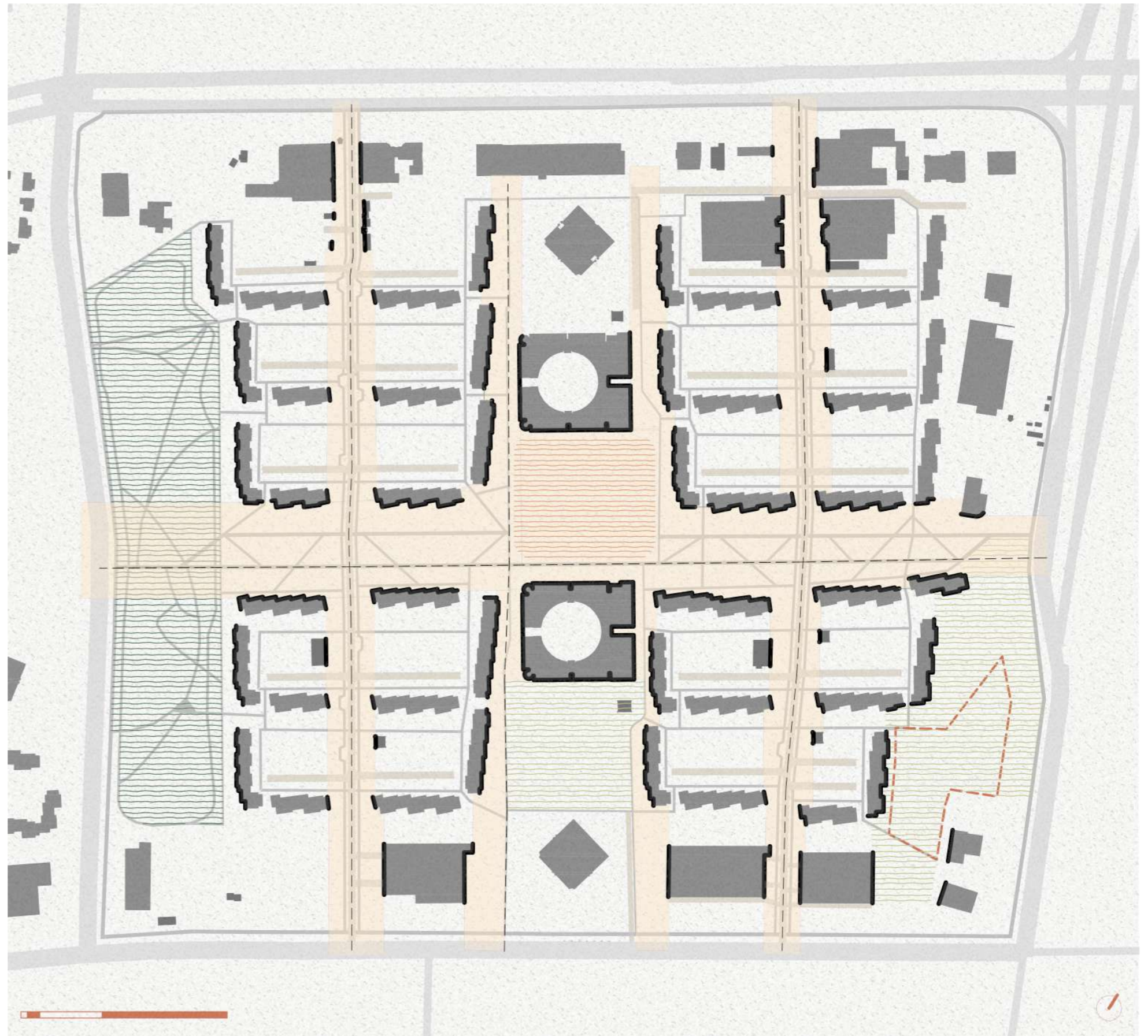
MILIKONIAI: ERDVIŲ TIPAI IR KOKYBĖ

Užstatymo kontūrai formuoja erdvinius koridorius, kurie turi potencialo tapti kokybiškomis viešosiomis erdvėmis: patraukliais pasivaikščiavimo takais, promenadomis. Panašią funkciją dabar atlieka pagrindinė erdvinė ašis, vedanti iš kvartalo rytinės dalies į Santarvės parką, tačiau vizualiai ji yra nepatraukli, trūksta vietų atsisėsti, šaligatviai vietomis yra nekokybiški, siauri ir nutrūkstantys, automobilių stovėjimo aikštelės (neretai neoficialios) kuria vizualinę taršą.

Milikonijų centre – stadionas, priklausantis vienai iš mokyklų. Aptvertas iš visų pusių, vietoje viešos erdvės, prieinamos visiems rajono gyventojams, stadionas tampa pusiau privačia teritorija, kurią reikia apeiti. Naudotis juo gali visi, tačiau aukšta tvora kuria neprieinamumo įspūdį ir kurią fizinį barjerą.

Šiuo metu kokybiškiausia viešoji erdvė kvartale – Santarvės parkas. Turint omenyje simetrišką mikrorajono išplanavimą ir įvertinus tarp Žemaičių plento ir Baltijos gatvės daugiabučių namų esančios, lig šiol neįveiktos pievos fizines kokybes, peršasi išvada, jog ši vieta turi neišnaudotą potencialą strategiškai papildyti Milikonijų mikrorajono bendruomeninių erdvių tinklą. Nors pievą ir Santarvės parką skiria vos kelios minutės kelio pėsčiomis, erdvių aplinkybės skiriasi (saulės padėtis, ribojančios gatvės intensyvumas ir t.t.), todėl pieva turėtų įgauti visai kitokį charakterį.

Egzistuojantys Milikonijų kvartalo erdviniai koridoriai turi potencialą tapti itin patraukliomis viešomis erdvėmis, kuriančiomis jungtį tarp žalių oazių kvartalo pakraščiuose bei kitų Šilainių dalių.

- Milikonijų bendruomenės pieva
- Suformuota žalia erdvė
- Nesuformuotos žalios erdvės
- Erdviniai koridoriai
- Suformuota viešoji erdvė (riboto prieinamumo)
- Erdvinės-vizualinės ašys

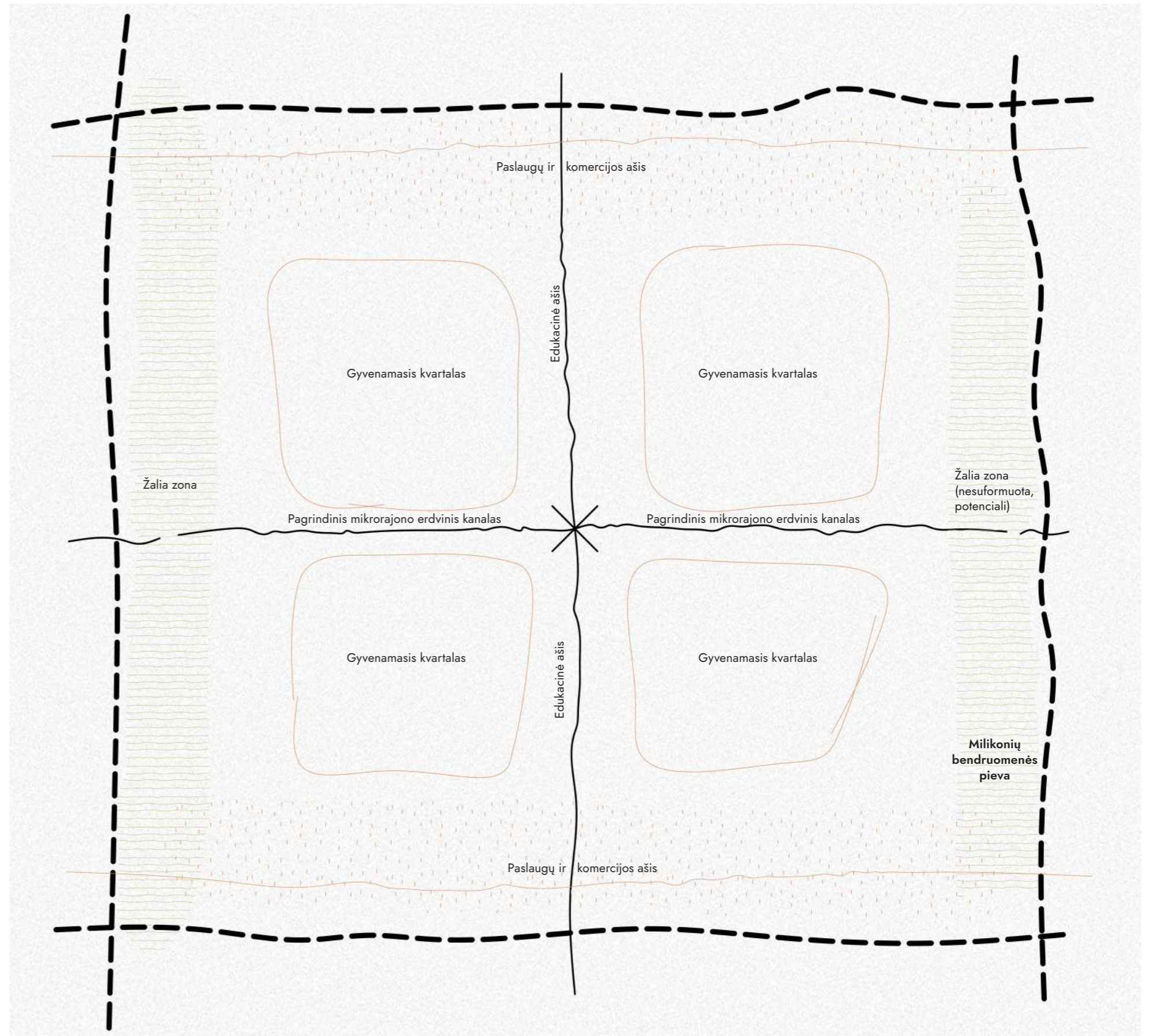
MILIKONIAI: KVARTALO ERDVINĖ KOMPOZICIJA

Milikonių kvartalo funkcinė sandara ypač aiški – jo teritorijos kontūrai primena kvadratą, per pusę perskeltą mokyklų ir darželių juostos. Nuo Žemaičių plento ir Žiemgalių gatvės kvartalą riboja žalios juostos: Santarvės parkas bei nesuformuotas žalias plotas, kuriame numatytas Milikonių pievos projektas. Teritorijos viduje beveik simetriškai išsidėsto keturi gyvenamieji kvartalai, sudaryti iš devynaukščių ir penkiaaukščių daugiabučių pastatų. Palei Baltijos gatvę ir Baltų prospektą driekiasi įvairių prekybos, paslaugų ir multifunkcinės paskirties pastatai, formuodami tarsi buferinę zoną. Paslaugų ir komercijų ašims trūksta išbaigtumo, sistemos, pastatai čia įvairios kokybės, pastebima nemažai laikinų statinių, vyrauja estetinė kakofonija.

Edukacinėje ašyje, ant kurios yra išdėstyti darželiai ir mokyklos, smarkiai jaučiamas privačių ir viešų erdvių konfliktas: įstaigų teritorijos yra arba aklinais aptvertos ir dalina ašį į nepereinamus plotus, arba yra įrengtos atsitiktinai. Viešo naudojimo plotai neturi jokio charakterio (pavyzdžiui, pieva tarp Milikonių progimnazijos ir darželio „Gintarėlis“). Milikonių bendruomenės pieva galėtų užpildyti spragą kokybiškų žaidimų erdvių vaikams pasiūloje.

Pietvakarinė pagrindinio erdvinio koridoriaus atšaka turi tamprų ryšį su Santarvės parku, tačiau pietrytinė jo dalis šiuo metu veda į niekur. Suformavus Milikonių bendruomenės pievą, kitame šios ašies gale atsirastų nauja traukos vieta. Kokybiškai įrengus ir įveiklinus erdvinį koridorių, rajone atsirastų žalia pėsčiųjų zona.

Esama urbanistinė struktūra turi vystymo potencialo, o strategiškai parinktos vietos dėka Milikonių bendruomenės pieva galėtų joje užimti svarbią poziciją rajono mastu.

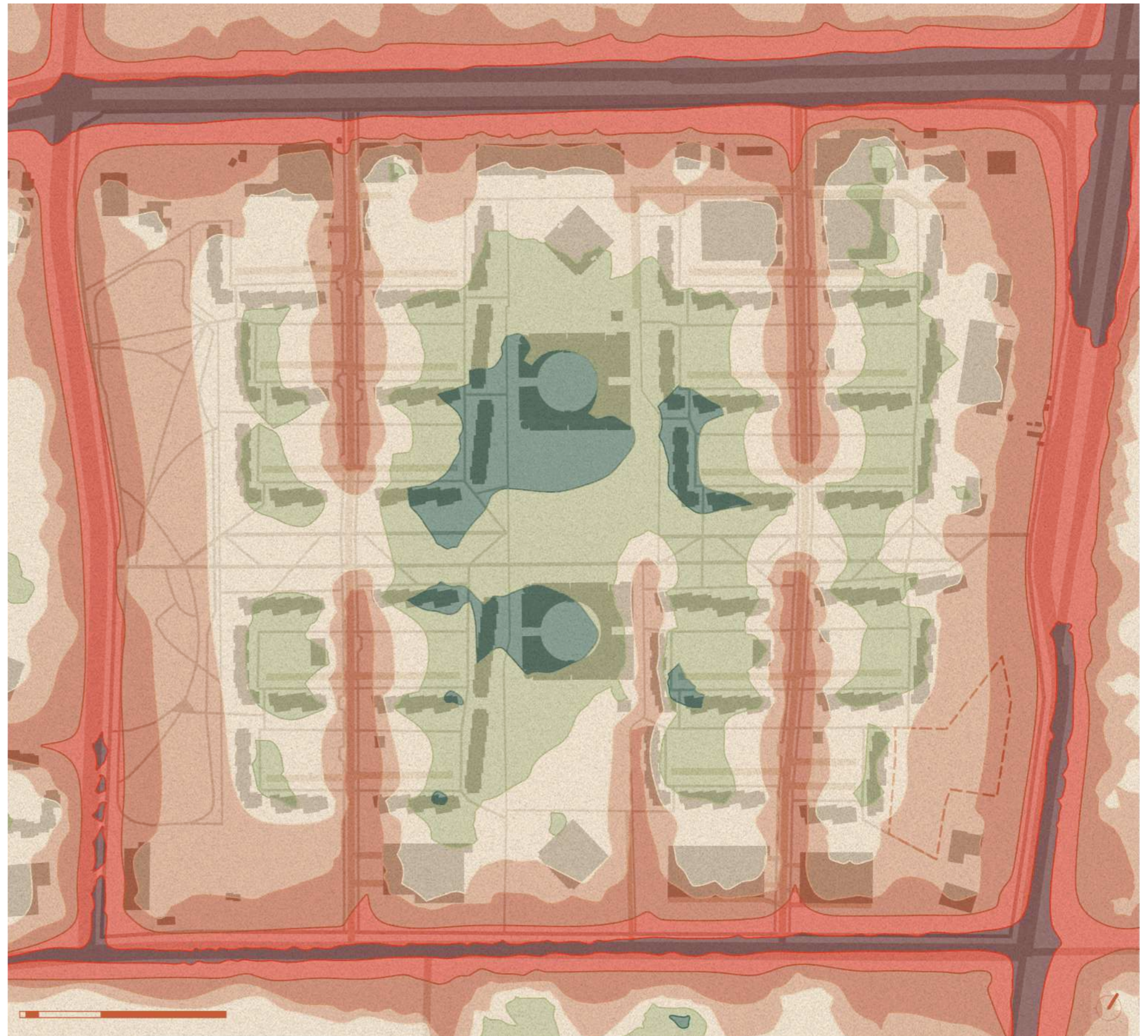

MILIKONIAI: TRIUKŠMO LYGIS DIENOS METU (2017 M.)

Gyvų susitikimų bei dirbtuvių su Milikonių kvartalo bendruomene metu gyventojai kaip itin didelį teritorijos minusą išvardino didelį transporto triukšmą dienos ir nakties metu. Judrus Žemaičių plentas ir dar intensyvesnis Baltų prospektas – rajono ir net miesto mastu svarbios transporto arterijos, tad triukšmo lygį sumažinti būtų galima keičiant eismo tuose keliuose organizavimą ir/arba pasitelkiant įvairius erdvinius elementus, kuriančius barjerą tarp gatvių ir gyvenamųjų namų.

Milikonių pievos zonoje dienos metu triukšmo lygis gali siekti net 59 dB. Nors prie plento auga jau brandūs medžiai ir po daugiabučių langais rikiuojasi medžių eilės, tai nėra pakankama priemonė akustiniam gyventojų komfortui užtikrinti.

Žemaičių plentas ir Baltų prospektas – didelės reikšmės rajono ir miesto mastu transporto arterijos bei pagrindiniai triukšmo mikrorajone sukėlėjai. Pieva galėtų tapti garsą slopinančiu barjeru tarp gyvenamųjų namų ir judrios gatvės.

○ Milikonių bendruomenės pieva

● 40-44 dB

● 45-49 dB

● 50-54 dB

● 55-59 dB

● 60-64 dB

● 65-69 dB

● 70-74 dB

MILIKONIAI: TRIUKŠMO LYGIS NAKTIES METU (2017 M.)

Nors nakties metu automobilių eismas nebėra toks intensyvus, jo keliamas triukšmas vis tiek kelia diskomfortą arčiausiai Žemaičių plento esančių daugiabučių namų gyventojams. Triukšmo lygis gatvėje vidutiniškai siekia 60-64 dB. Nors tai ir teoriškai žmogaus sveikatai nepavojingas garso lygis, gyventojai teigia, jog naktį tai jiems kelia didžiulį diskomfortą.

Ilgalaikis triukšmas gali provokuoti nuolatinę įtampos būseną, kas kelia riziką žmogaus fizinei ir emocinei sveikatai. Strategiškai parinkti ir įdiegti urbanistinio planavimo įrankiai gali sušvelninti problemą ir prisidėti prie geresnių gyvenimo sąlygų teritorijoje.

Nakties metu triukšmo lygis Žemaičių plente vidutiniškai siekia 60-64 dB – tai leistinas, tačiau diskomfortą gyventojams keliantis triukšmo lygis.

○ Milikonių bendruomenės pieva

● 40-44 dB

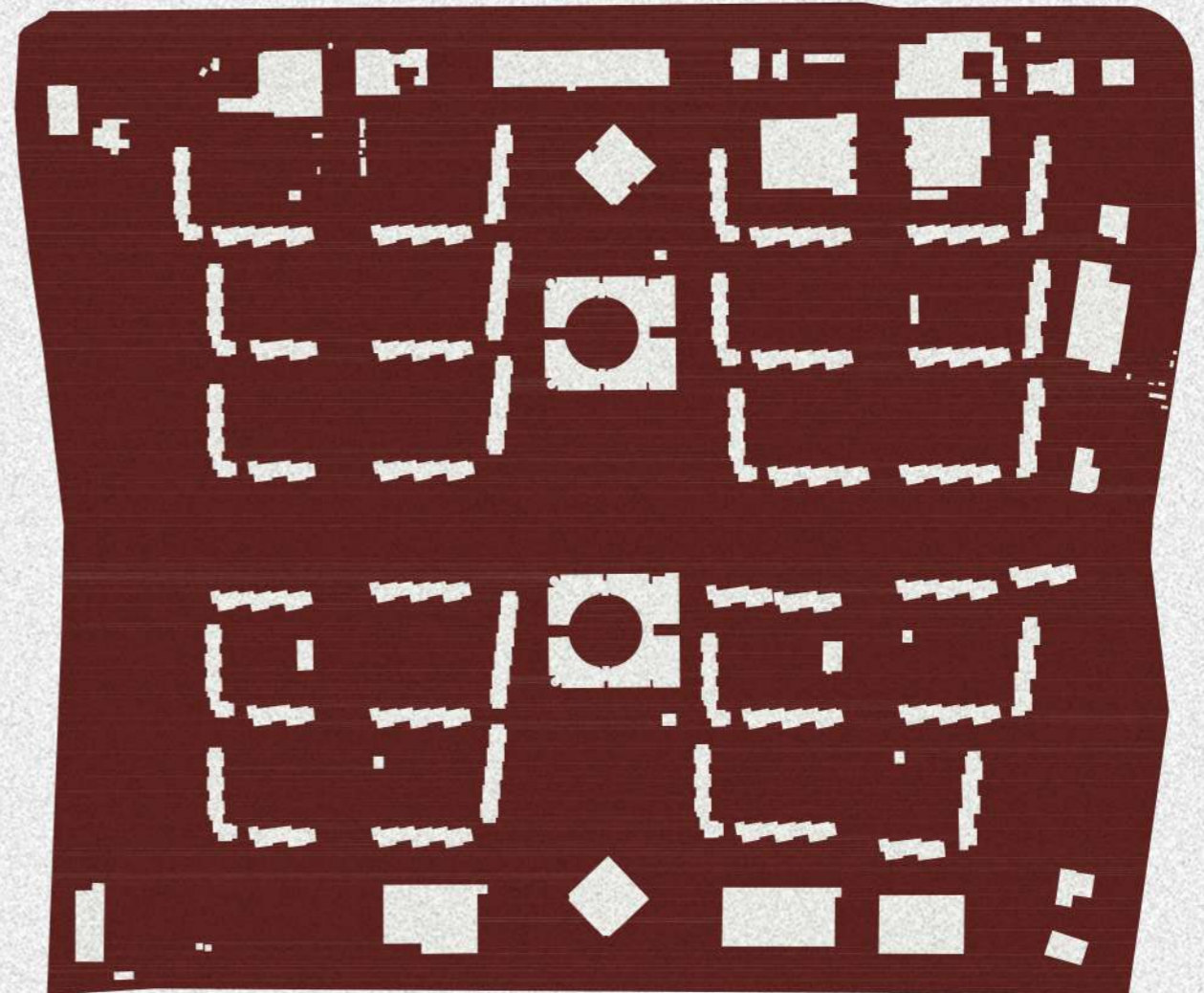
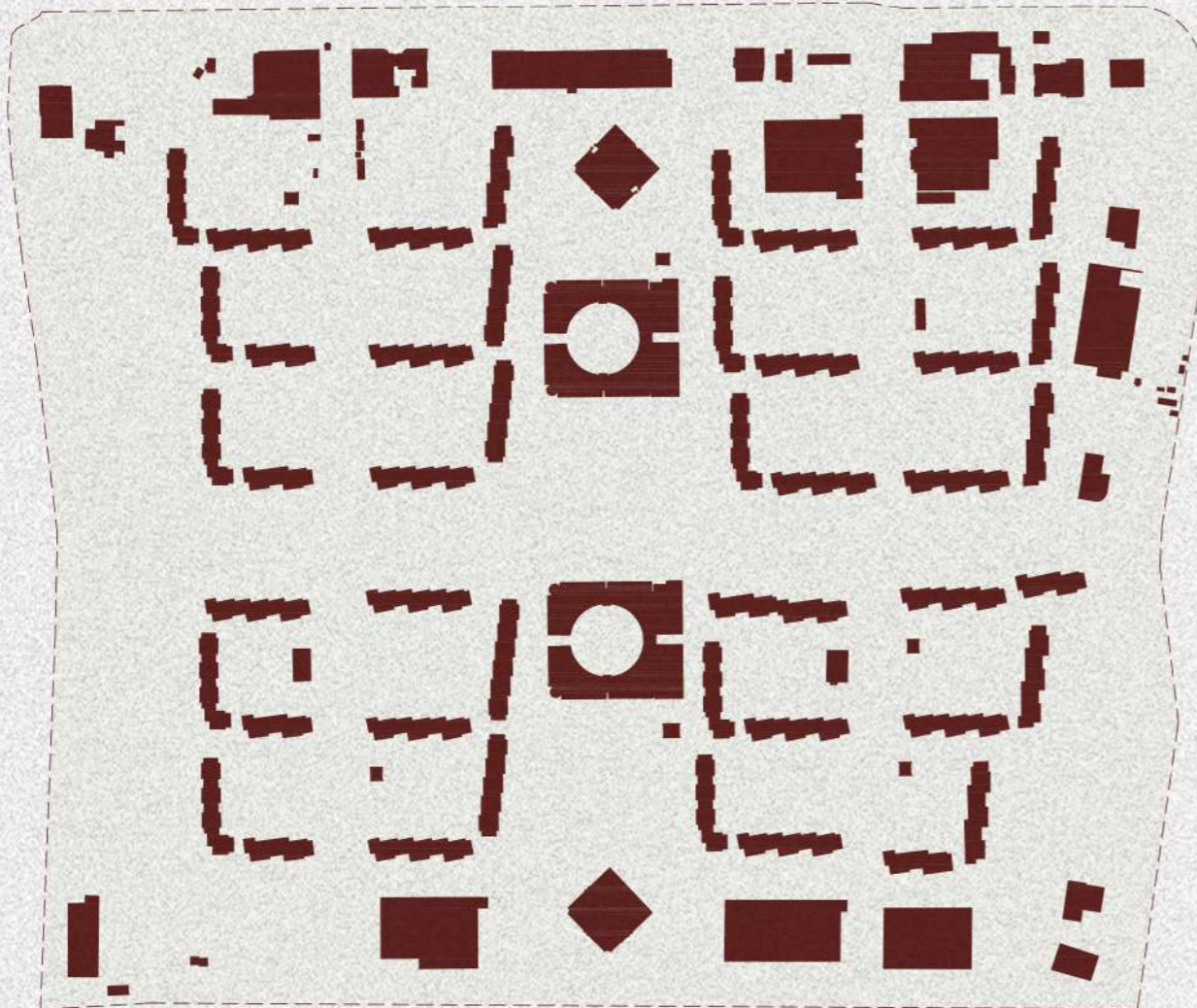
● 45-49 dB

● 50-54 dB

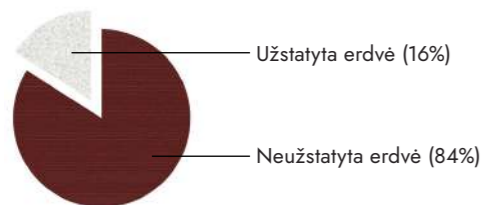
● 55-59 dB

● 60-64 dB

„Milikonių teritorijoje tokių neužstatytų erdvių pilna, joms trūksta aiškumo, charakterio ir, deja, didelę dalį jų paviršiaus sudaro kietosios dangos.“

UŽSTATYTOS IR NEUŽSTATYTOS ERDVĖS SANTYKIS

Ši urbanistinė diagrama skirta parodyti kvartalo struktūros ritmą. 16% kvartalo struktūros sudaro pastatai, o likusi erdvė (84%) yra neužstatyta – tai formalios ir neformalios automobilių stovėjimo aikštelės, šaligatviai, privažiavimai, nesuformuotos žalios zonos, parkas. Didelis neužstatytos erdvės

plotas yra būdingas sovietiniu laikotarpiu masinės statybos daugiabučių namų rajonuose, kurių principas pagrįstas modernistiniu urbanistiniu planavimu. Pagal jį gyvenamieji rajonai turėjo būti projektuoti su plačiomis žaliosiomis zonomis ir iš jų išdygstančiais daugiabučiais namais. Tačiau realybėje niekam

nepriklausančios erdvės tarp daugiabučių namų virsdavo neorganizuotomis dyknėmis, o kai kurios nuo pat pradžių nebuvo įrengtos ar net suplanuotos dėl lėšų ir laiko stygiaus. Milikonių teritorija pasižymi tokių erdvių gausa, joms trūksta aiškumo, charakterio ir didelę dalį jų paviršiaus sudaro kietosios dangos.

SKLYPO KOMPOZICIJA

Milikonių pieva yra neseniai suformuotame želdynų paskirties sklype. Jo forma buvo nulemta fizinių ir teisinių veiksnių: esamas užstatymas, esantys takai ir gatvė bei kaimyninių sklypų ribos, kurių kontūrai neatspindi realioje situacijoje.

Į Milikonių bendruomenės pievą atsiveria du erdviniai-vizualiniai koridoriai iš vidinių kiemų. Aplink pievą dominuoja devynaukščiai gyvenamieji daugiabučiai namai. Vizualiai nuo gatvės pieva yra atskirta medžių alėjos fragmentu.

Pievos centre įrengtas miesto biologinės įvairovės skatinimui ir gyventojų psichologinės gerovės gerinimui skirtas augalų labirintas, įgyvendintas BLUMA komandos kartu su vietos gyventojais ir moksleiviais bei atnaujintas Milikonių bendruomenės pievos projekto rėmuose.

Pievos ribas formuoja aplinkinis užstatymas, gatvės ir takų trajektorija bei gretimų sklypų plotai. Pieva atsiduria ant kelių erdvinių-vizualinių kanalų ašių arba jų pabaigose.

- Milikonių bendruomenės pieva
- Aukštingumo dominantės (9 aukštai)
- Erdvę formuojančios medžių grupės
- Medžiai, krūmai
- Erdvės formantai
- Erdviniai-vizualiniai kanalai

PĖSČIŪJŲ ATVYKIMAS IR JUDĖJIMAS SKLYPE

Pagrindiniai ir svarbiausi šiam projektui patekimai į pievą – praėjimai tarp artimiausių pastatų (tarp 2 ir 4, 2 ir 6, 6 ir 8 daugiabučių), kurių gyventojai ir yra potencialūs aktyviausi Milikonių bendruomenės pievos naudotojai.

Pieva yra pusiau atvira ir, išskyrus vieną šaligatvį, kuris ir pažymi pietinę sklypo ribą, visi kiti patekimai yra įmanomi iš bet kurio taško – arba sekant vieną iš daugybės išmintų takų, arba kertant pievą patogiausioje vietoje.

Šiuo metu didžioji dalis teritorijos naudotojų yra namo iš viešojo transporto stotelių ar kitų miesto dalių grįžtantys arba šunis vedžijantys vietiniai gyventojai.

Kadangi pieva šiuo metu atlieka daugiausiai tranzitinės, praeinamos erdvės rolę, ją įvairiomis kryptimis kerta pėsčiųjų išminti takai. Svarbiausi patekimai – iš artimiausių daugiabučių namų.

- Milikonių bendruomenės pieva
- Pastatai
- Medžiai, krūmai
- Išminti takai, kertantys pievą
- Pagrindiniai patekimai į pievą

VIZUALINIAI RYŠIAI SKLYPE

Pieva yra kvartalo pakraštyje, ganėtinai atviroje vietoje (tik iš vienos pusės ji yra ribojama pastatų), gerai apžvelgiama. Į sklypą atsiveria keli vizualiniai koridoriai, sutampantys su pagrindinių patekimų į pievą trajektorijomis. Deja, neretai stebėtojo žvilgsnis iš karto atsimuša į vizualinės taršos šaltinius, nesutikęs pievos panoramoje dar nieko, už ko būtų galima tą žvilgsnį užkabinti.

Didžiausias vizualinės taršos šaltinis sklype - degalinė (B). Degalinės pastatas, aikštelė ir papildomi elementai yra atviri iš visų pusių, spalvinė komplekso gama ryški, pastebima iš didesnio atstumo.

Kitus vizualinės taršos elementus – žemą garažų pastatą (A) arba judrų Žemaičių plentą (D) dalinai uždengia medžiai arba reljefas.

Laikinas vizualinės taršos šaltinis – sklypo šiaurinėje dalyje vykstantys inžinierinių tinklų tvarkymo darbai (E).

Pievoje trūksta vizualiai įdomių elementų, todėl vizualinė tarša čia itin ryški ir pastebima iš daugybės taškų.

- Milikonių bendruomenės pieva
- Pastatai
- Medžiai, krūmai
- Vizualiniai koridoriai
- Vizualinė tarša

A

B

C

D

E

VIZUALINĖ TARŠA

Pagrindiniai vizualinės taršos elementai - žemas garažų pastatas (A) ir degalinė (B,C). Abu objektai randasi prie vienintelio šaligatvio, vedančio į pievą ir nustatančio vieną iš jos ribų. Gatvę (D) dalinai dengia medžiai, todėl ji pasitraukia į antrą planą.

PIEVOS PANORAMA

ESAMOS SKLYPO SITUACIJOS NUOTRAUKOS

A

B

C

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

N

O

P

Q

R

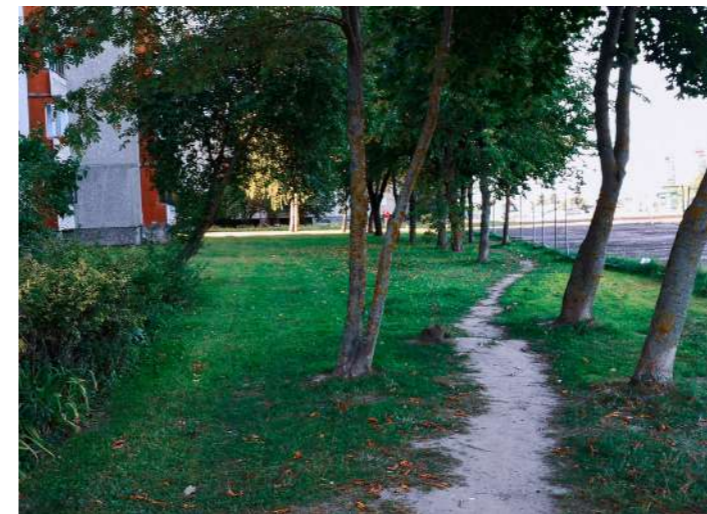
S

T

U

V

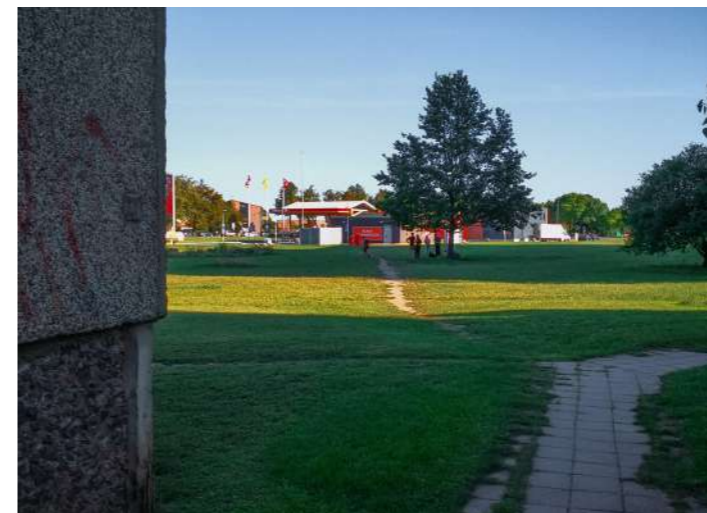
W

X

Y

Z

O

TRIUKŠMO LYGIS DIENĄ IR NAKTĮ (2017 M.)

Pievą nuo pagrindinio triukšmo šaltinio atiboja tik medžių grupė – todėl triukšmo lygis joje ganėtinai aukštas, o atviras pievos charakteris leidžia garsui skliti toliau, iki gyvenamųjų namų.

Garsą mažinti būtų galima tankinant apželdinimą, įrengiant gyvatvores, didinant minkštų dangų kiekį visoje mikrorajono teritorijoje ar naudojant mažosios architektūros elementus pagamintus iš natūralių medžiagų, slopinančių garsą.

Didesnio masto sprendimai – siekti eismo organizavimo pakeitimų ir leistino greičio ribojimo.

- Milikonių bendruomenės pieva
- 40-44 dB
- 45-49 dB
- 50-54 dB
- 55-59 dB
- 60-64 dB

Pagrindinis triukšmo šaltinis pievoje – transporto priemonių atgarsiai sklindantys nuo gatvių. Teritorijoje trūksta elementų, galinčių tą garsą bent dalinai sugerti.

Triukšmo lygis naktį išlieka normos ribose: arčiau gatvės siekia nuo 50 iki 54 dB, tostant nuo gatvės - nuo 45 iki 49 dB.

SAULĖS KELIAS (2017 M.)

Dienos metu pieva yra apšviesta tolygiai: visais metų laikais nuo saulėtekio iki pat vidurdienio saulė kyla tokiu kampu, jog į jos spindulius nepatenka pastatai ar kiti objektai, metantys šešėlį.

Vėlyvą popietę šešėliai ilgėja ir slenka pievos link. Artėjant saulėlydžiui, ypatingai rudens ir žiemos metu, beveik visas sklypas skęsta šešėliuose, kuriuos meta vakarinėje pusėje išdėstyti devynaukščiai daugiabučiai namai.

Vasaros saulėgrįža (birželio 21d.)

Rudens lygiadienis (rugsėjo 23 d.)

Žiemos saulėgrįža (gruodžio 22 d.)

Pavasario lygiadienis (kovo 20 d.)

Ryte ir aplink vidurdienį sklypas tolygiai apšviestas. Vėlyvos popietės ir vakaro metu ilgus šešėlius ant sklypo meta devynaukščiai daugiabučiai namai.

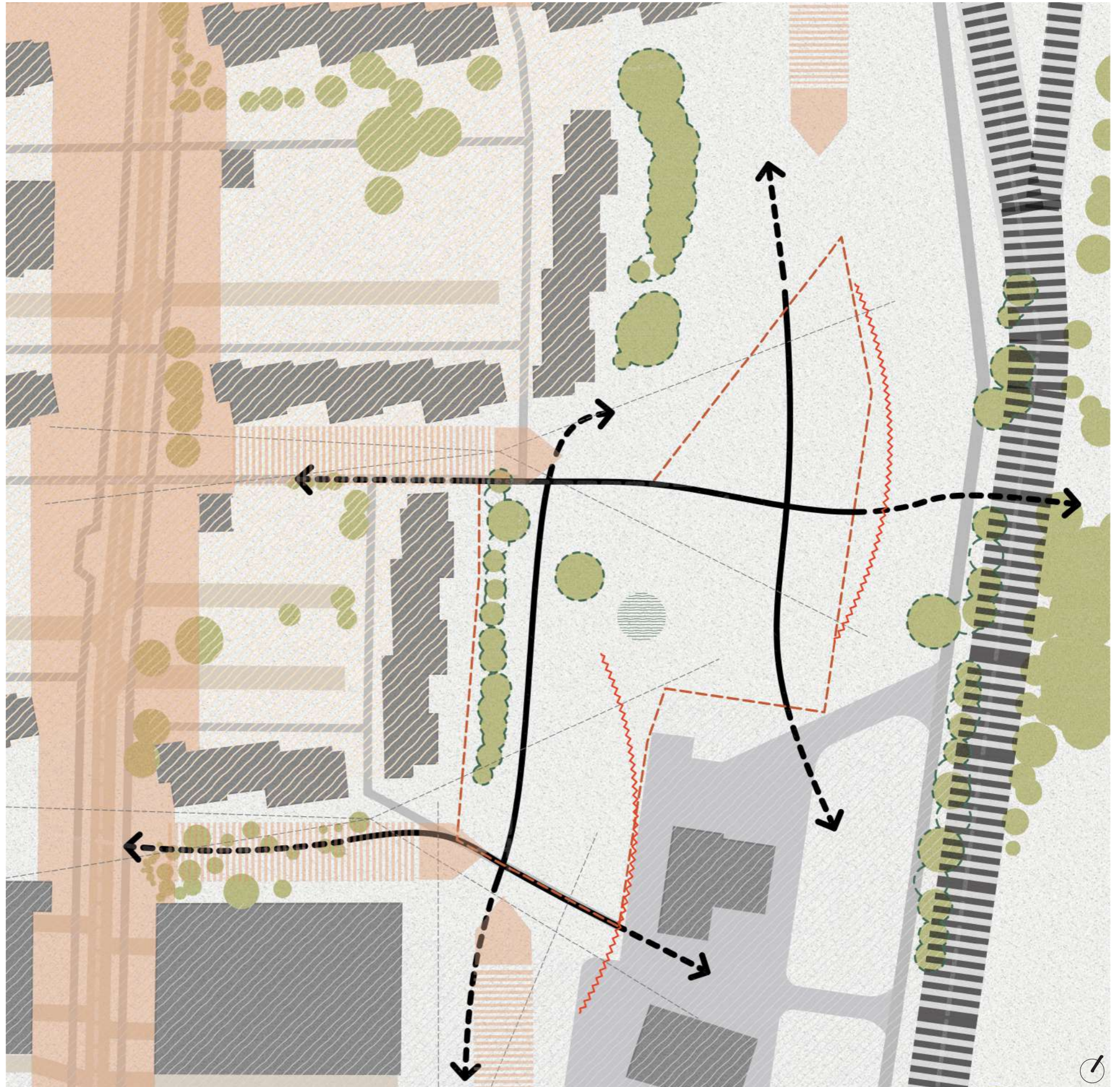
Šešėliai vidurdienį, 12:00 val. (birželio 21 d.)

Šešėliai vakare, 19:00 val. (birželio 21 d.)

ŠEŠĖLIŲ STUDIJA

APRIBOJIMAI IR GALIMYBĖS – IŠVADINIS BRĖŽINYS

Galimybės	Apribojimai
Medžių grupės – natūralus barjeras	Fragmentuotas užstatymas
Erdviniai koridoriai	Monofunkcinis kvartalas
Galimos jungtys su erdviniais koridoriais	Vizualinė tarša
Vizualiniai koridoriai	Judri transporto arterija
Judėjimas sklype	

ISTORIJA

Milikonijų mikrorajonas iškilo artimoje to paties pavadinimo kaimo kaimynystėje ir dalinai jo teritorijoje. Masinės statybos daugiabučiuose namuose nuo pat pastatymo gyvenantys žmonės prisimena ir pievoje besiganančius arklius, ir agrarinio peizažo fragmentus.

Pievos charakteris bei joje atisrandantys elementai galėtų būti įkvėpti dar visai neseniai čia klestėjusios natūralios gamtos.

REIKŠMĖ MIESTO KONTEKSTE

Žinoma, jog Milikoniai patenka į kvartalinės renovacijos programą, o pokyčių tempas ir pobūdis priklausys nuo vietinės bendruomenės iniciatyvumo. Milikonijų bendruomenės pieva siekia suburti aktyviai kaimynijos gyvenime dalyvaujančius žmones ir suaktyvinti platesnę bendruomenę. Siūlomos veiklos suteiks įrankį glaudesnių tarpasmeninių ryšių formavimui. Taip pat pieva užpildys spragą gamtos pažinimo erdvių vaikams pasiūloje – tokių erdvių trūksta viso miesto mastu.

GAMTINĖ SITUACIJA

Rajono želdynai yra išsidėstę atskirai, nesudaro jokios aiškios sistemos, trūksta kokybiškai įrengtų, gyventojų veikloms pritaikytų žaliųjų erdvių. Gamtinė situacija yra įdomi ir turi vystymo potencialo: keli įvairios būklės Kauno tvirtovės fortai, Veršvų piliakalnis, Linkuvos įtvirtinimai ir Prancūzijos karių kapinės galėtų tapti unikalios istorinės-gamtinės sistemos dalimi, pritraukti lankytojus iš kitų miesto dalių.

Milikonijų kvartale vienintelė kokybiška žaliaji erdvė yra Santarvės parkas – erdvės tarp pastatų yra atsitiktinės, nepabaigtos formuoti. Įrengus kokybišką, „degančius“ bendruomenės poreikius išpildančią erdvę Milikonijų pievoje, būtų galima galvoti apie žalių jungčių tarp jos, Santarvės parko ir kitų bendruomenėms skirtų želdynų (pavyzdžiui, Šilainių sodų) formavimą.

ERDVIŲ KOKYBĖ IR SISTEMA

Teritorijoje dominuoja laisvo planavimo užstatymas. Pagrindinės funkcijos – gyvenamoji, švietimo, paslaugų ir komercinė. Nors mikrorajono plane yra aiškus funkcinių zonų pasiskirstymas, erdvėms trūksta charakterio, pastebimas kvartalų neišbaigtumas ir nekontekstualumas.

Neužstatytos erdvės sudaro net 84% mikrorajono struktūros, tačiau vienintelė išbaigta viešoji erdvė – Santarvės parkas. Erdviniai koridoriai turi potencialo tapti patraukliomis pėsčiųjų jungtimis su kitais mikrorajono ar rajono taškais, ant jų ašių galėtų atsirasti kokybiškos viešos erdvės.

PATEKIMAS Į PIEVĄ IR SUSISIEKIMO SISTEMA

Kadangi pagrindinis pievos naudotojas – artimiausių daugiabučių gyventojas, analizėje orientuojamasi į mažesnį mastelį, siekiant išsiaiškinti, kaip judėjimas vyksta pačiame sklype. Pagrindiniai patekimai į pievą – iš praėjimų tarp daugiabučių, iš Baltijos gatvės arba Žemaičių plento. Milikonijų bendruomenės pieva yra strategiškai patogioje ir svarbioje vietoje: ant Baltijos gatvės, svarbios Šilainių kontekste ir Žemaičių plento, turinčio tarpmiestinę reikšmę.

Ši padėtis didina potencialų projektui parinktos vietos vaidmenį: svarbu, jog pieva sugebėtų tapti ramybės oaze judrių gatvių kaimynystėje, o patrauklus erdvės charakteris, kartu su patogiu pasiekiamumu, gali pritraukti lankytojų iš kitų rajono ar miesto dalių.

SKLYPO KOMPOZICIJA

Milikonijų bendruomenės pievos ribas nustato daugiabučių, gatvės, takų ir privačių sklypų ribos. Teritorija nepasižymi išraiškingu reljefu. Išskyrus medžių grupę ir bioįvairovės labirintą, pievoje nėra jokių kitų erdvinių elementų, kurie galėtų turėti įtakos projektiniams sprendiniams. Dienos metu pieva gauna pakankamai daug natūralaus apšvietimo. Tai itin palankios sąlygos, suteikiančios daug laisvės vystant kūrybinę viziją.

GALIMYBĖS IR APRIBOJIMAI

Šiuo metu pievos sklypas nėra suformuotas ir, remiantis miesto bendruoju planu, yra infrastruktūros paskirties teritorijoje. Tačiau, Kauno m. savivaldybės iniciatyva pradėtoje formuoti miesto renovacijos kvartalais strategijoje yra numatyta renovuoti Milikonijų kvartalą. Tai sudarytų palankias galimybes siekti ir Milikonijų bendruomenės pievos projekto įgyvendinimo, todėl šiame etape yra siekiama kartu su savivaldybe suformuoti želdynų paskirties sklypą pievos teritorijoje.

03 Bendruomenės analizė

Jau nuo pirmųjų miestų atsiradimo, viešosios erdvės užėmė kartinį vaidmenį jų kasdieniame gyvenime ir urbanistinėje struktūroje. Viešos erdvės atspindi lokalią visuomenės santvarką, gyvenimo būdą, civilizacijos lygį. Šių laikų miestai siūlo plačią paletę įvairios paskirties ir tipo viešų erdvių – tačiau ne visur ir ne visais atvejais tokių erdvių sistema yra išvystyta tolygiai.

Pavyzdžiui, Lietuvos miestų „miegamuosiuose“ rajonuose, statytuose įvairiais sovietmečio etapais, viešų erdvių svarba ir charakteris ilgainiui išnyko. Monofunkcinėje aplinkoje, kurioje dominavo gyvenamosios paskirties užstatymas, viešos erdvės neretai atrodė neorganiška, nekvieta naudotis jomis aktyviai, arba išpildė tik komercijos ir paslaugų poreikį. Erdvės bendravimui nebuvo apskundino kaimynystės ryšių užsimezgimo procesus, tad iki šių dienų „miegamieji rajonai“ yra suvokiami kaip tos miesto vietos, kuriose verda buitį, bet ne socialinis ar kultūrinis gyvenimas.

Bendruomenės svarba tiek individo gyvenimo kokybei, tiek paties miesto klestėjimui yra nenuginčijama: nuo bendruomenės priklauso gyvenamosios erdvės organizavimas, iniciatyvumas siekiant įdiegti pokyčius ir adresuoti aktualius poreikius, saugumo jausmas mieste, gyvenimo būdas, netgi emocinė miestiečių būklė.

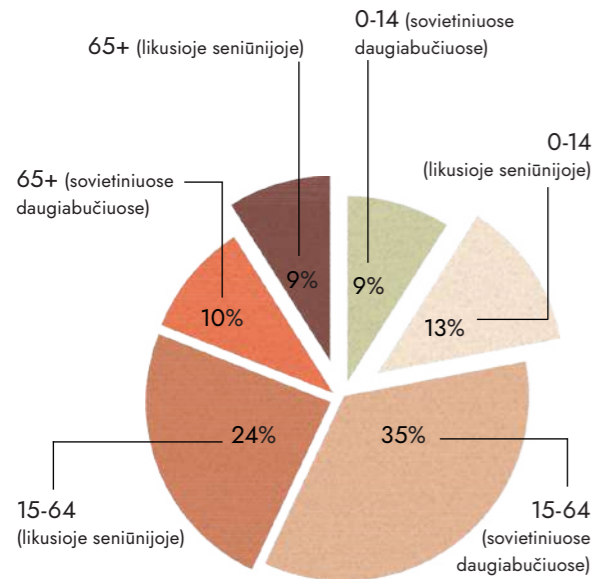
Atliktos analizės išvada – veiksminga viešoji erdvė pasirinktoje vietoje (Milikoniuose) turėtų kviešti bendruomenę burtis, angažuoti skirtingų amžiaus grupių ir interesų atstovus į bendrą veiklą, suteikti šeiminiškumo (angl. „sense of ownership“) jausmą. Siekiant pripratinti vietos gyventojus prie planuojamos erdvės, sužadinti jų norą ta erdve rūpintis, supažindinti ir paskatinti formuoti lokalią bendruomenę, buvo organizuojami susipažinimo renginiai ir įvairios dirbtuvės. Jų metu buvo stengiamasi išsiaiškinti realius vietinių gyventojų poreikius ir lūkesčius.

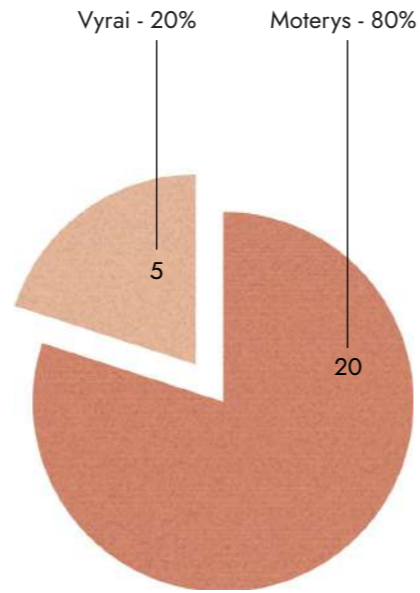
VIETOS BENDRUOMENĖS DEMOGRAFINĖ STRUKTŪRA

Nors sovietmečių statyti daugiabučių kvartalai užima sąlyginai nedidelę Šilainių dalį, juose gyvena daugiau nei pusė rajono gyventojų – net 54 procentai (pagal Lietuvos statistikos departamento 2021 metų surašymo duomenis).

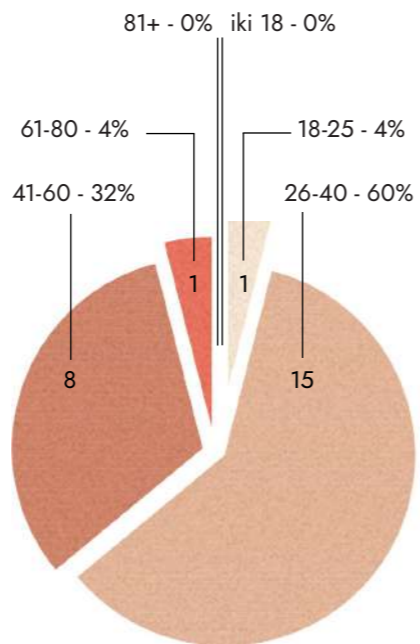
Kadangi statistinių duomenų apie Milikonių demografinę struktūrą trūksta, buvo nuspręsta rinkti duomenis apie pievos atsiradimu labiausiai suinteresuotą gyventojų dalį ir potencialius būsimos jos naudotojus. Duomenys buvo renkami dirbtuvių metu ir virtualios analizės būdu: taip buvo siekiama išsiaiškinti, kokioms amžiaus grupėms šis projektas šiuo metu atrodo aktualiausias, ar dirbtuvių dalyviai ir apklausiamieji yra artimiausios pievai kaimynystės gyventojai.

Gyventojų pasiskirstymas Šilainių seniūnijoje (Lietuvos statistikos departamento 2021 metų surašymo duomenys)

Internetinės apklausos respondentų lytis

Internetinės apklausos respondentų amžius

Respondentų gyvenamosios vietos

GALIMŲ PIEVOS NAUDOTOJŲ IDENTIFIKAVIMAS

Susitikimų su bendruomene ir kūrybinių dirbtuvių metu buvo identifikuotos kelios potencialių Milikonių bendruomenės pievos naudotojų grupės. Šiame projekto etape pievai nebuvo priskiriamos konkrečios funkcijos, orientuotos į specifinę publiką. Verčiau, buvo nuspręsta lanksčiai interpretuoti šios erdvės galimybes, ieškoti būdų, kaip pritraukti kuo daugiau skirtingų naudotojų, kurie ateityje ir taps lokaliai bendruomenės nariais, ir išgirsti kuo daugiau nuomonių.

Išryškėjo poreikis adresuoti visas amžiaus grupes: tiek įvairaus amžiaus vaikus ir jaunimą, tiek suaugusiuosius, senjorus, ar net jų augintinius. Tapo aišku, jog Milikonių kvartale drastiškai trūksta kokybiškos neformalaus charakterio viešos erdvės – kitoje mikrorajono pusėje esantis Santarvės parkas tarsi padiktuoja konkretų erdvės naudojimo ar net elgesio joje būdą, o kai kuriems gyventojams jis yra pernelyg svetimas, neaktualus.

Tikėtina, jog Milikonių bendruomenės pievoje lankysis įvairių socialinių ir demografinių grupių atstovai – tai bus erdvė, skirta, visų pirma, lokaliai bendruomenės, kurią sudaro artimiausių daugiabučių namų gyventojai, poreikiams. Tikimasi, jog pieva turi potencialo tapti lokaliai reikšmės traukos tašku ir, priklausomai nuo pasiūlytų funkcijų, sulauks ir lankytojų iš labiau nutolusių miesto dalių.

IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKAI IR JŲ TĖVAI

Šilainiuose pastebimas gyventojų skaičiaus augimas: tikėtina, jog į rajoną atsikrausto vis daugiau jaunų šeimų.

Milikoniuose šiuo metu yra du darželiai, tačiau trūksta kokybiškų erdvių žaidimams daugiabučių kiemuose, kur vaikai galėtų laiką leisti su tėvais.

POREIKIAI:

- Šiai amžiaus grupei pritaikyta aktyvaus žaidimo erdvė (galimybė žaisti ir su tėvais);
- Galimybė pažinti gamtos įvairovę;
- Įvairius vaiko gebėjimus lavinantys žaidimų aikštelės elementai;
- Žaidimų erdvės ir jos aplinkos saugumas;
- Erdvė tėvelių poilsiui ir bendravimui.

MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKAI

Mokyklinio amžiaus vaikai jau yra išlavinę geresnius koncentracijos, socializacijos, motorikos sugebėjimus: 10 metų vaikui nebeaktualios darželinukų žaidimų aikštelės. Neretai mokyklinio amžiaus vaikams tinkančių erdvių žaidimams trūkumas ir yra priežastis, dėl ko leidžiama per mažai laiko lauke.

POREIKIAI:

- Aktyvaus žaidimo, sporto galimybės;
- Bendravimui su bendraamžiais palanki erdvė;
- Kūrybiškumą skatinanti, vaizduotę lavinanti aplinka;
- Saugaus žaidimo su suaugusiųjų priežiūra galimybės;
- Prie vaiko fizinių sugebėjimų pritaikyti žaidimų elementai.

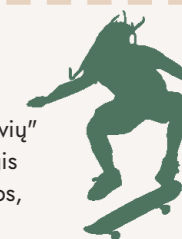

JAUNIMAS

Taip vadinamų „trečių erdvių“ miestuose nyksmas - smūgis jaunimui, kuris be mokyklos, namų, pirmo darbo ar universiteto neturi tinkamos, saugios erdvės gyvai ir kokybiškai interakcijai su bendraamžiais. Skaitmenizacijos laikais mažėja gyvo kontakto, jaunimas patiria atskirtį, desocializaciją.

POREIKIAI:

- Įdomi ir įtrauki erdvė bendravimui su bendraamžiais;
- Aktyvaus poilsio, sportinių žaidimų erdvės;
- Kultūros (muzika, kinas, teatras, dailė...) propagavimo ir dalyvavimo joje galimybė;
- Ramios ir jaukios erdvės pokalbiui, poilsiui;
- Saugi aplinka ir prielaidos iš namų/mokyklos/pan.

DIRBANTYS

Dirbantys asmenys didžiąją dalį laiko praleidžia uždarose patalpose: darbe, namuose, įvairiose įstaigose. Ši socialinė grupė gali patirti sunkumų ieškant naujų pažinčių ar randant kokybiškus laisvalaikio praleidimo būdus, kurie nebūtų orientuoti vien į šeimyninį gyvenimą.

POREIKIAI:

- Galimybė aktyviai ar pasyviai ilsėtis gryname ore;
- Kaimynystės ryšių stiprinimo ar naujų pažinčių užmezgimo galimybes teikianti erdvė;
- Erdvė laisvalaikio praleidimui su šeimos nariais;
- Sąlygos išbandyti naujas veiklas, atrasti pomėgius;
- Kultūrinio gyvenimo pajavirinimo galimybės;
- Sąlygos poilsiui nuo triukšmo, taršos, stimuliuojančių veiksnių.

SENJORAI

Sulaukus brandaus amžiaus ypač svarbu pasirūpinti fizine ir emocine sveikata - tačiau neretai viešos erdvės nėra pritaikytos žmonėms su ribotomis mobilumo galimybėmis, kas verčia senjorus didelę dalį laiko praleisti namuose. Siekiant integruoti senjorus į bendruomenę, būtina pasirūpinti tinkamomis prielaidomis, poilsio ir bendrų veiklų galimybėmis.

POREIKIAI:

- Patogus patekimas į erdvę, kokybiški takai;
- Galimybė patogiai prisėsti, sustoti;
- Apsauga nuo saulės, nepalankių klimato sąlygų;
- Erdvė skatinanti bendravimą, tinkanti organizuoti veiklas;
- Mobilumo galimybės pritaikytos fizinio aktyvumo skatinimo sąlygos.

AUGINTINIŲ SAVININKAI

Šiuo metu pieva yra naudojama daugiausia šunų vedžiojimui. Kadangi artimiausioje aplinkoje trūksta tam skirtų erdvių, galima dalį pievos adresuoti būtent į augintinių savininkus.

POREIKIAI:

- Erdvė, kur augintiniai galėtų saugiai socializuotis, nesukeldami nepatogumų kitiems pievos lankytojams;
- Švaros palaikymą skatinanti erdvė (tam palanki danga, šiukšlių dėžės ir tt.);
- Fizinio aktyvumo galimybės augintiniams;
- Tinkamos ir saugios gamtinės sąlygos (erkėms ir kitiems prazitams nepalankus apželdinimas, netoksiški augalai ir tt.).

Siekiant skatinti bendruomenės įsitraukimą į savo aplinkos kūrimą ir priežiūrą, buvo suorganizuotas įvairaus pobūdžio renginių ciklas. Pradėta nuo susipažinimui skirtų renginių, kuriais buvo norima pasiekti kuo daugiau potencialių pievos naudotojų. Vėliau įgyvendintos kūrybinės ir įgūdžių dirbtuvės stiprino lokaliai bendruomenės ryšį su pieva ir siekė įtraukti bendruomenės narius į sprendimų svarstymo procesą. Renginiai atskleidė skirtingų grupių – senjorų, šeimų, jaunimo, švietimo įstaigų bei kitų vietos bendruomenių poreikius į žaliosios zonos aplinkos kūrimą ir tolimesnių veiksmų planą Milikoniuose. Buvo pabrėžiama gamtos, bioįvairovės bei edukacinių ir rekreacinių zonų miestuose svarba.

1 SUSIPAŽINIMO RENGINYS

Puokščių rišimas su bendruomene

Pirmas susipažinimo renginys įvyko Žolinių vakarą. Jo metu dalyviai buvo kviečiami sudalyvauti dirbtuvėse su etnologe, kuri papasakojo, kokios Žolinės tradicijos gyvavo ir kokios išliko iki šių dienų. Dalyviai pasigamino savo puokštes ir turėjo progą pakalbėti ne tik apie žolynus, bet ir apie augalų labirintą, žaliuojantį pašonėje, susipažino vieni su kitais ir išrinko kito renginio veiklą.

2 SUSIPAŽINIMO RENGINYS

Muzikos terapija

Pirmo susitikimo dalyviai nusprendė, jog ateinantį kartą norėtų susitikti muzikos terapijoje. Užsiėmimą vedė dainuojamosios poezijos kūrėja ir atlikėja, muzikos terapijos pradininkė Lietuvoje – Ilona Papečkytė. Renginio metu dalyviai išbandė įvairius muzikos instrumentus, sustiprino tarpusavio ryšius ir buvo informuoti apie ateityje planuojamus renginius.

1 KŪRYBINĖS DIRBTUVĖS

Patyriminis pasivaikščiojimas

Tai pirmas renginys, kurio centre atsirado Milikonių bendruomenės pieva. Patyriminio pasivaikščiojimo metu buvo keliauta po Milikonių kiemus, pievą ir labirintą, siekiant pajauti šių vietų kontrastą ar panašumus. Pasivaikščiojimą pajavairino potyrio stotelės, kviečiančios pasitelkti regą, klausą, lietimą, uoslę ir skonį, šitaip kuriant ryšį su supančia aplinka. Dalyviai aktyviai žemėlapiavo pastebėjimus užduočių lapuose, kurie vėliau buvo naudojami kaip papildomas teritorijos analizės įrankis.

2 KŪRYBINĖS DIRBTUVĖS
Pievos vizijos kūrimas
Virtuali apklausa

Antros dirbtuvės su bendruomene buvo skirtos pirmajam jos narių įtraukimui į urbanistinį pievos planavimą: po atliktos istorinės bei situacijos analizės pristatymo, dalyviai buvo paprašyti įdėmiai peržiūrėti pateiktas korteles su įvairiais mažos architektūros, viešų erdvių ar kraštovaizdžio elementais ir išsirinkti jiems labiausiai patinkančius pavyzdžius, kurie galėtų atspindėti būsimos Milikonių pievos braižą.

Šių pievos vizijos kūrimo dirbtuvių rezultatus papildė virtuali apklausa, paviešinta įvairiose Šilainių gyventojų socialinių medijų grupėse. Respondentams buvo pateikti įvairūs veiklų pievoje ir erdvės įrengimo scenarijai, naudojant tas pačias korteles, kurios buvo paruoštos dirbtuvėms. Daugeliu atveju dirbtuvių dalyvių ir apklausiamųjų nuomonės sutapo.

ĮGŪDŽIŲ DIRBTUVĖS
Labirinto atnaujinimas

Įgūdžių dirbtuvių tikslas –dar kartą supažindinti bendruomenę su pievoje jau esančiu ir įtos pačios bendruomenės narių rankomis sodintu labirintu. Dalyviai, su želdinimo specialistės Ingridos Vainauskienės pagalba susipažino su jau čia augančiais augalais, jų priežiūros principais, atnaujino labirintą, sodino naujus augalus. Taip pat, atnaujino ir įrengė jau anksčiau pagamintus vabzdžių viešbučius ir suoliuką.

3 SUSIPAŽINIMO RENGINYS
Labirinto atidarymas

Renginių ciklą uždarė atnaujinto bioįvairovės labirinto atidarymo šventė, kurios metu įvyko istorijų pasakojimo dirbtuvės, paskaita apie augalų rinkimą ir jų vaistines savybes, garsų meditacija su gongais bei bendruomenės apklausa ir labirintą įveiklinančios veiklos mažiausiems. Dalyviams buvo pristatytas ne tik atnaujintas želdynas, bet ir jame atsiradęs suoliukas, vabzdžių viešbučiai ir augalus pristatančios informacinės lentelės.

Apklauso lyderė

Bendruomenė 1

„Graži idėja, bet stalas turėtų būti medinis. Norisi kuo daugiau natūralumo.“

Bendruomenės stalas

Bendravimas

Bendruomenė 3

„Lauko kavinė būtų labai aktuali vasarą ir tikriausiai pritrauktų svečių iš kitų rajonų.“

Kavinė atviraime lauke

Bendravimas

Apklauso lyderė

Bendruomenė 4

„Gal kavinė galėtų būti sezoninė - įrengta erdvė, kur galėtų atvykti maisto furgonėliai.“

Lauko kavinė

Bendravimas

Apklauso lyderė

Bendruomenė 5

„Turgelyje galėtų veikti daiktų, daržo gėrybių ar net knygų mainytuvės.“

Turgelis

Prekyba

Bendruomenė 6

„Ankstesnių dirbtuvių metu rajone pastebėjau nemažai prekyvių daržo gėrybėmis, kurie jas pardavinėjo tiesiai iš automobilių. Todėl turgelis būtų aktualus.“

Mobilus maisto turgelis

Prekyba

Apklauso lyderė

Bendruomenė 7

Apklauso lyderė

„Svarbu turėti vietą, kur leisti laiką kokybiškai galėtų ir vaikai, ir suaugę.“

Daugiafunkcinė aikštė

Laisvalaikis

Miesto baldai 12

„Galėtų atsirasti scena bendruomenės renginiams.“

Scena

Renginiai

Miesto baldai 15

„Suoliukas vienam žmogui, kur nors pievoje, toliau nuo tako, kur galima likti su savo mintimis - puiki idėja.“

Suolas vienišiu

Atsisėdimas

Miesto baldai 16

„Toks baldas skatintų bendrauti su atsisėdusiais šalia.“

Baldas bendravimui

Apklauso lyderė

Atsisėdimas

Miesto baldai 17

„Išskleidžiamas stogas leistų organizuoti renginius įvairiais orais.“

Išskleidžiama palapinė/tentas

Pastogė

Miesto baldai 19

„Sužavėjo tokio poilsio tarp medžių galimybė.“

Namelis medyje

Pastogė

Miesto baldai 20

Apklauso lyderė

„Galvojau, kad toje vietoje galima įrengti tik suoliukus ir pasodinti medžius - bet, pasirodo, net ir suoliukai gali būti žymiai įdomesni.“

Suolas su stogu

Pastogė

BENDRUOMENĖS POREIKIŲ IŠGRYVINIMAS

Antrųjų dirbtuvių su bendruomene metu dalyviai įsitraukė į Milikonių bendruomenės pievos potencialių funkcijų ir charakterio išgryninimą. Dalyviai ypatingai akcentavo poreikį kurti kuo žalesnę ir natūresnę

erdvę, kuri taptų atsvara dirbtinių dangų ir vizualinio chaoso kupinai mikrorajono aplinkai. Populiarumo sulaukė kortelės, kuriose buvo pavaizduoti individualiam poilsiui skirti elementai: atokiau nuo takų esantis suoliukas, hamakai, namelis medyje ir t.t.

Apgalvota, kokios veiklos galėtų įtraukti vietinę bendruomenę ir pritraukti svečių iš kitų kiemų ar rajonų. Itin patraukli pasirodė lauko kavinė, galimai sezoninė, nebūtinai įsikūrusi stacionariame pastate – tai galėtų būti zona, paruošta mobiliems maisto furgonėliams ar laikina konstrukcija.

Miesto baldai 23

„Labai norėčiau, kad hamakai atsirastų pievoje. Arba kur nors sugrupuoti, arba po vieną.“

Hamakai
Atsigulimas **Apklauso lyderė**

Žaidimai 25

„Norisi kuo daugiau natūralių medžiagų vaikams skirtose erdvėse.“

Improvizuota aikštelė, natūralios/perdirbtos medžiagos
Žaidimų aikštelė

Žaidimai 28

„Mieste - betono perteklius. Reikia stengtis įrengti kuo daugiau natūralių zonų.“

Gamtos objektų panaudojimas
Žaidimų aikštelė

Žaidimai 29

„Šioje žaidimų erdvėje mane ir vėl pakerėjo medienos panaudojimas.“

Amfiteatras
Žaidimų aikštelė

Žalias įrankis 33

„Nedidelis daržas būtų šioje pievoje jau esančio Labirinto papildymas.“

Vertikalus daržas
Daržas

Žalias įrankis 34

„Man labai patinka naujai įkurtas viešas daržas prie VCUP Vilniuje. Norėtusi kažką panašaus populiarizuoti.“

Pakeltos lysvės su poilsio vietomis
Daržas

Žalias įrankis 35

„Pasirinkau visas korteles su skirtingais miesto daržais, nes manau, kad reikia normalizuoti daržininkystės, lysvių miesto kieme judėjimą.“

Prieskonių darželis
Daržas

Žalias įrankis 36 **Apklauso lyderė**

„Augalai gali atskirti nuo gatvės triukšmo, padėti suskirstyti erdvę į zonas. Norisi privatumo, apsitverti, bet čia paprasta tvora netiktų.“

Gyvatvorė
Daržas

Žalias įrankis 38

„Tikrai reikia sodinti daugiau medžių, kurti ramią, žalią erdvę poilsiui nuo miesto betono.“

Vaismedžių sodelis
Sodas

Žalias įrankis 40

„Sodinant augalus norisi harmonijos, apgalvotumo, nes chaoso mieste netrūksta.“

Organiškas želdynas
Želdynas

Žalias įrankis 41

„Man patinka ir pievoje tinka viskas, kas natūralu.“

Gėlių pieva
Želdynas

Žalias įrankis 42 **Apklauso lyderė**

„Šiame pavyzdyje man patinka, kad takelis yra išskirtas, apželdintas gėlėmis, augalais.“

Sukomponuotas gėlynas
Želdynas

Taip pat, dalyviai pastebėjo, jog net dabar Šilainiuose vyksta prekyba daržo gėrybėmis tiesiai „iš bagažinių“ – todėl pievoje galėtų atsirasti tam dedikuotas turgelis, kuriame galėtų būti rengiami ir atiduotuvių ar mainytuvių renginiai. Labai pozityviai įvertintos įvairios bendruomenės daržo formos, dalyviai manė, kad tai galėtų atsirasti pievoje.

Pabrėžtas būtinumas kurti žaidimų ir poilsio erdves iš natūralių medžiagų, su pralaidžiomis dangomis. Siūloma gausiai apželdinti teritoriją, kuriant natūralų barjerą nuo triukšmingos gatvės, garantuojant pavėsį šiltu metų laiku.

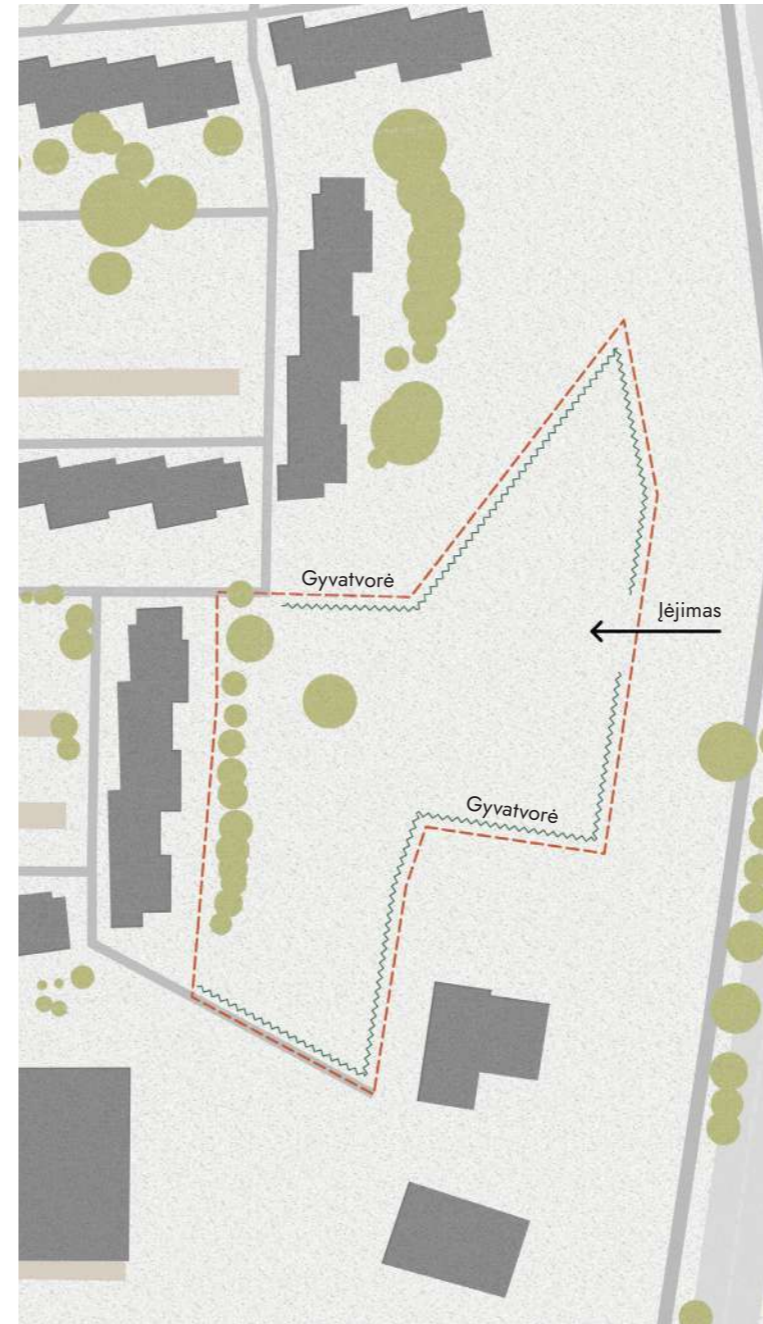
Dalyviai išreiškė norą bendruomenės pievai suteikti mažiau oficialų charakterį, kuriuo dabar pasižymi Santarvės parkas. Šilainiečiai mato tą vietą kaip ramiam poilsiui, mažos bendruomenės renginiams skirtą, organiškiau apželdintą erdvę.

Internetinės apklausos metu išgryninti favoritai

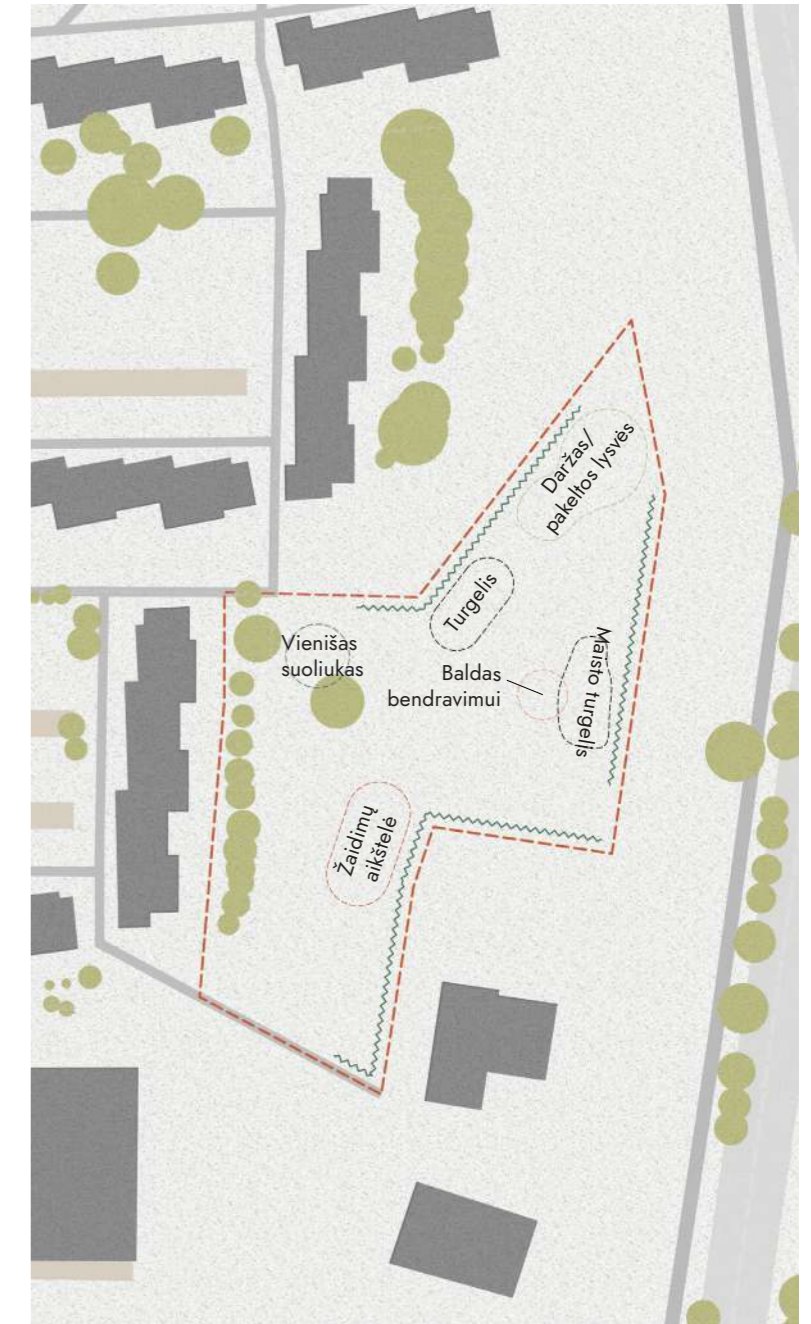
Apšvietimas, nors ir įjungiamas „prie progos“, buvo įvardintas kaip esminis jaukumą ir sugumo jausmą kuriantis veiksnys.

Paskelbtoje internetinėje apklausoje daug balsų surinko keli siūlymai, kurie visai nesulaukė susidomėjimo dirbtuvių metu.

Dirbtuvių dalyvio siūlomas gyvatvorės kontūras ir oficialus įėjimas į pievą

Dirbtuvių metu taip pat buvo svarstoma gyvatvorės idėja – dalyviai įvardino poreikį bent dalinai aptverti teritoriją nuo aplinkinio triukšmo, siekiant įrengti jaukią, saugumo ir dalinio privatumo jausmą teikiančią erdvę, tačiau tipinės tvoros netinka norimam pievos charakteriui.

Dirbtuvių dalyvės siūlomas gyvatvorės kontūras ir pievos zonavimas

Gyvatvorė, dalyvių nuomone, galėtų atverti bendruomenės pievą nuo probleminių zonų (gatvės, degalinės, gretimų sklypų), o joje įrengti „lėjimai“ oficialiai kvieštų užsukti, signalizuotų erdvės užbaigtumą, organizuotumą.

APKLAUSOS REZULTATAI

Milikonių pievos vizijos kūrimo dirbtuves papildė virtuali apklausa, pavišinta įvairiose Šilainių gyventojų socialinių medijų grupėse. Respondentams buvo pateikti įvairūs veiklų pievoje ir erdvės įrengimo scenarijai, naudojant tas pačias korteles, kurios buvo paruoštos dirbtuvėms.

„Kai lauke šilta, daugelis svajoja apie pusryčius gryname ore, pageidautina – privačioje terasoje, su vaizdu į gamtą... Tai įmanoma ir Šilainiuose! Kur mieliau tą darytumėte?“

„O gal norėtumėte pasimėgauti gėrimais ir ledais lauko kavinėje? Tai galėtų būti sezoninis kavinės paviljonas, ar keliaujantis maisto furgonėlis.“

„Šilainių gyventojai aktyviai prekiauja daržo gėrybėmis daugiabučių kiemuose. Gal reikia įrengti būtent tam dedikuotą turgavietę? Organizuoti joje įvairias atiduotuves, mainytuves?“

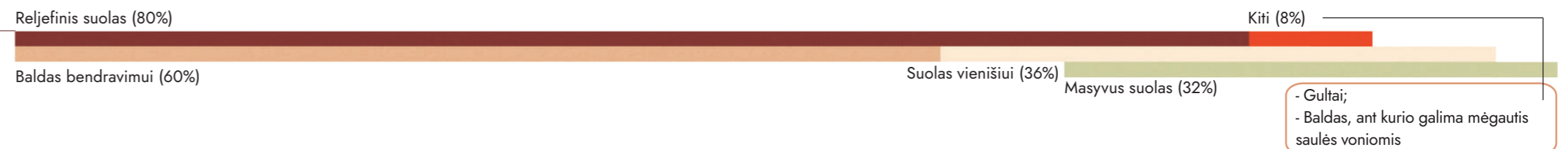
„Ką dar būtų galima veikti Milikonių bendruomenės pievoje? Kas pradžiugintų Jūsų akį?“

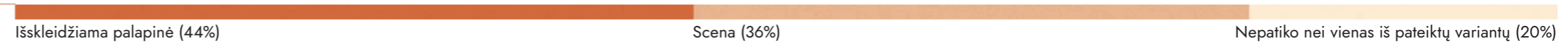
„Vakarai prie laužo su kaimynais – taip ar ne? Ko reikėtų pievoje, kad galėtumėte rengti bendrus barbecue vakarėlius?“

„Pievoje negali pritrūkti vietos patogiam atsisėdimui. Svarbus ne tik pats suolas, bet ir vieta, kurioje jis įrengtas!“

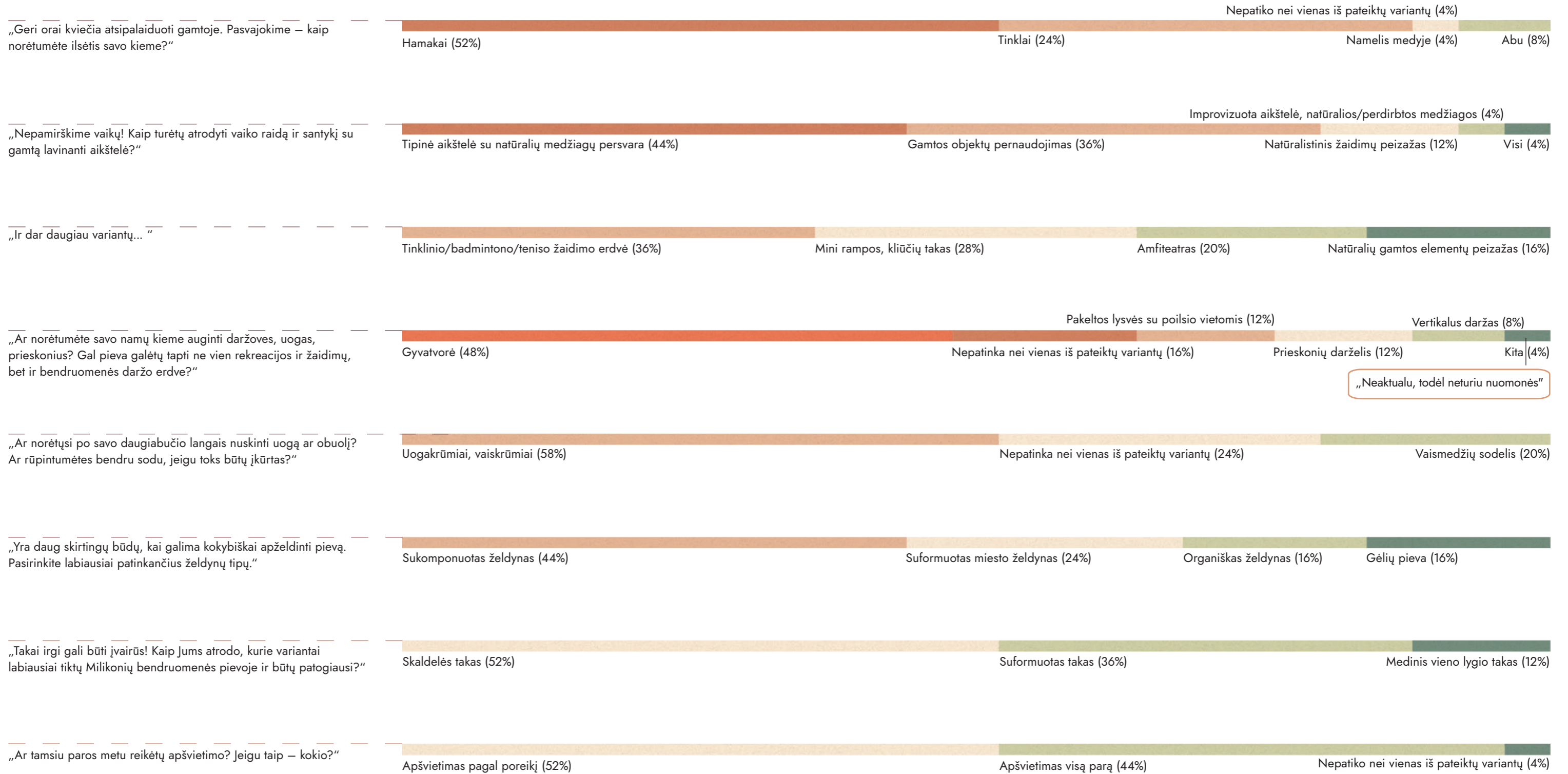

„Ar norėtumėte rengti pievoje renginius? Bendruomenės susitikimus, talentų konkursus, lokalių grupių koncertus... Jeigu taip - kokioje erdvėje?“

„O jeigu lyja, ar kaitina saulė?.. Gal turėtų pievoje atsirasti ir pastogė? Jeigu taip – kokio?“

„Neaktualu, todėl neturiu nuomonės“

PAGRINDINIAI PASTEBĖJIMAI

- Kokybiškos žalios erdvės poreikis pasirinktoje teritorijoje yra neginčijamas: su tuo sutaria visi gyvų susitikimų su bendruomene ir apklausos dalyviai.
- Santarvės parkas, nors yra nutolęs nuo Milikonių bendruomenės pievos vos 900 metrų atstumu, nebūtinai pritraukia lankytojų iš priešingos Milikonių kvartalo pusės: vyresni žmonės sako, jog jiems parkas yra per toli.
- Bendruomenė sutinka, jog Milikonių bendruomenės pieva turėtų turėti kitokį charakterį, nei Santarvės parkas: lokalesnį, privatesnį, natūralesnį.
- Iš atlikto teritorijos tyrimo paaiškėjo, jog mikrorajone itin trūksta žaidimų erdvių įvairaus amžiaus vaikams ir paaugliams bei įvairesnių erdvių suaugusiųjų laisvalaikiui ir socializacijai. Tą patvirtino ir bendruomenės nariai.
- Pievoje įdiegiami sprendimai turėtų būti kuo savarankiškesni, reikalaujantys kuo mažiau priežiūros: kitu atveju, kyla rizika, jog, kažkuriems elementams nustojus funkcionuoti, ir bendruomenei pritrūkus iniciatyvumo šias problemas spręsti, pieva taps apleista zona.
- Vietos bendruomenė dar nėra iki galo susiformavusi. Keli aktyviausi jos nariai gali įdėti pastangų į bendruomenės ir glaudesnių kaimynų ryšių formavimą, tačiau tai itin kompleksiška, laiko ir jėgų reikalaujanti užduotis. Pievos įkūrimas galėtų tapti aktyviausių gyventojų bendruomenės stiprinimo įrankiu, su sąlyga, jog jos nariai dalyvaus visose stadijose. Šie procesai buvo pradėti ruošiant Milikonių bendruomenės pievos galimybių studiją ir lygiagrečiai organizuojant gyvų renginius bei dirbtuves teritorijoje.

RENGINIAI: ORGANIZATORIŲ REFLEKSIJOS

Projekto metu buvo surengti šeši gyvi renginiai, keturi iš jų vyko Milikonių pievoje. Nors buvo dedama daug pastangų į komunikaciją su bendruomene ir renginių viešinimą tiek fiziniiais plakatais, tiek socialinėse medijose, tiek žiniasklaidoje, buvo pastebėtas nedidelis gyventojų aktyvumas, dalyvaujant gyvuose renginiuose.

Didesnio susidomėjimo sulaukė internetinė apklausa (surinkta 27 respondentų nuomonių).

Džiugu, jog tarp renginių dalyvių buvo galima išskirti kelis jau pažįstamus tapusius veidus – kelios artimiausių daugiabučių namų gyventojos tapo nuolatinėmis pievos lankytojomis ir organizuojamų veiklų dalyvėmis, aktyviai dalinosi nuomonėmis, idėjomis, prisiminimais.

BENDRUOMENĖS KOMENTARAI

Internetinės apklausos, gyvų susitikimų su bendruomene ir dirbtuvių metu buvo surinkti įvairūs komentarai bei pasiūlymai. Cituojame kelis iš jų:

„Tiesiog labai norėčiau atsisėsti paskaityti knygą.“

„Reikėtų daugiau užsiėmimų vaikams, nes Santarvės parke 6-8m. vaikams nieko nėra sugalvota, erdvė yra per maža, kai vaikų tiek daug.“

„Tokiai vietai reikėtų ir pakankamo kiekio šiukšlinių.“

„Daugiau erdvės laisvalaikiui su šeima, paaugliams.“

„Rajone trūksta vietų vedžioti šunį, būtų puiku įrengti aptvertą augintinių aikštelę, kur šunys galėtų saugiai socializuotis, būtų nuleidžiami nuo pavadėlio.“

„Medžių, kuo daugiau...“

Buvo išreikšta ir baimė, kad įrengta pieva gali būti nuniokiota, sugadinta. Kai kurie gyventojai prisipažino nepasitikintys vietine bendruomene.

04

Tiriamosios dalies išvados

SSGG analizė

STIPRYBĖS

- Teritorija patenka į kvartalinės renovacijos programą
- Nebanalus rajono gamtinis kontekstas
- Daug potencialo turinti mikrorajono sandara
- Didelis neužstatytos erdvės santykyje su užstatyta erdve kiekis – palanki terpė pokyčiams
- Didelis gyventojų tankumas teritorijoje
- Įvairi vietos gyventojų demografinė sandara: nors dominuojanti grupė – senjorai, mikrorajone yra ir nemažai vaikų, paauglių, jaunų šeimų
- Projektui parinkta lokacija yra strategiškai patogioje vietoje, o jos kompozicija ir gamtinė situacija neriboja kūrybinių galimybių
- Palankūs pagrindai kurti vietinę bendruomenę

SILPNYBĖS

- Žaliųjų erdvių sistemos nebuvimas rajono mastu
- Viešųjų erdvių sistemos nebuvimas
- Kokybiškų viešųjų erdvių trūkumas rajone
- Neužstatyta erdvė nekokybiška, neapibrėžta
- Mikrorajono charakterio trūkumas
- Vietos gyventojų susvetimėjimas
- Stiprios vietinės bendruomenės nebuvimas
- Pėstiesiems ir dviratininkams skirtos infrastruktūros nebuvimas, apleistumas
- Prasta kietųjų ir minkštųjų dangų kokybė
- Kietųjų dangų persvara
- Judriųjų gatvių keliamas triukšmas, vizualinė ir oro tarša

GALIMYBĖS

- Žaliųjų erdvių kokybės gerinimas
- Žaliųjų jungčių rajono mastu kūrimas
- Kokybiškų viešųjų erdvių įrengimas
- Viešųjų erdvių sistemos užuomazgos kūrimas
- Naujų traukos objektų ir funkcijų atsiradimas
- Miesto ir visuomenės dialogas, gyventojų poreikių tenkinimas
- Bendruomeniškumo skatinimas
- Gamtos pažinimo įrankių mažiesiems ir suaugusiems suteikimas
- Mikrorajono charakterio ir naujo identiteto paieškos bei kūrimas
- Jaukios buferinės zonos tarp gyvenamųjų namų ir transporto arterijų kūrimas

GRĖSMĖS

- Nekontroliuojamas kaimynystėje esančių privačių sklypų likimas ir jiems projektuojamų funkcijų parinkimas
- Iniciatyvumo trūkumas iš savivaldybės pusės
- Vietinių gyventojų iniciatyvumo trūkumas
- Poreikių ir interesų konfliktas
- Per didelis erdvės naudotojų srautas ir aktyvumas, keliantis nepatogumų vietos gyventojams
- Erdvės neformalumas gali sužadinti naudotojų abejingumą jos išsaugojimui
- Bendruomenės nesusiformavimas arba susiskaidymas
- Nepakankamas finansavimas arba poreikių neatitinkantis lėšų paskirstymas

05 Milikonių bendruomenės pievos konceptcija ir vizija

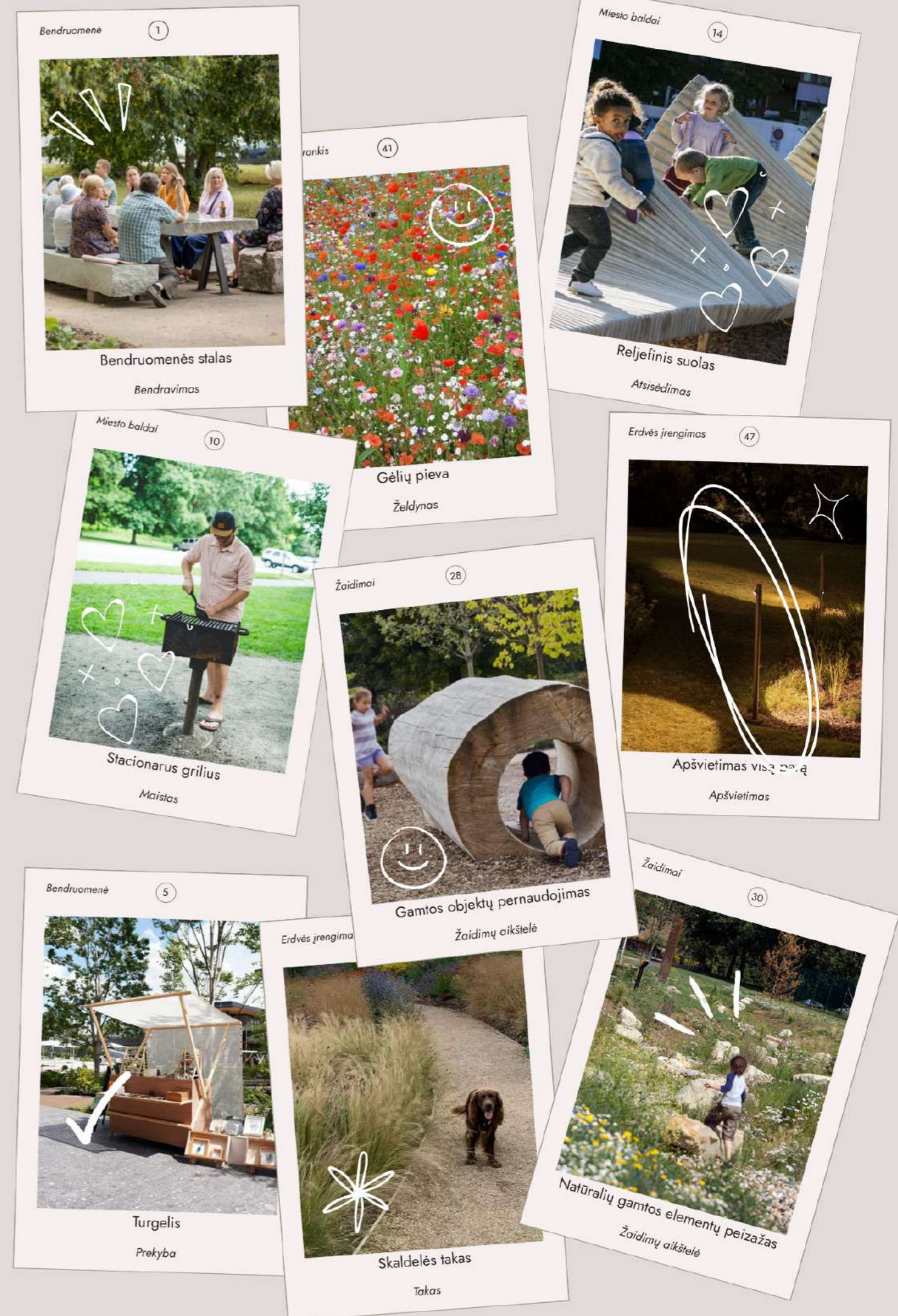
Šiuolaikinis urbanistinis dizainas (New Urbanism) ir planavimas vis labiau linkęs į integralumą ir darnumą, biologinės įvairovės skatinimą, erdvių prisitaikymą prie kintančių aplinkos bei klimato sąlygų. Kokybiška erdvės planavimo praktika turėti pasižymėti tiek jautrumu gamtiniam kontekstui ir siekiu jį sustiprinti, tiek pagarba supančiam urbanistiniam audiniui, jo charakteriui ir stiprybėms. Svarbu kurti erdves, kuriose kokybiškai ir saugiai laiką leisti galės įvairių socialinių ar amžiaus grupių atstovai, pasirūpinant ir tinkamomis sąlygomis esamai florai ir faunai klestėti. Siekiant maksimalaus viešos urbanistinės erdvės inkluzyvumo svarbu duoti terpę išsakyti savo poreikius pačiai bendruomenei, kuri taps pagrindiniu erdvės vartotoju.

Išsigryninus pagrindines projekto vertybes ir jas atitinkančius kūrybos principus, buvo sukurti keturi Milikonių bendruomenės pievos variantai. Skirtingi pievos įrengimo „scenarijai“ komponuojami atsižvelgiant į anksčiau atlikto urbanistinio teritorijos

tyrimo, kūrybinių dirbtuvių su vietos bendruomene bei apklausos pastabas.

Atgaliniu ryšiu ir glaudžiu bendravimu su vietos bendruomene paremta urbanistinio dizaino praktika suteikia dalį sprendimo galios pagrindiniam būsimos erdvės vartotojui. Todėl net ir paskutiniame šio projekto etapo žingsnyje grįžtama pas vietos gyventojus: jie yra kviečiami dar kartą išsakyti savo nuomonę apie išvystytus pievos įrengimo variantus internetinėje apklausoje ir atiduoti balsą už labiausiai patikusius siūlymus.

Įtraukiant būsimus pievos vartotojus į didžiąją dalį atliktų procesų, suteikiamos sąlygos ryšiams užsimegzti – visų pirma, tarp gyventojų ir erdvės, bet ir tarp gyventojų ir institucijų, ar kaimynų tarpusavyje. Siekama sužadinti bendruomeniškumą, kolektyvinį rūpestį artimiausia aplinka, atsakomybės už kuriamą erdvę jausmą.

VIETAI BŪDINGŲ (SITE-SPECIFIC) SPRENDINIŲ ĮDIEGIMAS

Sklypo analizė išryškino projektui parinktos teritorijos stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes – su šiomis išvadomis dirbsime ruošdami Milikonių pievos viziją ir projektinius pasiūlymus.

Siūlomas sklypo zonavimas, apželdinimas ir erdviniai elementai atsiliepia į pievos reljefą, esančius želdynus, aplinkos kontekstą, gamtines sąlygas, saulės kelią, šešėlių padėtį ir tt.

BIOLOGINĖS ĮVAIROVĖS SKATINIMAS

Pastaruoju metu pradeda biologinės įvairovės urbanizuotoje aplinkoje svarbą ir pastebima žala vietinei ekosistamai, kurią atneša kai kurie procesai, siekiantys miestus paversti žalesniais. Biologinė įvairovė padeda užtikrinti sėkmingą įvairių ekosistemos dalių koegzistavimą ir iš to kylančias naudas: mikroklimato reguliavimą, tinkamą vandens apykaitos aplinkoje palaikymą, švaresnį orą, mažesnę stichinių nelaimių riziką, gerą derlių ir t.t..

GAMTOS TEIKIAMŲ NAUDŲ INTEGRAVIMAS Į PROJEKTĄ, SIEKIANČIŲ KURTI SVEIKESNĘ APLINKĄ

Tvarios aplinkos vystyme vis svarbesnę vietą užima ekosisteminių paslaugų (angl. *ecosystem services*) konceptas, siekiantis apskaičiuoti ekosistemų teikiamų naudų žmogui, vertę. Kai kurios funkcijos lengvai apčiuopiamos: vaistažolės, medus, maistas... Kitos – beveik nepastebimos (CO₂ dujų kaupimas, vandens sugėrimas, erozijos stabdymas ar oro gryninimas). Milikonių bendruomenės pievoje siekiama leisti gamtai kuo daugiau tokių paslaugų mums suteikti.

GAMTOS PAŽINIMO ELEMENTŲ ĮTRAUKIMAS VAIKŲ AKTYVUMUI IR SMALSUMUI SKATINIMUI

Žmogus, kaip integralioji gamtos dalis, turėtų sąmoningai suprasti savo rolę ekosistemoje bei įtaką gamtai. Smalsumą, jautrumą natūrai, empatiją kitiems gyviems organizmams geriausia lavinti nuo pat vaikystės. Gamtos pažinimo erdvės – vienas iš paprasčiausių būdų perteikti šias vertybes vaikams, pasitelkiant žaidimo elementus. Tiek Kaune, tiek visoje Lietuvoje tokių erdvių dar trūksta. Pievoje galėtų atsirasti gamtos pažinimo elementai, skirti įvairaus amžiaus vaikams.

BENDRUOMENĖS FORMAVIMĄSI SKATINANČIOS ERDVĖS ĮRENGIMAS

Praktinių užsiėmimų metu buvo pastebėta, jog artimiausioje aplinkoje nėra stiprios, jau susiformavusios bendruomenės, kurį galėtų tapti Milikonių bendruomenės pievos pagrindiniu naudotoju ir neformaliu savininku. Pievoje projektuojamos erdvės turi pasiūlyti veiklas ir scenarijus, leidžiančius žmonėms susipažinti, sustiprinti tarpusavio ryšius, imtis bendrų iniciatyvų ir, galų gale, tapti bendruomene.

DIZAINO, SKATINANTČIO POZITYVŲ ELGESĮ ERDVĖJE, PROPAGAVIMAS

Sukurta aplinka turėtų įkvėpti ir palaikyti teigiamą elgesį. Norint sukurti saugią ir laisvą nuo įvairių piktadarysčių erdvę, visų pirma reikia adresuoti lokalią bendruomenę – suteikti priežastį būti erdvėje, aktyviai leisti joje laiką bei jaustis jos savininkais. Savininkystės jausmas skatina imtis atsakomybės už tvarkos ir jaukumo erdvėje palaikymą, eliminuoja terpę chuliganizmui ir vandalizmui vystytis.

ERDVĖS ĮTRAUKUMO UŽTIKRINIMAS

Erdvė turėtų kviešti žmones, priklausančius įvairioms socialinėms ir įvairaus amžiaus grupėms. Tik vienos grupės (pavyzdžiui, ikimokyklinio amžiaus vaikų) interesus atliepanti erdvė, kurios lokacija niekaip nepagrindžia tokio sprendimo, nepritrauks jos likimu aktyviai susirūpinusių naudotojų. Siekiamybė – sukurti vietą, kuri nepraranda aktualumo, jos naudotojui įžengus iš vieno gyvenimo etapo į kitą.

POZITYVI ĮTAKA TOLESNIAM MIKRORAJONO VYSTYMUISI

Milikonių bendruomenės pieva taptų tik antrąja įvairioms bendruomenės veikloms pritaikyta viešąja erdve kvartale, greta jau egzistuojančio, rekreacinio pobūdžio Santarvės parko. Pievos atsiradimas gali paskatinti mikrorajono gyventojus inicijuoti pokyčius ir kitose vietose, o jos generuojama trauka gali tapti katalizatoriumi stiprinti jungtis tarp pievos ir kitų mikrorajono ar rajono viešųjų erdvių, pradedant formuoti viešųjų erdvių tinklo užuomazgas.

Vykdamas Milikonių bendruomenės pievos teritorijos analizę bei anksčiau aprašytas bendruomenės dirbtuves, išryškėjo didesnės ir mažesnės svarbos prioritetai sklypo organizavimui ir skirstymui į įvairias funkcines zonas. Žemiau išvardinti prioritetai nustato ribas ir galimybes Milikonių bendruomenės pievos dizaino koncepcijos vystymui.

I. AUKŠTO PRIORITETO SPRENDINIAI

- Žalio barjero, apsaugančio sklypą bei gyvenamuosius namus nuo triukšmo, įrengimas Tankesnis slypo apželdinimas siekiant sumažinti triukšmo lygį bei vizualinę taršą.
- Esamų svarbių judėjimo kryptių atliepimas ir atitinkamas takų įrengimas.
- Vaikų žaidimų erdvė - sukomponuota iš natūralių medžiagų ar gamtos elementų.
- Atsisėdimo vietos. Poilsio zona saulėtoje sklypo dalyje.
- Jaukus apšvietimas sklype, suteikiantis saugumo jausmą.
- Naujai sodinami medžiai ir krūmai (vietinės rūšys, riešutmedžiai).
- Erdvė maisto ruošai, pvz. grilius.
- Šiukšlių dėžės.
- Erdvė šunims arba pievos pritaikymas šunų vedžijimui.

II. VIDUTINIO PRIORITETO SPRENDINIAI

- Lauko sporto arba aktyvių žaidimų įrenginiai (pvz. stalo teniso stalas, badmintono tinklas). Lauko stalo futbolas.
- Žaidimai iš natūralistinių elementų.
- Universali erdvė bendruomenės regionams.
- Daugiau edukacinių elementų/įtraukių, patogių paaiškinimų.

III. ŽEMO PRIORITETO SPRENDINIAI

- Lauko kavinė arba zona maisto furgonėliams privažiuoti.
- Scena renginiams arba paviljonas.
- Mobilus turgelis, mainytuvių ir atiduotuvių vieta.
- Bendruomenės daržas: pakeltose lysvėse arba kitokia forma.

I SCENARIJUS

Terminas „žaidimų peizažas“ interpretuojamas tiesiogiai: siekiant sukurti patrauklią, praktišką ir rajono charakterį atliepiančią erdvę, kraštovaizdis modifikuojamas. Arčiau gatvės reljefas iškeliamas, formuojant kalvas ir kuriant uždaresnės erdvės įvaizdį. Ši sklypo dalis taip pat gauna daugiausiai saulės – jos nei dienos, nei vakaro metu nesiekia daugiabučių metami šešėliai.

II SCENARIJUS

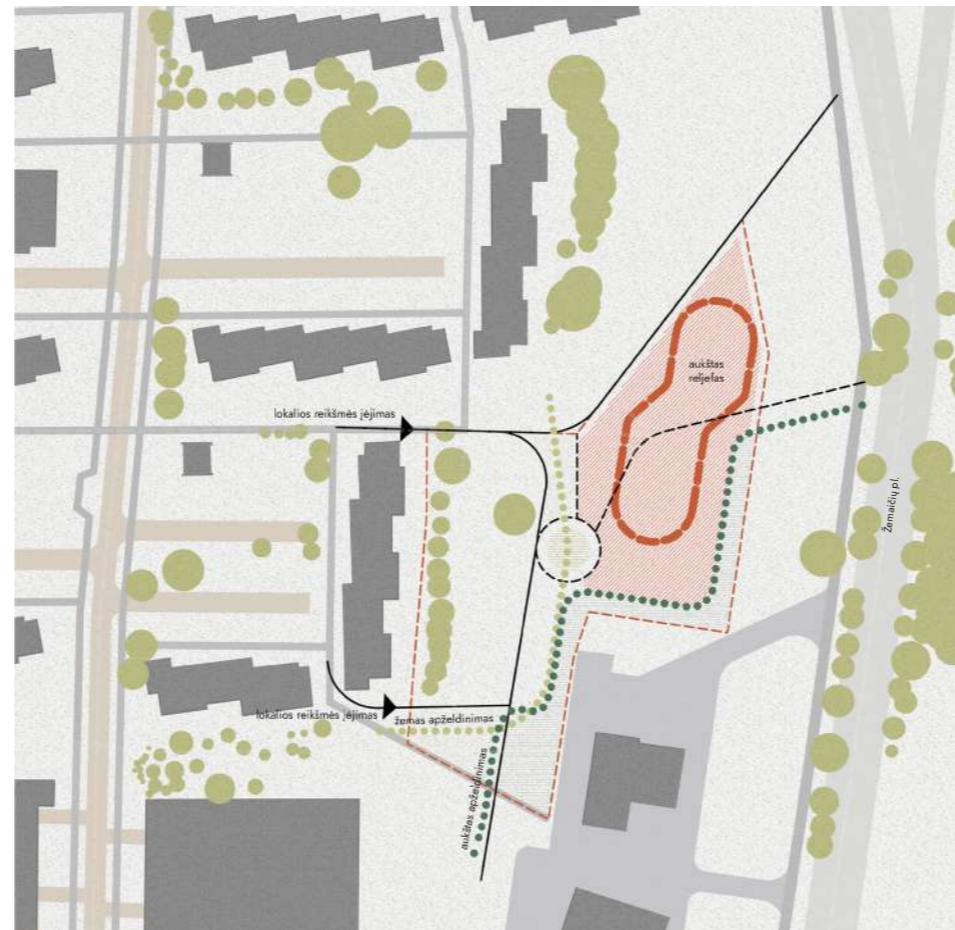
Šiame scenarijuje pievą kerta žaidimų „ašis“: visoje teritorijoje išmėtomi įvairūs natūralūs bei pagaminti elementai, kurie gali būti įtraukti į žaidimų, bendravimo ar aktyvaus poilsio veiklas, tinkančias įvairioms amžiaus grupėms „Aukštas“ apželdinimas palei sklypo ribą – tai medžių grupės, „žemas“, etarsi juosiantis labirintą – tai gėlynai, želdynai, vaistažolių darželiai ir panašaus tipo žalios kompozicijos.

III SCENARIJUS

Judrias ir ramias zonas pievoje formuoja įvairaus charakterio ir dydžio želdynai. Pieva, kurioje yra išlaikomos uždaresnio charakterio salelės, atsiveria ir miesto šurmuliui: čia bus kviečiami maisto furgonėliai, bus rengiami turgeliai, viešo pobūdžio renginiai.

IV SCENARIJUS

Beveik pusė pievos skiriama žaliai barjerui sukurti. Organiški žaidimams naudojami elementai kviečia tyrinėti visą sklypą. Pieva tampa žalia oaze.

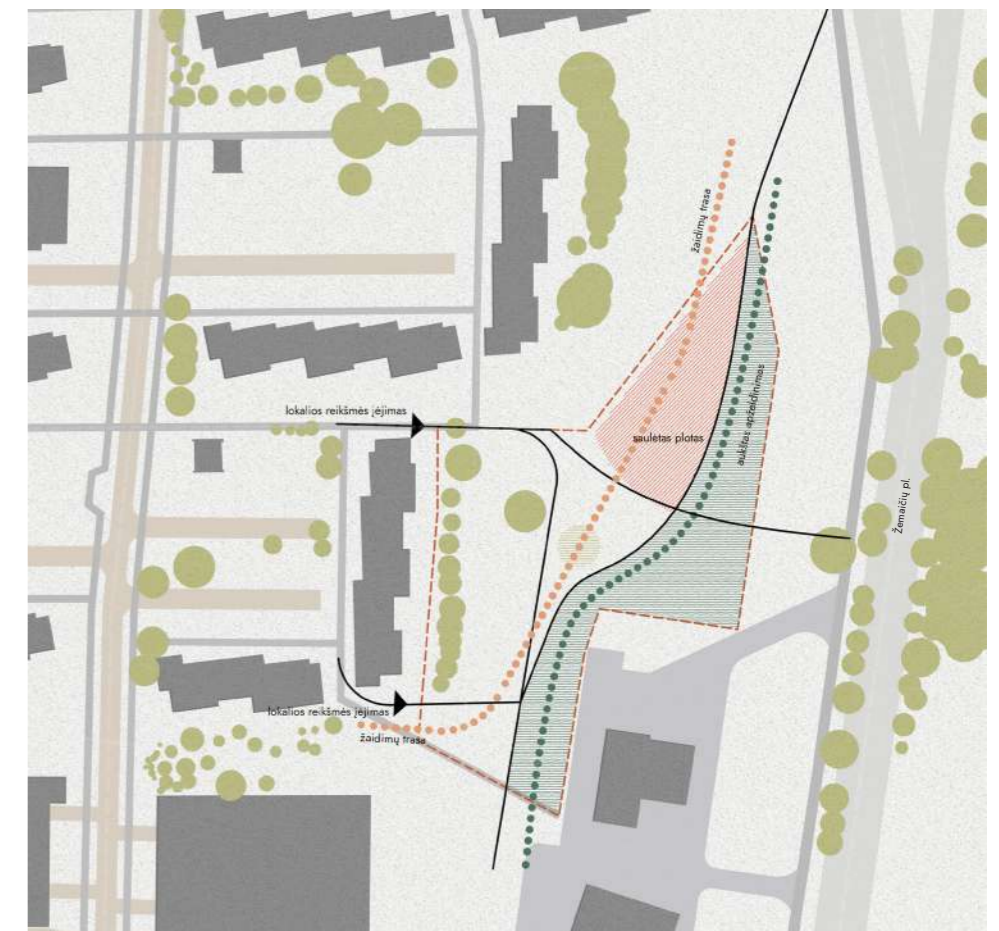
I scenarijus

II scenarijus

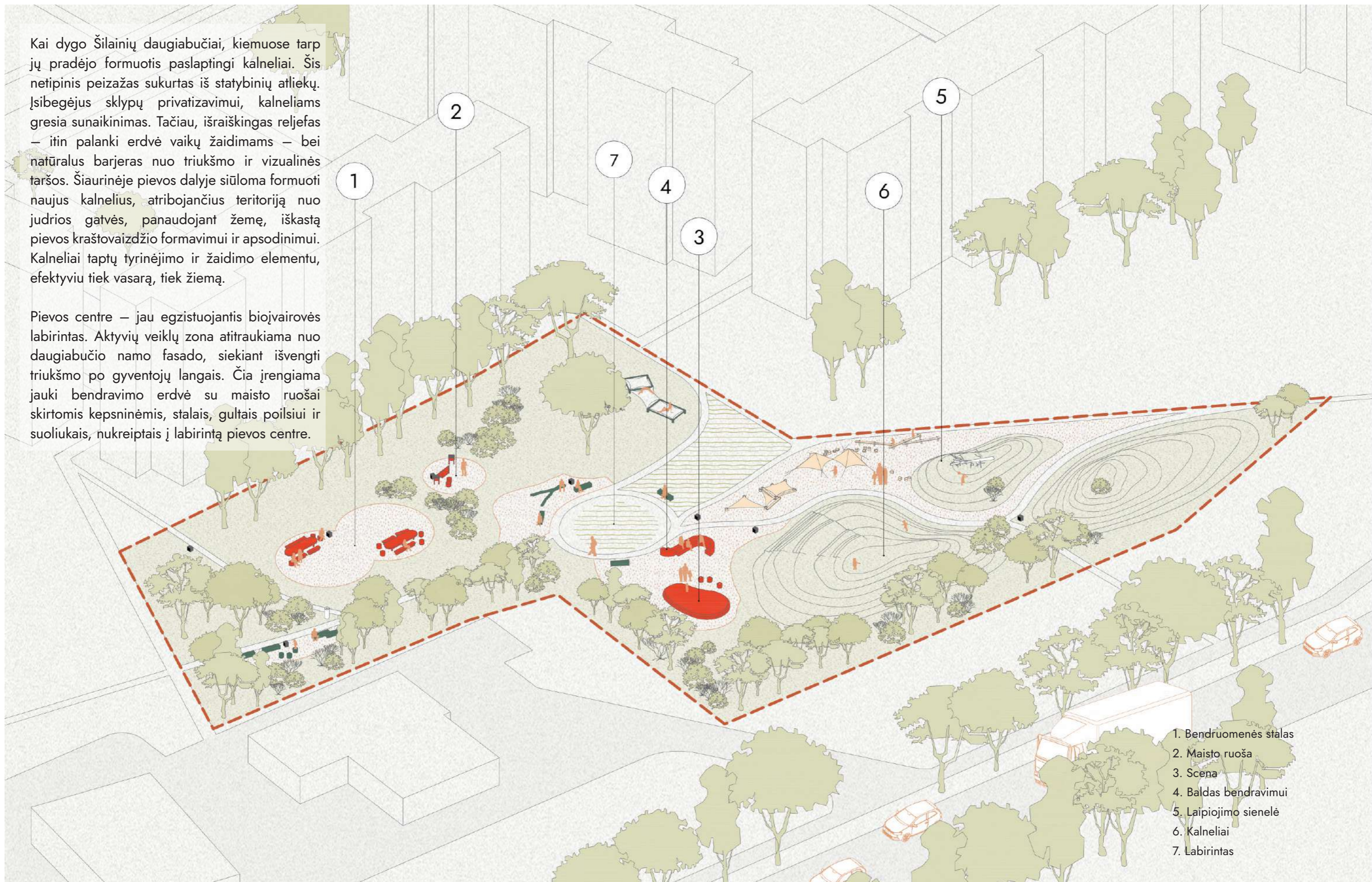
III scenarijus

IV scenarijus

Kai dygo šilainių daugiabučiai, kiemuose tarp jų pradėjo formotis paslaptingi kalneliai. Šis netipinis peizažas sukurtas iš statybinių atliekų. Įsibėgėjus sklypų privatizavimui, kalneliams gresia sunaikinimas. Tačiau, išraiškingas reljefas – itin palanki erdvė vaikų žaidimams – bei natūralus barjeras nuo triukšmo ir vizualinės taršos. Šiaurinėje pievos dalyje siūloma formuoti naujus kalnelius, atribojančius teritoriją nuo judrios gatvės, panaudojant žemę, iškastą pievos kraštovaizdžio formavimui ir apsodinimui. Kalneliai taptų tyrinėjimo ir žaidimo elementu, efektyviu tiek vasarą, tiek žiemą.

Pievos centre – jau egzistuojantis biojvairovės labirintas. Aktyvių veiklų zona atitraukiama nuo daugiabučio namo fasado, siekiant išvengti triukšmo po gyventojų langais. Čia įrengiama jauki bendravimo erdvė su maisto ruošai skirtomis kepsninėmis, stalais, gultais poilsiui ir suoliukais, nukreiptais į labirintą pievos centre.

1. Bendruomenės stolas
2. Maisto ruošia
3. Scena
4. Baldas bendravimui
5. Laipiojimo sienelė
6. Kalneliai
7. Labirintas

1. Bendruomenės stalas

2. Maisto ruošia

3. Scena

4. Baldas bendravimui

5. Laipiojimo sienelė

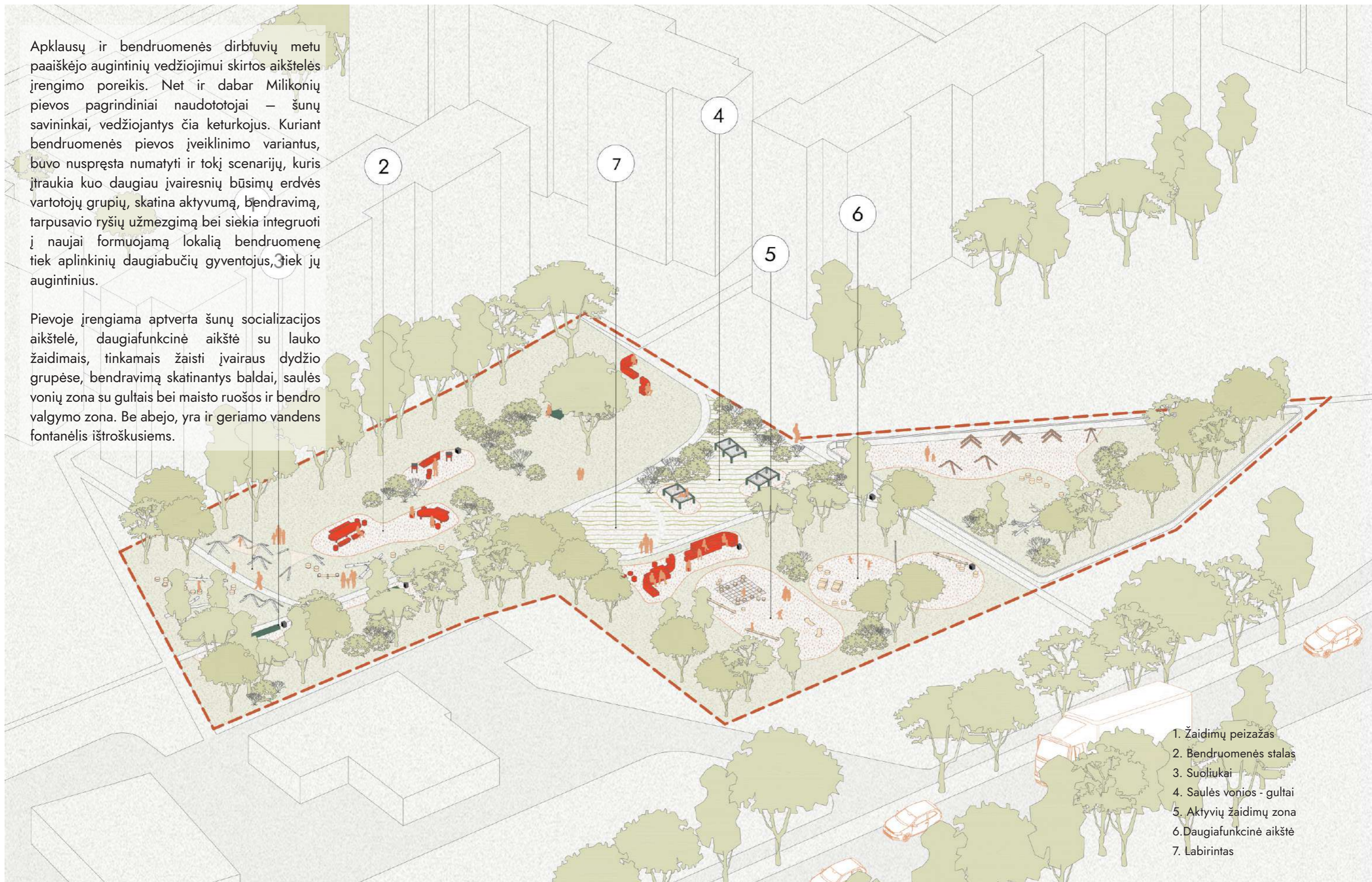

6. Kalneliai

Apklausų ir bendruomenės dirbtuvių metu paaikškėjo augintinių vedžiojimui skirtos aikštelės įrengimo poreikis. Net ir dabar Milikonių pievos pagrindiniai naudotojai – šunų savininkai, vedžiojantys čia keturkojus. Kuriant bendruomenės pievos įveiklinimo variantus, buvo nuspręsta numatyti ir tokį scenarijų, kuris įtraukia kuo daugiau įvairesnių būsimų erdvės vartotojų grupių, skatina aktyvumą, bendravimą, tarpusavio ryšių užmezgimą bei siekia integruoti į naujai formuojamą lokalią bendruomenę tiek aplinkinių daugiabučių gyventojus, tiek jų augintinius.

Pievoje įrengiama aptverta šunų socializacijos aikštelė, daugiafunkcinė aikštė su lauko žaidimais, tinkamais žaisti įvairaus dydžio grupėse, bendravimą skatinantys baldai, saulės vonių zona su gultais bei maisto ruošos ir bendro valgymo zona. Be abejo, yra ir geriamo vandens fontanelis ištroškusiems.

1. Žaidimų peizažas
2. Bendruomenės stalas
3. Suoliukai
4. Saulės vonios - gultai
5. Aktyvių žaidimų zona
6. Daugiafunkcinė aikštė
7. Labirintas

1. Žaidimų peizažas

2. Bendruomenės stolas

3. Suoliukai

4. Saulės vonios - gultai

5. Aktyvių žaidimų zona

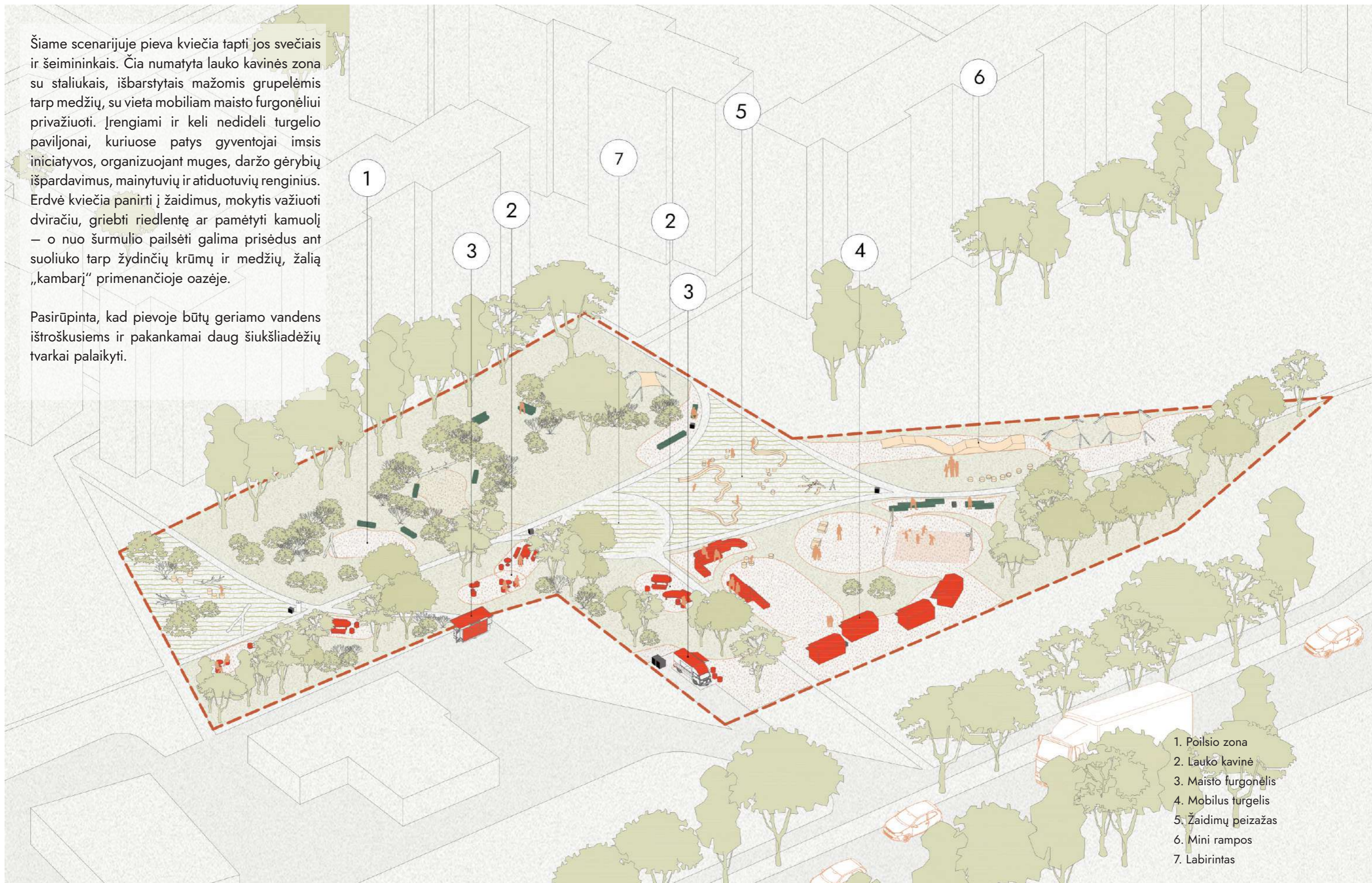

6. Daugiafunkcinė aikštė

Šiame scenarijuje pieva kviečia tapti jos svečiais ir šeiminkais. Čia numatyta lauko kavinės zona su staliukais, išbarstytais mažomis grupelėmis tarp medžių, su vieta mobiliam maisto furgonėliui privažiuoti. Įrengiami ir keli nedideli turgelio paviljonai, kuriuose patys gyventojai ims iniciatyvas, organizuojant mugės, daržo gėrybių išpardavimus, mainytuvių ir atiduotuvių renginius. Erdvė kviečia panirti į žaidimus, mokytis važiuoti dviračiu, griebti riedlentę ar pamėtyti kamuolį – o nuo šurmulio pailsėti galima prisėdus ant suoliuko tarp žydinčių krūmų ir medžių, žalią „kambarį“ primenančioje oazėje.

Pasirūpinta, kad pievoje būtų geriamo vandens ištroškusiems ir pakankamai daug šiukšliadėžių tvarkai palaikyti.

1. Poilsio zona
2. Lauko kavinė
3. Maisto furgonėlis
4. Mobilus turgelis
5. Žaidimų peizažas
6. Mini rampos
7. Labirintas

1. Poilsio zona

2. Lauko kavinė

3. Maisto furgonėlis

4. Mobilus turgelis

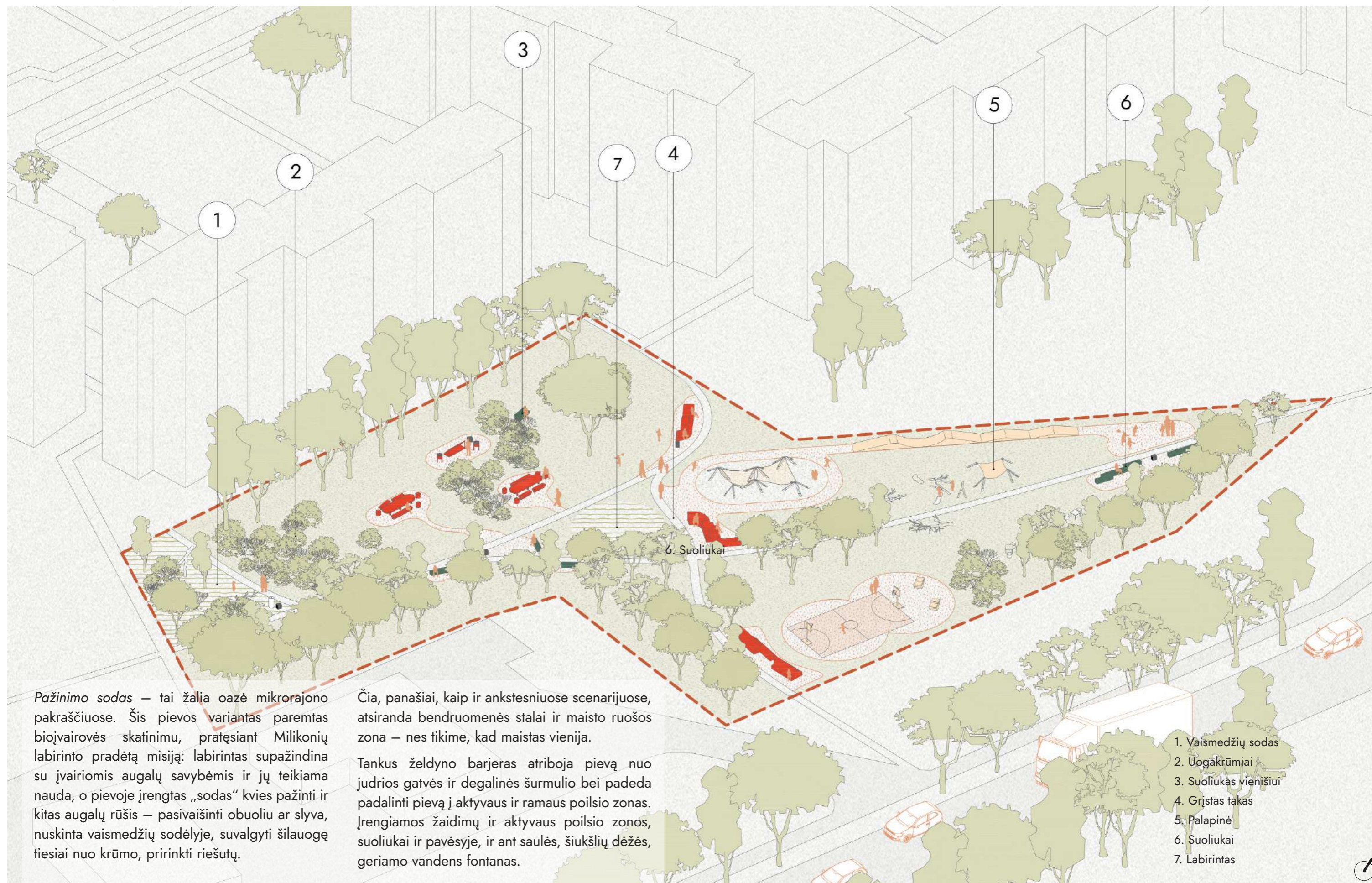
5. Žaidimų peizažas

6. Mini rampos

Pažinimo sodas – tai žalia oazė mikrorajono pakraščiuose. Šis pievos variantas paremtas bioįvairovės skatinimu, pratęsiant Milikonių labirinto pradėtą misiją: labirintas supažindina su įvairiomis augalų savybėmis ir jų teikiama nauda, o pievoje įrengtas „sodas“ kvies pažinti ir kitas augalų rūšis – pasivaikšinti obuoliu ar slyva, nuskinda vaismedžių sodelyje, suvalgyti šilauogę tiesiai nuo krūmo, pririnkti riešutų.

Čia, panašiai, kaip ir ankstesniuose scenarijuose, atsiranda bendruomenės stalai ir maisto ruošos zona – nes tikime, kad maistas vienija.

Tankus želdyno barjeras atiboja pievą nuo judrios gatvės ir degalinės šurmulio bei padeda padalinti pievą į aktyvaus ir ramaus poilsio zonas. Įrengiamos žaidimų ir aktyvaus poilsio zonos, suoliukai ir pavėsyje, ir ant saulės, šiukšlių dėžės, geriamo vandens fontanas.

1. Vaismedžių sodas
2. Uogakrūmiai
3. Suoliukas vienišiu
4. Grįstas takas
5. Palapinė
6. Suoliukai
7. Labirintas

1. Vaismedžių sodas

2. Uogakrūmiai

3. Suoliukas vienišiu

4. Grįstas takas

5. Palapinė

6. Suoliukai

Virtualios apklausos metodas buvo pasitelktas ir paskutiniame galimybių studijos rengimo etape – siekiant išrinkti patraukliausią Milikonių bendruomenės pievos scenarijų. 30 apklausoje dalyvavusių vietinių gyventojų buvo supažindinti su scenarijais, turėjo galimybę juos komentuoti ir balsuoti už labiausiai patikusį.

I SCENARIJUS - Šilainių kalvagūbris

„Kalnai puikiai atskirtų gatvę ir laisvalaikio erdves, tik žiemą būtų gerai, kad vaikai į gatvę neiščiuožtų nuo kalnų.“

„Scena nebūtinas akcentas, retai naudojamas, galima ir be scenos renginius atlikti. Maisto ruošos vieta įdomu, bet miesto vidury be pakankamos gamtos apsupties ir stalų - pavėsinių nebus naudojamos.“

„Labai įdomu kieme turėti sceną ar laipiojimo sienelę, tai galėtų skatinti kieme žaidžiančius vaikus į labiau kūribingą laisvalaikį.“

„Labai patinka! Maisto ruošos, stalai, laipiojimo sienelė ir kalneliai – super.“

Apklausos lyderis

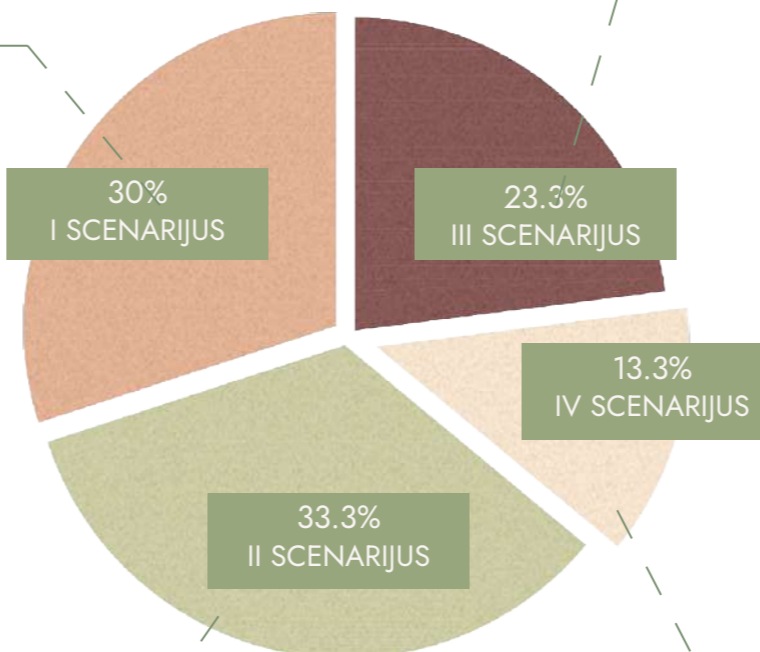
II SCENARIJUS - Pieva dūzgia

„Žaidimų peizažas ar aktyvus poilsio aikštelė būtų neeilinė pramoga.“

„Geriausias variantas. Kuo daugiau vaikams laisvalaikio erdvių, kurios būtų atsparios vandalizmui. Suoliukai su stogeliu tėvams prisėsti, šiukšliadėžės.“

„Įdomu vasarą paskaityti knygą ant gulto.“

„Manau, šis variantas neprigis. Prie gatvės nesinorės gulėti, o stalai bus užimti tik kelių žmonių.“

III SCENARIJUS - Kiemo svetainė

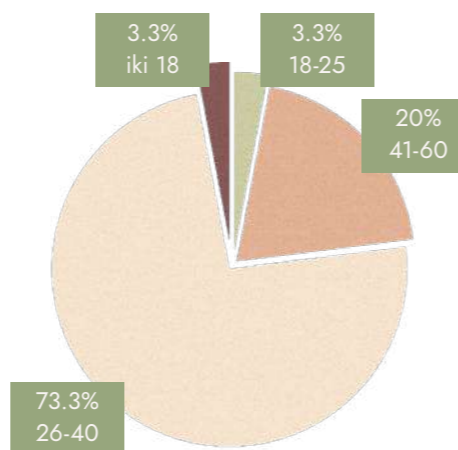
„Turgelis būtų labai naudingas. Kavinių atsisakyčiau, nesinori matyt po langais girtaujančių, užtenka kavinių kiek yra.“

„Galbūt per daug apsipirkimo taškų, bet mini rampos skamba įdomiai.“

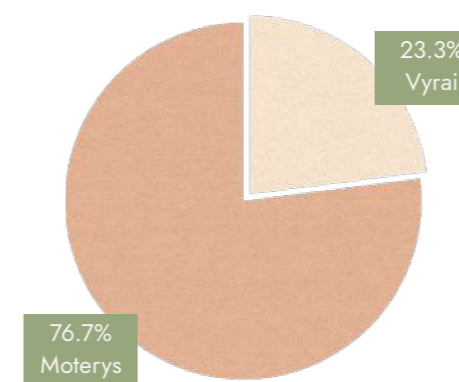
„Daug verslo erdvių, o tai skatina atėjimą, bendravimą.“

„Patinka dviračių rampos bei maisto kioskeliai. Prie garažų bandė kurti kioskeliai, bet ten nulis jaukumo ir mažai pirkėjų.“

„Maisto įstaigų aplink šią vietą pakanka. Turgelis irgi neprigytų. Nežinau, kaip su rampomis, kai tiek daug palaidų šunų laksto.“

Apklausos dalyvių amžius

Apklausos dalyvių lytis

IV SCENARIJUS - Pažinimo sodas

„Gražu trumpam pabūti, bet ilguoju laikotarpiu neįdomu. Palapinė nepakankamai atsparus vandalizmui dalykas.“

„Pirmi trys scenarijai patiko labiau. Norisi daugiau poilsio, laisvalaikio, bendravimo, pramogų zonų“

„Vaisiai ir uogos labai skaniai atrodo.“

„Neišpildytas plotas patogiam pailsėjimui. Trūksta augintinių treniravimo aikštelių, nes tokios Šilainiuose dar nėra.“

„Uogos ir vaisiai bus valgomi vaikų, ko nenorėčiau.“

Milikonų bendruomenės pievos vystymo principai

1

ĮTRAUKUS VIEŠOS ERDVĖS DIZAINAS

Kurkime bendruomenės erdves, skirtas įvairiems jų naudotojams – vaikams, senjorams, sugausiems bei jų augintiniams. Integruokime patogumus, pavyzdžiui, uždaras šunų socializacijos zonas ir daugiafunkcines erdves, tinkamas įvairiai veiklai, skatinant įtrauktį ir socialinius ryšius tarp gyventojų.

3

EKOLOGINIS ATSPARUMAS IR EDUKACINIAI ŽELDYNAI

Teikime pirmenybę ekologiniam viešųjų erdvių atsparumui, integruojant edukacinius elementus į projektuojamus želdynus, remiantis esamo biologinės įvairovės labirinto pavyzdžiu. Naudokime vietines augalų rūšis, kurioms reikia minimalios priežiūros, ir kurkime „žinių kampelius“, kad mokytume gyventojus apie biologinės įvairovės naudą, skatindami rūpinimąsi savo aplinka.

2

NAUJOS FUNKCIJOS BENDRUOMENĖS AKTYVINIMUI

Nenaudojamus žalius plotus paverskime gyvybingomis bendruomenės erdvėmis – leiskime atsirasti lauko kavinei, mažam vietinės produkcijos turgui ar renginių paviljonui, pritraukdami įvairaus amžiaus gyventojus bei skatindami verslų atsiradimą viešosiose erdvėse. Drąsinkime iniciatyvas – mažus renginius, bendruomeninę sodininkystę bei augalų priežiūrą ar įgūdžių dalijimosi seminarus.

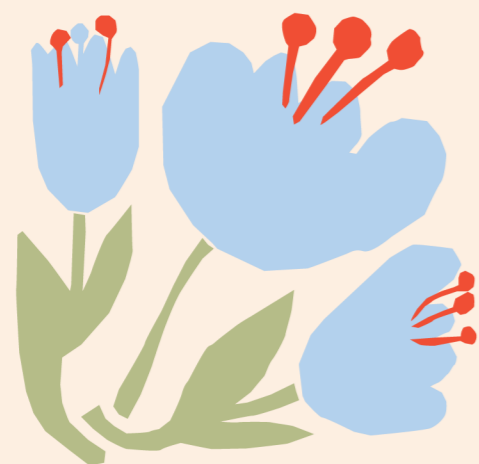

4

INTEGRUOTA TVARAUS GYVENIMO INFRASTRUKTŪRA

Strategiškai integruokime infrastruktūros elementus, tokius kaip atliekų tvarkymas, vandens fontanai ir sėdimosios vietos bendruomenės pievoje. Naudokime tvarias medžiagas – medieną sėdimoms vietoms, kelmus ar šalkas laipiojimui žaidimų erdvėse, užtikrindami darnų kontrastą su esamomis masinės statybos daugiabučių fasadų spalvomis.

www.bluma.lt
info@bluma.lt

© BLUMA | 2023